

Plenum

Onsdag 30.11.2022 kl. 14.01—20.30

9. Debattinitiativ om sannfinländarnas riksdagsgrupps alternativa budget för 2023

Debattinitiativ DI 18/2022 rd

Debatt

Andre vice talman Juho Eerola: Ärende 9 på dagordningen är en debatt om de alternativa budgetarna från sannfinländarnas riksdagsgrupp, samlingspartiets riksdagsgrupp och kristdemokratiska riksdagsgruppen.

Efter att de alternativa budgetarna presenterats i presentationsanföranden, som får var högst sju minuter per riksdagsgrupp håller finansminister Annika Saarikko ett anförande. Också detta anförande får vara högst sju minuter långt. Efter replikskiftet följer en snabbdebatt där de anföranden som ledamöterna anmält sig för på förhand får vara högst fem minuter långa. Talmanskonferensen rekommenderar att även de anföranden som hålls efter snabbdebatten är högst fem minuter långa.

De alternativa budgetarna debatteras tillsammans i samband med det första debattinitiativet på dagordningen. — Vi inleder debatten. Ledamot Tavio.

Debatt

14.15 Ville Tavio ps (esittelypuheenvuoro): Herra puhemies! Vihervasemmistolaisessa talouspolitiikassa tyypillisin ratkaisu ongelmiin on lisävelan ottaminen. Hallituksen budjettiesityksellä uutta velkaa otetaan ensi vuonna yli kahdeksan miljardia euroa. Pelkät velan korkomenot kasvavat jo yli 1,3 miljardiin vuodessa. Korkomenot ovat siis valtava summa rahaa, jonka maksamme joka vuosi, emmekä saa sillä mitään kansalle. Jos joku yksityishenkilö hoitaisi talouttaan samalla tavalla, hänet ohjattaisiin velkaneuvontaan ja kerrottaisiin, että kaikkea ei voi saada vaan jostain täytyy tinkiä.

Talouden tasapainottamisen avainasemassa on menojen laittaminen tärkeysjärjestykseen. Perussuomalaisten vaihtoehtobudjetilla otettaisiin velkaa 1 162 miljoonaa eli yli miljardi vähemmän kuin hallituksen talousarviossa. Lisäksi valtion tase vahvistuisi kertaluonteisesti 800 miljoonalla eurolla, kun Sitran ja ilmastorahastojen paisuneista taseista tingittäisiin. Esitämme myös Yleisradion supistamista neljänneksellä. Esityksessämme siis leikataan kaikkiaan lähes kahden miljardin edestä.

Perussuomalaisten vaihtoehtobudjetissa ei ole lainkaan suoria menolisäyksiä, vaan menolisäykset katsotaan paremmin toteutettavaksi lisätalousarvion kautta, ja näin ollen vaihtoehtoomme sisältyy 500 miljoonan kriisivara. Tämä lisätalousarviovaraus voi tulla hyvin käytettäväksi ihmisten elinkustannusten nousun taklaamiseen, kuten sähkönhintojen alenamiseen. Vaihtoehtobudjettimme rakenne mahdollistaa hyvän talouspoliittisen liikkumavaran. Perussuomalaiset katsovat, että meidän ei kannata tässä käsittelyssä ikään kuin leikkiä, että lisätalousarvioita ei ensi vuonna tehtäisikään. Panostuksia tehdään ensi vuonnakin

Punkt i protokollet PR 132/2022 rd

lisää, silloiseen tarpeeseen suhteutettuna. Perussuomalaisten vaihtoehtobudjetti ottaa tämän huomioon.

Herra puhemies! Jos leikkaamme menoja miljardin verran joka vuosi, saamme Suomen velkaantumiskehityksen taittumaan kahdessa vaalikaudessa. Perussuomalaisten vaihtoehdolla tämä on mahdollista toteuttaa kansalaisille oikeudenmukaisella tavalla. Haluamme antaa tämän maan seuraaville sukupolville itsenäisenä ja taloudellisesti vakaana.

Hyvinvointivaltio voidaan pelastaa säästämällä toissijaisista menokohteista. Tällaisia ovat esimerkiksi puoluetuet, ilmastotoimet ja haitallinen maahanmuutto. Veronmaksajien rahaa ei tule lähettää enempää Afrikan kankkulankaivoihin, vaan verovaramme on käytettävä suomalaisten hyvinvointiin täällä kotimaassa. Perussuomalaisten vaihtoehdolla valtio voi säästää heti maahanmuutosta aiheutuvia suoria menoja noin 300 miljoonaa euroa vuodessa. Kerrannaisvaikutukset ovat kuitenkin miljardiluokkaa, kun maahanmuuttopolitiikka järkeistetään lainsäädännöllisillä muutoksilla, kuten turvapaikkapolitiikan ja kansalaisuusvaatimusten tiukennuksilla. Kehitysavusta leikkaisimme noin puolet. Leikkaus ei koske Ukrainan tukea, jota tulee mielestämme budjetin sisällä pikemminkin lisätä.

Perussuomalaiset haluavat turvata arjen sujuvuuden. Vaihtoehtobudjetissamme vaadimme liikenne- ja lämmityspolttoaineiden sekä sähkön hinnan madaltamista. Kuten aiemmin totesin, nämä olisi mahdollista toteuttaa esityksessämme olevalla lisätalousarviovarauksen liikkumavaralla. Hallituksen tekemä kotitalousvähennys sähköön ei ole ollut paras tapa lähestyä sähkön hintakriisiä. Samalla rahalla olisi voitu aloittaa Norjan mallin mukainen suora sähkötuki kuluttajille. Näin valtio tarjoaisi helpotusta korkeiksi kohonneisiin elinkustannuksiin välittömästi. Sähkön lisäksi myös polttoainehinnat ovat kohonneet liikaa. Silti hallitus jatkaa ilmastotoimia, joista esimerkiksi hallituksen kaavailema jakeluvelvoitteen kasvu uhkaa autoalan mukaan nostaa polttoainehintoja jopa 55 senttiä vuodessa. [Perussuomalaisten ryhmästä: Käsittämätöntä!] Hallituksen tavoite on ilmeisesti tehdä autoilu suomalaisille mahdottomaksi. Korkeat polttoainehinnat ovat myös valtava lisärasitus Suomen kilpailukyvyille.

Perussuomalaisten työllisyystoimet, kuten polttoaine- ja sähkönhintojen alentaminen, ovat suoraan yritysten kustannusrakenteeseen merkittävästi vaikuttavia tekijöitä ja kansalaisten ostovoimaa lisääviä toimia. Perussuomalaiset eivät myöskään rasittaisi kansalaisia ja yrityksiä liioitelluilla ilmastotoimilla. Emme tarvitse tippaakaan lisää byrokratiaa ja virkamiehiä kansalaisia valvomaan. Julkisen hallinnon koon alentaminen ja teollisuuden rattaiden pitäminen pyörimässä ovat keskeisessä asemassa, jotta saamme lisää suomalaista työtä ja yrittäjyyttä.

Herra puhemies! Budjettikehyksistä piittaamatta hallitus on kokoomuksen tuella upottanut EU:n elpymispakettiin ja muihin EU-toimiin tällä vaalikaudella budjetin ulkopuolista rahaa lähes kymmenen miljardia euroa. Perussuomalaiset eivät hyväksy suomalaisten veronmaksajien rahojen kaatamista EU:n turhiin tai jopa haitallisiin hankkeisiin. Suomalaiset veronmaksajat on laitettu maksamaan huomattavasti huonommin taloutensa hoitaneiden EU-maiden kansalaisten elämää. Tämä ei perussuomalaisille käy. Suomi ei ole saanut mitään vastineeksi Brysselin edessä nöyristelystä. Suomen EU-nettojäsenmaksu on kasvanut jo noin 700 miljoonaan euroon vuodessa. Sen lisäksi köyhdyimme EU:n uusista määräyksistä ennennäkemättömällä tavalla. Nyt komissio on suunnitellut ennallistamisasetusta, jota perussuomalaiset vastustavat. Siinä hintalappu on veronmaksajille miljardin joka vuosi. Pienet jäsenmaat eivät voi enää luottaa EU:n hyvántahtoisuuteen, vaan jäsenmaiden on itse ajettava omaa etuaan. Suomen ei kannata olla ajopuuna EU:ssa, eikä talouttamme voida loput-

Punkt i protokollet PR 132/2022 rd

tomasti velkaannuttaa maahanmuutto- ja ilmastopolitiikan varjolla. Suomi on maahanmuuttopolitiikassa Ruotsin tiellä ja talouspolitiikassa Kreikan tiellä. [Veronika Honkasalo: Eikä ole!] Mitä nopeammin tämä myönnetään, sen parempi. [Jukka Gustafsson: Hyökäys Yleisradiota vastaan, röyhkeää!]

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Näin. — Ja seuraavaksi kokoomuksen eduskuntaryhmä, edustaja Orpo.

14.21 Petteri Orpo kok (esittelypuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Tulla lujaksi, pysyä pehmeänä. Kokoomuslainen talouspolitiikka rakentaa vastuullisesti kestäväää ja vahvaa Suomea. Vain siten voimme huolehtia suomalaisten turvallisuudesta, hyvinvoinnista ja tulevaisuudesta. Vain vahva Suomi voi pitää huolta heikoimmista.

Kulunut kausi kriiseineen on osoittanut kestäväen talouden merkityksen. Julkinen talous oli lähes tasapainossa vuonna 2019, kun te, hallitus, saitte vetovastuun. Vahva talous on antanut mahdollisuuden auttaa ihmisiä ja yrityksiä koronakriisin yli.

Talouspolitiikka on yhä useammin myös turvallisuuspolitiikkaa. Voimme suojata Suomea ja auttaa Ukrainaa kestävästi vain, jos huolehdimme omasta taloudestamme.

Velaksi elämisen loppua ei nykymentolla ole näköpiirissä. Yhteiskuntamme kriisinkestävyys on heikentynyt. Tämä suunta on muutettava. Me tarvitsemme lujan Suomen, joka pärjää vaikeinakin aikoina. Luja Suomi seisoo vahvasti omilla jaloillaan, vaikka ympärillä myrskyäisi.

Arvoisa puhemies! Vasemmistohallituksen velkapolitiikalle on olemassa vaihtoehto. Kokoomuksen vaihtoehtobudjetti perustuu työntekoon, yrittämiseen ja osaamiseen. Se perustuu vastuulliseen taloudenpitoon.

Tarvitsemme nopeampaa talouden kasvua ja 80 prosentin työllisyysasteen. Lisäksi säästäväisyydestä on tehtävä jälleen suomalainen hyve. On välttämätöntä palata budjettikuriin. Julkinen talous on saatava tasapainoon.

Politiikka, se on aina valintoja. Kenen tahansa henkilökohtaisessa taloudessa on mietittävä ensin, mihin on varaa. Sen jälkeen kaikki menotarpeet asetetaan järjestykseen ja katsotaan, mihin asti päästään. Kun perhe pohtii pesukoneen ostoa tai jotakin muuta isoa hankintaa, säästetään muualta. [Veronika Honkasalon välihuuto] Politiikassa on aina enemmän tärkeitä menoja kuin mihin on varaa. Nykyisellä hallituksella ei ole ollut kykyä eikä halua tehdä valintoja.

Hallitus virittelee nyt jo seuraavaa rahanjakoa ja jo alkuvuoteen — vaikka ensi vuoden budjettiakaan ei ole tässä salissa vielä hyväksytty — ja tietenkin, taas velaksi. Ei näin voi toimia.

Jonkun on tämä uskallettava sanoa ääneen: meillä ei ole varaa kaikkeen. Välillä täytyy myös sanoa: pitää myös uskaltaa säästää. Jokaisen eteen tulevan ongelman hoitaminen velkarakahalla on leikkaamista tulevilta sukupolvilta, leikkaamista meidän lapsiltamme. [Jussi Saramo: Miksi esitätte veronalennuksia?]

Arvoisa puhemies! Me haluamme, ja me muuten osaamme, pelastaa hyvinvointiyhteiskunnan palvelut. Kokoomuksen vaihtoehtobudjetti osoittaa, mitä me tekisimme toisin ensi vuonna, seuraavalla vaalikaudella ja vuosikymmenen loppuun mennessä. Me näytämme vaihtoehdossamme, että Suomen suunta voidaan muuttaa: talous saada kasvuun ja velkaantumisen loppumaan.

Punkt i protokollet PR 132/2022 rd

Me otamme ensi vuonna yli miljardin vähemmän velkaa. Me kevennämme suomalaisten palkansaajien ja eläkkeensaajien verotusta miljardilla — tasaisesti kaikissa tuloluokissa. Me huolehdimme siitä, että yli 100 000 suomalaista saa mahdollisuuden päästä töihin. [Jussi Saramo: Ajatte Suomen lamaan!]

Me emme kevennä veroja velaksi, emmekä me leikkaa palveluista — päinvastoin. Me pystymme panostamaan 600 miljoonaa suomalaiseen koulutukseen, sosiaali- ja terveyspalveluihin ja turvallisuuteen. Me vahvistamme varhaiskasvatusta, me panostamme perusopetukseen ja lukiokoulutuksen laatuun. Me perumme Kela-korvausten leikkaukset, lisäämme poliisien määrää, ja me torjumme päättäväisesti jengirikollisuutta.

Kokoomuksen vaihtoehtobudjetissa tuloerot eivät kasva, sillä niin moni saisi töitä. [Vasemmalta: Eikö kasva? — Sari Sarkomaa: Ei kasva!] Nimittäin me asetamme työn aidosti etusijalle. Työ on parasta sosiaaliturvaa.

Ruotsin sosialidemokraattinen ex-pääministeri Magdalena Andersson totesi aikoinaan: ”Jokaisen lapsen pitäisi nähdä vanhempiensa tekemässä töitä ja osallistumassa yhteiskuntaan. Se antaa ylpeyttä, tärkeitä esikuvia, mutta myös käsityksen siitä, mitä häneltäkin eräänä päivänä odotetaan.” Minä niin toivoisin tätä ajattelua enemmän myös Suomessa. [Jukka Gustafsson: Hyviä lainauksia demareilta!] — Sanoista tekoihin.

Arvoisa puhemies! Kokoomusta syytetään kaikenlaisesta, ”mutta kun kokoomus”. Mutta tehdään tämä nyt selväksi. Me emme vaihtoehtobudjetissa leikkaa lapsilta, emme nuorilta, emme opiskelijoilta, emmekä eläkeläisiltä. Me emme leikkaa varhaiskasvatuksesta, emme koulutuksesta, emme opintotuesta, emmekä eläkkeistä. [Jussi Saramo: Ei ole totta! — Välihuutoja vasemmalta] — Kyllä. — Me uudistamme ansiosidonnaista työttömyysturvaa. Me porrastamme sen ja lyhennämme sitä, mutta vastaavasti me laajennamme ansiosidonnaisen työttömyysturvan kaikille, kaikille palkansaajille. Ansiosidonnainen ei ole vain harvojen etu. Se on kaikkia palkansaajia varten, ja kyllä, me haluamme jarruttaa asumiskimenojen kasvua palauttamalla maltillisen omavastuun toimeentulotuen asumislisään. Kompensoimme tätäkin tekemällä 100 miljoonan tasokorotuksen toimeentulotukeen.

Me emme halua, että tulonsiirrot kasvavat nopeammin kuin suomalaisten palkkataso. Siksi meidän mallissamme etuudet kasvavat hallituksen esitystä maltillisemmin — siis kasvavat.

Me olemme esittäneet oman vaihtoehtomme. Me odotamme ja edellytämme, että jokainen puolue, joka on aidosti huolissaan hyvinvointiyhteiskunnan säilymisestä tuleville sukupolville, esittää keskustelussa oman vaihtoehtonsa, uskottavan vaihtoehdon siitä, miten velkaantuminen saadaan lopetettua.

Arvoisa puhemies! Suomi on tienhaarassa. Jatkuuko menojen kasvu? Jatkuuko velkaantuminen? Jatkuuko verojen kiristäminen? Voin kertoa: tämän tien päässä meitä odottaa näivettyminen.

Hallituksella ei ole huolta huomisesta. Meno on kuin Titanicin kannella: soitto soi ja juhlat jatkuvat, vaikka jäävuori on edessä.

Valtion taloudellisen tutkimuskeskuksen mukaan hallituksen velanotto ajaa Suomea kohti haaksirikkoa. Ei näin voi jatkua, [Puhemies koputtaa] sanoohan sen nyt järkikin. Tähän on saatava muutos.

Arvoisa puhemies! Muutos on mahdollinen.

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Näin. — Ja seuraavaksi kristillisdemokraattisen eduskuntaryhmän puheenvuoro. — Edustaja Räsänen, olkaa hyvä.

Punkt i protokollet PR 132/2022 rd

14.29 Päivi Räsänen kd (esittelypuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Kristillisdemokraattisen eduskuntaryhmän vaihtoehtobudjetin keskeisimmät tavoitteet ovat sosiaali-, terveys- ja vanhuspalveluiden toiminnan varmistaminen, kriisinkestävyys ja omavaraisuuden parantaminen erityisesti elintarviketuotannon osalta sekä Suomen talouden saattaminen kestäväälle pohjalle. Panostaisimme puoli miljardia lisää hoitajapulan ja hoitojonojen ratkaisuun, 300 miljoonaa maatalouden turvaamiseen, mutta ottaisimme puoli miljardia vähemmän velkaa etsien säästöt järkevistä kohteista.

Hyvinvointialueiden pitäisi aloittaa kuukauden päästä, mutta ne ovat pahasti alirahoitettuja, mikä saattaa aiheuttaa melkoisia kriisejä alueilla. Jo vuosi sitten nostimme vaihtoehtobudjetissamme esille hyvinvointialueiden käynnistämisen haasteet ja ehdotimme aikalisää niiden aloittamiselle ja hoitojonojen purkamisen sekä hoitajapulan ratkaisemisen priorisoimista. Sen sijaan hallitus päätti vastoin parlamentaarisen työryhmän suosituksia vaikeuttaa hoitojonojen purkamista romuttamalla yksityisten lääkäri- ja terapiapalveluiden Kela-korvaukset.

Riitaisen hallituksen sisältä on tullut esityksiä niin hoitovelan purkuun kuin maatalouden kriisipakettiin. Ongelmat ovat olleet tiedossa jo kesällä — miksi niitä ei hoidettu budjettiriihessä tai viimeistään täydentävässä esityksessä? Terveys- ja vanhuspalvelut on ajettu ennennäkemättömään kriisiin sosiaalidemokraattien johtamassa hallituksessa ja maatalous puolestaan historiansa synkimpiin tulevaisuudennäkymiin keskustan vahtivuorolla. Päätökset kevätkylvöistä tehdään varhain. Jos näkymä ei ole riittävän hyvä, meiltä loppuu paitsi viljelijät myös kotimainen ruoka.

Arvoisa puhemies! Vaihtoehtobudjettimme on esityksiltään varsin maltillinen. Lisärahoitusta tarvitaan hyvinvointialueille sote- ja vanhuspalveluihin sekä omaishoidon tuen verovapauteen ja terapiatakuun toteuttamiseen. Omaishoito on erittäin kustannustehokasta, mutta koska se ei ole lakisääteinen meno, se on monella hyvinvointialueella leikkauslistalla ja tukia harmonisoidaan halvimman taksan mukaan.

Terveysturvaan ja vanhuspalveluihin esitämme siis yhteensä yli puolen miljardin euron lisäpanostuksia.

Suomen kriisivarautumiseen pitää saada vauhtia. Panostamme poliisin ja oikeudenhoiton rahoitukseen ja kriittisen infrastruktuurin suojaamiseen, minkä pitäisi Ukrainan sodan myötä olla jokaiselle selviö.

Rinteen—Marinin hallituskauden perintönä jäävän kroonisen alijäämän korjaamiseen tarvitaan ainakin kahden vaalikauden mittainen ohjelma. Velkaantumista ei pystytäkään taittamaan kerralla, mutta askeleita on otettava jo nyt.

Elpymisvälineen hyväksyminen oli sarjassa Marinin hallituksen onnettomia talouspäätöksiä. Yksin siitä koitui Suomelle vähintään 4,6 miljardin euron nettotappio. Lisäksi se avasi EU-oikeudellista tietä uusille tulonsiirtomekanismeille. Hallitusohjelman pysyvät menolisäykset olivat noin 5 miljardia euroa hallituskauden aikana, ja ongelmat kertautuvat kasvavissa korkomenoissa.

Marinin hallitus on myös sitonut seuraavien hallitusten käsiä toteuttamalla uudistuksia, jotka tulevat voimaan vasta seuraavalla hallituskaudella. Julkisen talouden tasapainottamiseen tarvitaan kaikkia kolmea keinoa: menojen pienentämistä, tulojen kasvattamista sekä työllisyyden ja talouskasvun kiihdyttämistä rakenteellisin uudistuksin.

Tässä salissa vallitsee laaja yksimielisyys 80 prosentin työllisyystavoitteesta. Hallitus on tehnyt toimenpiteitä muun muassa vaikeimmin työllistyvien palkkaamiseen sekä korottanut opintorahan ja ulosoton suojaosaa, mitä kannatamme, mutta isommat uudistukset

Punkt i protokollet PR 132/2022 rd

odottavat. Vaihtoehtobudjetissamme esitämme useita työllisyystoimia, joista monia olemme pitäneet jo pitkään esillä.

Suomessa on tällä hetkellä työvoimapula. Eläkevakuutusyhtiö Varman toimitusjohtaja Risto Murto muistutti, että meillä on alhaisen syntyvyyden vuoksi puolen miljoonan suomalaisen vaje ja vanhushuoltosuhde heikkenee vuosi vuodelta. Tätä valtavaa haastetta ei voida paikata pelkällä työperäisellä maahanmuutolla. Kannatamme kyllä järkevää työperäistä maahanmuuttoa, esimerkiksi saatavuusharkinnan purkaminen on listallamme, mutta haave 50 000 työperäisestä maahanmuuttajasta vuodessa ei ole realistinen. Täällä olevat ihmiset pitää saada töihin, ja siksi tarvitaan työmarkkinoiden kehittämistä.

Lasten ja nuorten hyvinvoinnilla on ratkaiseva vaikutus työvoiman saatavuuteen. Hyvinvoinnin perusta luodaan perheissä, joiden tueksi tarvitaan palveluita, kuten esimerkiksi terapiatakuu. Lapsilisien tasokorotus sekä vauvatonni antaisivat myönteisen viestin: kaikki vauvat ovat tervetulleita.

Yksistään ansiosidonnaisen porrastus lisäisi työllisyyttä noin 17 000 hengellä. Suomen Yrittäjien arvion mukaan paikallisten sopimusten kieltojen poistolla voitaisiin saavuttaa 15 000 lisätyöllistä.

Pidemmällä tähtäimellä verotuksen painopistettä tulee siirtää työn verotuksesta haittojen verotukseen. Esitämme hyvin maltillista veronkevennystä pieni- ja keskituloisille, mikä voidaan kohdentaa alempiin tuloluokkiin esimerkiksi perusvähennystä korottamalla. Tässä tilanteessa tiivistäisimme veropohjaa ottamalla käyttöön sokeriveron, poistamalla tiettyjä verovähennyksiä sekä ottamalla käyttöön voimalaitosveron tai tuottajamaksun, joka määritetään energiantuotannon ulkoisvaikutusten mukaan. Esimerkiksi ulkomaiset tuulivoimayhtiöt eivät osallistu mitenkään kantaverkkomme vahvistamiseen.

Sotu-uudistus on saatava maaliin, ja KD on tarjonnut siihen oman kannustava perusturva -mallinsa neljä vuotta sitten. Uudistuksen tärkein tehtävä on purkaa kannustinloukut ja yhdistää byrokraattinen tukijärjestelmä.

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Nyt ministeri Saarikko, seitsemän minuuttia, olkaa hyvä.

14.36 Valtiovarainministeri Annika Saarikko: Arvoisa puhemies! Kiitokset oppositiopuolueille vaihtoehtobudjettien valmistelusta ja esittelystä. Tämä on mielenkiintoinen päivä politiikan syksyssä, koska tämän keskustelun myötä ne monissa puheenvuoroissa esitellyt opposition vaihtoehdot ikään kuin konkretisoituvat, tulevat käytännön ratkaisuiksi, ja sitä kautta myös hallituksen budjetti saa aidot vertailukohdat, kun vastakkain ovat isot, erilaiset kokonaisuudet. Ne ovat nyt mustaa valkoisella, eikä samoja euroja voi enää moneen kertaan käyttää ja säästää, kuten aika ajoin opposition salipuheissa on tapana.

Arvoisa puhemies! Haluan ensiksi erityisesti kiittää oppositiota, koska tämä on vaihtoehtobudjeteista tälle vaalikaudelle viimeinen keskustelu. Haluan lämpimästi kiittää siitä yhteistyöstä, mitä eduskunnassa on toteutettu näiden suurten kriisien hoidossa. Vaikka nyt tässä mittelemme yksittäisistä näkemyseroista, opposition mielestä ehkä suuremmista kuin miten itse niitä arvioin, kuitenkin historia tulee muistamaan tämän vaalikauden sellaisista asioista, missä me olemme olleet laajasti yksituumaisia. Kriisinhoidossa, maailmanlaajuisessa pandemiassa, joka on keskuudessamme yhä mutta jonka kanssa me yhdessä opimme elämään, siltasimme Suomea yli tuon vaikean ajan. Poikkeuksellisella yksituumaisuudella päädyimme pyrkimään Naton jäseneksi ja teimme mittavia taloudellisia ratkaisuja maam-

Punkt i protokollet PR 132/2022 rd

me turvaamiseksi niin huoltovarmuuden kuin turvallisuuden osalta. Ja olen ollut aistiviani, arvoisa oppositio, että ymmärrätte myös vahvasti hallituksen linjauksia ja toimiamme kohdennettuina määräaikaisina tukina, joita osoitamme energiakriisin vuoksi kansalaisille. Tämä on sittenkin se, joka tästä vaalikaudesta jää historiaan vahvimmin elämään. [Sari Sarkomaa: Ja valtava velka!]

Arvoisa puhemies! Näen jollain tavalla todellakin vaihtoehtobudjettien keskeisenä viestinä sen, että oppositio on talouspolitiikassa sittenkin pitkälti hallituksen linjalla, [Välihuutoja] eikä teilläkään velkaantumista pysäyttävää ihmelääkettä ole olemassa, ei taikasauvaa, ei taikurinhattua. Kunkin oppositiopuolueen [Puhemies koputtaa] vaihtoehtobudjetin alijäämä on yli 7 miljardia. [Antti Lindtman: Ohhoh!] Puhumme samasta suuruusluokasta, on turha väittää muuta. Velkaantumista ei lopeteta kerralla, ei edes opposition vaihtoehtoisissa, ei edes kokonaisessa vaalikaudessa. Keskeistä ovat uskottavat toimet, jotta talouden tasapainottamisen uralla pysytään.

Arvoisa puhemies! Muutamia yksittäisiä huomioita kunkin oppositiopuolueen vaihtoehtodosta. Aloitan kristillisdemokraateista.

KD:n varjobudjetissa tehdään minusta panostuksia oikeisiin asioihin, eli esimerkiksi tunnistetaan syntyvyyden vaje, lapsien määrän väheneminen, ja minusta se Suomen suurin muutos, johon meidän on sopeuduttava, on ikääntyväksi maaksi muuttuminen. Tunnistatte sen aivan oikein, mutta samalla toteamme varmasti yhdessä, että ei syntyvyyteen pelkästään rahalla vaikuteta.

Toinen positiivinen huomio liittyy näkemyksiinne työmarkkinoiden ja työelämän rakenteiden muuttamisesta. Työttömyysturvaan tarvitaan minun mielestäni lisää kannustavuutta ja oikeudenmukaisuutta. [Sari Essayah: Entäs maatalous?]

Arvoisa puhemies! Jos äskeiset olivat ehkä ruusuja, nämä olkoon risuja. Todettakoon, että KD:n vaihtoehtobudjetti ei kuitenkaan juuri vähennä velkaantumista suhteessa hallituksen budjettiin. Nimittäin vaihtoehtobudjetin alijäämä on KD:n omien laskelmien mukaan vain noin puoli miljardia euroa hallituksen budjettia pienempi, ja tästäkin 160 miljoonaa euroa on kertaluonteista tuloa Sitralta ja Ilmastorahastolta. Mikä hyvä asia, vaihtoehtobudjetissa te sitoudutte ammattidieseljärjestelmään, palkkatukeen ja oppisopimuskoulutuksen kehittämiseen, mutta ette osoita näille yhtään määrärahaa. Mikäli nämä panostukset huomioitaisiin myös menoriveillä, KD:n vaihtoehtobudjetti ei pienentäisi alijäämää hallitukseen verrattuna käytännössä ollenkaan. [Välihuutoja]

Arvoisa puhemies! Perussuomalaiset. Kiitos teillekin hyvästä ja kattavasta pohdinnastanne. Hyvää tietenkin on se, että te ette esitä uusia menokohteita. Te ehdotatte kuitenkin 500 miljoonan euron lisäbudjettivarausta, jota sitten myöhemmin jyvitetäisiin eri kohteisiin.

Kyseenalaista tietenkin minusta on se, oman arvomaailmani mukaisesti, että menoleikkauksistanne 85 prosenttia, siis 85 prosenttia, kohdistuu maailman kaikista heikoimpiin: kehitysyhteistyöhön ja humanitaariseen maahanmuuttoon. Ne tarkoittavat kolausta myös Suomen kansainväliselle maineelle, ja hyviä kansainvälisiä suhteita tarvitaan erityisesti nyt, kun itänaapurimme on entistä arvaamattomampi.

Perussuomalaisten toinen merkittävä säästökohde on Yleisradion toiminnan supistaminen reilulla 140 miljoonalla eurolla. Valtiontalouden näkökulmasta tämä ei kuitenkaan aiheuta toivomaanne välitöntä säästöä, koska Ylen toimintaa, kuten varmasti tiedätte, hyvät perussuomalaiset, rahoitetaan Yle-verolla, erillisenä muusta budjetista. Eli jotain muuta veroa pitäisi siis korottaa vastaavasti, jotta valtion alijäämä pienenesi teidän esittämälläne

Punkt i protokollet PR 132/2022 rd

tavalla. Eli te perussuomalaiset pienentäisitte Yle-veroa, mutta mitä veroa te sitten aiotte vastaavasti korottaa 140 miljoonalla? Sen varmasti kuulemme tuota pikaa tässä keskustelussa, vasta silloin kriittinen tarkastelu on mahdollista. Mikäli tätä uutta verokohdetta ei löydy, perussuomalaisten varjobudjetin kertaluonteisista eristä puhdistettu alijäämä olisi lähes yhtä suuri kuin hallituksen budjetissa. [Välihuutoja]

Merkille pantavaa on myös se, että te ette todellakaan esitä oikeastaan mitään muita muutoksia vaihtoehtobudjetissa, ja tästä olen hyvin myönteisesti yllättynyt. Te itse asiassa tuette hallituksen vastuullista linjaa. [Välihuutoja perussuomalaisten ryhmästä] Kiitos perussuomalaisille vahvasta tuesta hallitukselle.

Arvoisa puhemies! Yritän aikani puitteissa ruotia tietysti myös kokoomuksen vaihtoehtobudjetin. Hyvää, erittäin hyvää on se, että sopeutustoimille pyritään luomaan kahden vaalikauden mittainen uskottava ura, jota VM suosittaa. Positiivista on myös se, että kokoomus esittää KD:n tavoin kannustavia ja oikeudenmukaisia uudistuksia työttömyysturvaan. Pidän hyvänä, että kokoomus ja KD esittävät myös julkista taloutta parantavia uudistuksia monin tavoin. Nostatte esille asumistuen. On aivan selvä asia, että yhteiskunnassa on tästä puhuttava ja sen suhteen toimittava, miljardimenot ovat kasvavaa luokkaa. [Välihuutoja kokoomuksen ryhmästä] Tunnistatte ja tunnustatte, että Suomi nousee vain työn kautta, ja tälle annan erittäin suuren arvon.

Mutta kehitettäväkin, kokoomus, ystävät hyvät, löytyy. Ansiotuloverotuksen merkittävä keventäminen ei ole hyvää taloudenpitoa tilanteessa, jossa alijäämää on paljon ja inflaatiota yritetään hillitä. [Ben Zyskowicz: Niin!] Näin toteavat valtiovarainministeriön virkamiehet ja myös muut talousasiantuntijat. Kuuntelisittehan tekin, arvoisa kokoomus, ekonomistien neuvoja? [Sari Sarkomaan välihuuto] Suurin hyöty kokoomuksen veronkevennyksistä meni tietysti suurituloisille, ja minusta tämä on erikoinen valinta tilanteessa, jossa te samalla kohdistatte menoleikkauksia pienituloisiin. [Timo Heinonen ja Ben Zyskowicz pyytävät vastauspuheenvuoroa] Hallitus ja kokoomus ovat monessa [Puhemies koputtaa] asiassa samoilla linjoilla, mutta tässä tiemme eroavat: te antaisitte rikkaille, mutta tämä hallitus toimisi toisin, veronkevennyksiä ei olisi luvassa.

Kovia ovat myös kokoomuksen leikkaukset maa- ja metsätalouteen: sadan miljoonan euron paikkeilla. [Timo Heinosen välihuuto] Hallitus sen sijaan seisoo kotimaisen ruuan tuotannon ja maa- ja metsätalouden puolella.

Ja vielä, arvoisa kokoomus, te väitätte, että veronkevennyksiä ei tehtäisi velaksi, [Puhemies koputtaa] vaikka te otatte yli 7 miljardia velkaa. Ei kokoomuksen yhtälö täsmää. Veronkevennykset tehdään velaksi niin pitkään kuin budjetti on alijäämäinen, ja se on myös teidän esityksessänne alijäämäinen. [Timo Heinosen välihuuto]

Arvoisa puhemies! Toivottavasti yhteinen saliväittely tarjoaa mahdollisuuden jatkaa ruodintaa vielä siitä, miten tämän kokoomuksen budjetin koen. Kiitos oppositiolle vaihtoehtoista.

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Näin. Kiitokset ministerille. Nyt huomaan, että todellakin tälle yhteiselle saliväittelylle on tarvetta, eli te, jotka haluatte debattiin osallistua, nousee ylös ja painakaa V-painiketta. — Aloitetaan ryhmäpuhujista. Edustaja Tavio.

14.45 Ville Tavio ps (vastauspuheenvuoro): Kiitos ministeri Saarikolle sinänsä rakentavasta puheenvuorosta ja hyvistäkin huomioista. Ollaan tehty kyllä kieltämättä yhteistyötä hyvin korona-aikana ja Nato-hakemuksessa, kaikesta huolimatta.

Punkt i protokollet PR 132/2022 rd

Talouspoliittisesti tästä on kertynyt ongelma, kun hallituksen velanotto on ollut 40 miljardia, josta yli kahdeksan miljardia on ollut muuta menojen kasvattamista kuin koronaan ja Ukrainaan liittyviä menoja. Näihin tosiaan ei voi vaihtoehtobudjetissa palata, mutta täytyy kuitenkin muistaa, kuka siellä on johtanut ja kuka tämän velkavuoren on meille synnyttänyt.

Kiitos, kun kysytte tuosta Yleisradion toimintojen supistamisesta. Sehän olisi kyllä hyvä kieltämättä antaa ihmisille veronpalautuksena, huomioden, että perussuomalaisten velanotto olisi silti yli miljardin vähemmän kuin hallituksella. Tämä on mielestäni ihan hyvä ajatus, [Puhemies koputtaa] mutta meillä on tässä liikkumavaraa.

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Edustaja Orpo.

14.46 Petteri Orpo kok (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Kiitos valtiovarainministerille. On todellakin niin, että on oltu monesta asiasta yksituumaisia, mutta nyt tänään puhutaan vaihtoehtobudjeteista, ja talouspolitiikasta me emme ole yksituumaisia. Se on selvä. Mutta oli kuitenkin huomattavissa, että valtiovarainministeri antoi tukensa meidän isoille, tärkeille reformeille, joilla työntekijät ja työpaikat saataisiin kohtaamaan, kuten ansiosidonnaisen porrastaminen ja toisaalta asumistuen menojen kasvun jarruttaminen, mikä myöskin purkaisi kannustusloukkuja.

Arvoisa valtiovarainministeri, se suuri ero on, että meidän esityksemme pitää sisällään niitä konkreettisia tekoja ja toimia, joilla työllisyys ja talous saadaan kasvuun. Se on se suuri ero, säästämisen lisäksi kasvu. Eduskunnan tietopalvelun mukaan lyhyellä aikavälillä 42 000 työpaikkaa, ja se saa aikaan sen, että nopealla tahdilla tulevina vuosina velkaantumisen tulee nopeassa tahdissa myöskin vähenemään. [Puhemies koputtaa] Tämä on se iso ero.

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Edustaja Räsänen.

14.47 Päivi Räsänen kd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Kiitos ministeri Saarikolle rakentavasta otteesta, ja otamme ruusut vastaan, mutta ihmettelen sitä, että ette antanut lainkaan kristillisdemokraattien vaihtoehtobudjetille ruusuja ehdotuksestamme terveydenhoidon ja vanhuspalveluiden kriisin ja toisaalta tämän maatalouden kriisin ratkaisemiseksi. Nämä ovat tällä hetkellä ne kaksi suurta ongelmaa, joihin tarvittaisiin panostusta, ja tässä vaihtoehtobudjetissamme osoitamme, että näihin ongelmiin on mahdollista vastata niin, että samalla priorisoidaan joistakin muista asioista, esimerkiksi juuri mainitsemamme asumistuki tai sitten tämä työttömyysturvan porrastaminen. Toivon, että näitä kahta suurta asiaa myös tässä keskustelussa kommentoisitte. Millä tavalla näihin olisitte vastaamassa?

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Edustaja Harkimo.

14.48 Harry Harkimo liik (vastauspuheenvuoro): Kiitos, arvoisa puhemies, ärade talman! Yksi asia tässä hämmentää, ja se on se, että ministeri Saarikko ja monet muutkin puolueet hallituksessa puhuvat, että pitää säästää ensi vuonna. Nyt me kuitenkin luetaan samoista budjettia, missä ei säästetä yhtään, ja eikö tämä ole ensi vuoden budjetti? Mikseivät ne näy mitenkään tässä, ne teidän puheenne? Ihmiset ovat ihmeissään siitä, että puhutte

Punkt i protokollet PR 132/2022 rd

yhtä ja teette toista. [Ben Zyskowicz: Kyllä ne on tottuneet siihen!] Jotenkin poliitikkojen pitäisi puhua siitä, mitä ne pystyy lupaamaan, mutta tämä ei nyt mene ihan läpi minulta. [Timo Heinonen: No ei, ei edes Suomenmaassa!]

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Edustaja Turtiainen.

14.49 Ano Turtiainen vkk (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Ei ole oikein, että yksityispankit luovat budjettien ehdotetut lisämiljardit, joista maksetaan korkoa maailman tappiin, koska lainaa ei saada maksettua. Vuoden 2008 finanssikriisin jälkeen niin Islanti kuin Sveitsikin yritti vieroittaa tästä vähimmäisvarantojärjestelmän kokaiinirahasta ja luoda suvereenin rahajärjestelmän.

Tänään täällä käsittelyssä olevat vaihtoehtobudjetit kompastuvat samoihin asioihin kuin hallituksenkin tekemä budjetti, nimittäin missään näissä ei ole huomioitu EU:n eikä euron hajoamista eikä myöskään koko globaalin rahajärjestelmän kaatumista. Meidän pitää varautua näihin asioihin sekä myös oman valuutan käyttöönottoon. On käsittämätöntä, kuinka vastuuttomasti tämä eduskunta käyttää kansalta saamaansa mandaattia. — Kiitos.

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Edustaja Lindtman.

14.50 Antti Lindtman sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Haluan myös omalta puolelta kiittää oppositiota perusteellisesta työstä. Puheenjohtaja Orpo taisi sanoa, että kova sydän... Korjaan: ”Tulla lujaksi — pysyä pehmeänä”. Minun täytyy sanoa, että tämä teidän vaihtoehtobudjettinne, niin kuin Heinonen totesi, on kova. Se on kyllä todella kova: puoli miljardia. Puoli miljardia työttömiltä, pitkäaikaistyöttömiltä valtava leikkaus, heiltä, joilla sitä kaikista vähiten on, tulevien hintojen nousujen keskellä. Tämä on arvovalinta, ja tämä on kylmä sellainen. Aina teidän hampaissanne ovat työttömät, he, joilla kaikista vähiten on.

Mutta, arvoisa puhemies, suurin yllätys on tämä perussuomalaisten vaihtoehtobudjetti, jossa he eivät siis esitä mitään määrärahalisäyksiä, vaikka viimeisen vuoden aikana olette vaatineet rahaa milloin hoitajiin, milloin poliisiin, milloin vaikka mihin. Tehän tunnustatte, että tämä teidän vaihtoehtonne, [Puhemies koputtaa] jossa te sanotte, että leikkaatte toiselta, annatte toiselle, ei toimi. Sen takia te ette ole pystyneet tekemään vaihtoehtobudjetia.

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Nyt aika on päättynyt. — Edustaja Purra.

14.51 Riikka Purra ps (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Kiitos valtiovarainministerille tästä palautteesta. On hieman ihmeellistä, että perussuomalaisia ja oppositiota moititaan siitä, että meidän vaihtoehtobudjettimme kuitenkin perustuvat alijäämälle. Mikäli me tänne saliin olisimme tuoneet nyt kahdeksan miljardin leikkaukset, niin en usko, että siihenkään te olisitte olleet tyytyväisiä.

Perussuomalaisten vaihtoehto tosiaan välittömästi ottaa vähemmän velkaa noin 1,2 miljardia. Sen lisäksi tässä vaihtoehtobudjetissa, puolueen linjassa ja ohjelmissa kerrotaan lukuisista sellaisista lainsäädäntömuutoksista, joita me tulemme ajamaan, mikäli hallitukseen pääsemme, jotka entisestään säästävät.

Punkt i protokollet PR 132/2022 rd

Mikä on oleellista huomata, niin esimerkiksi budjetissa tosiaan eivät näy monetkaan sel-laiset kustannukset, joihin tällä hallituskaudella on annettu sitoumus, Euroopan unioniin liittyen. Toisaalta kehysmenettely ei kata esimerkiksi haitallisen maahanmuuton kuluja, jotka syntyvät tulonsiirroista, sosiaaliturvasta ja julkisten palveluiden käytöstä. [Puhemies koputtaa] Näihin kaikkiin me esitämme muutoksia, jotka ehdottomasti säästävät. [Puhemies: Nyt, aika!] Koko vaihtoehtobudjetti on tehty suomalainen ensin. [Puhemies koputtaa] Me emme säästä suomalaisten turvallisuudesta ja hyvinvoinnista vaan nimenomaan kaikesta toissijaisesta.

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Näin. — Nyt edustaja Mykkänen.

14.53 Kai Mykkänen kok (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Tämä perussuomalaisten kikka oli tietysti ihan nokkela, että tehdään 500 miljoonan euron varaus, josta sitten kaikki menneet ja tulevat menotarpeet voidaan kattaa.

Mielestäni vaihtoehtobudjetti on kuitenkin parasta, mitä oppositiossa saa tehdä, justiin siksi, että tässä joutuu laittamaan järjestykseen asiat. Meidän vaihtoehdossa — kyllä — me säästämme, jotta Suomi ei velkaantuisi. Kuten kaikki täällä olemme yhdessä vannoneet, mutta hallitus ei sitä toteuta, meidän pitäisi päästä sille uralle miljardi vuodessa budjetin keventämistä, ja sillä urallahan tämä on. Onko valtiovarainministeri sitä mieltä siis, että jos ei yhtenä vuonna säästä kahdeksaa miljardia, ei kannata säästää mitään?

Mitä tulee sitten näihin veronkevennyksiin, niin kyllä, me uskomme, että työllä ja yrittämisellä Suomi nousee ja työllä ja yrittämisellä suomalaiset nostetaan myös köyhyydestä. Meillä on yli 100 000 työssäkäyvää tässä enemmän.

Mutta valtiovarainministeri Saarikko, kun te olette lukeneet tarkkaan — kiitos siitä — niin te huomaatte, että meidän katamme siis 90-prosenttisesti meidän kaikki veronkevennykset [Puhemies koputtaa] nostamalla terveysveroja ja haittaperusteisia veroja ja karsimalla työnantajajärjestöjen ja työntekijäjärjestöjen verovapauksia. [Puhemies: Nyt on aika täynnä!] Eikö teille kelpaa tämä verotuksen painopisteen siirto, että kevennetään työn verotusta ja nostetaan haittaveroja?

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Koetetaan pitää siinä minuutissa. — Seuraavaksi edustaja Kalli.

14.54 Eeva Kalli kesk (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Kiitos oppositiolle vaihtoehtobudjeteista. Kaikista järkevistä esityksistä kannattaa keskustella, Suomen asia on yhteinen. [Timo Heinonen: Hyvä, rakentava keskustelu!]

Velanotto ensi vuodelle ei vaihtoehdoissa kuitenkaan vaikuta olevan juurikaan hallitusta vähempää. Yhteinen näkemys vaikuttaisi olevan myös siitä, että talouden tervehdyttäminen odottaa siellä kulman takana ja se tulee viemään useamman vuoden. Ja iso osa ratkaisua meille kaikille tuntuisi olevan talous, työpaikat ja kasvu.

Isoin ero kenties onkin nimenomaan siinä, mistä kasvu tulee ja miten ylipäättään suomalaiset pärjäävät. Keskustan näkemys on, että kasvu tulee koko maan mitalta ja että jokaisen suomalaisen täytyy pysyä mukana. Kokoomuksen linja puolestaan on keskittäminen ja isot, asiantuntijoidenkin mukaan talouden tilanteeseen sopimattomat veronalennukset kaikkein parhaiten pärjääville. [Ben Zyskowicz: Eikä ole!] Koko Suomi ja kaikki suoma-

Punkt i protokollet PR 132/2022 rd

laiset vai puoli Suomea [Puhemies koputtaa] ja kahden kerroksen väki? Siihen, arvoisa puhemies, tämä kysymys kilpistyy.

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Ja nyt edustaja Harjanne.

14.55 Atte Harjanne vihr (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Kiitokset täältäkin oppositiolle! Tämä on erittäin tärkeä sparraustuokio, ja ehdotuksissa on monia fiksujakin pointteja.

Perussuomalaisten vaihtoehtobudjetissa on aika tutut sävelet. Lisäksi täällä, kuten mainittua, on tämä epäjohtonmukaisuus muun täällä ajetun politiikan takana. Odotan mielenkiinnolla, miten tämä näkyy sitten vaikka budjettiäänestyksissä.

Edustaja Tavio viittasi Kankkulan kaivoon. Kankkula on jossain Pohjois-Savossa Maaningan huudeilla. En tiedä, tarvitseeko rahaa kaivoon heittää, mutta sen tiedän, että vahvan ja yhtenäisen EU:n edistäminen, globaalista vakaudesta huolehtiminen ja luotettavan tiedonvälityksen ylläpitäminen ovat kyllä käyttökelpoisia rahakohteita.

Kokoomuksessa on kyllä kiitettävästi tehty varmaan vastuullisin vaihtoehtobudjetti tällä kaudella, mutta siellä on edelleen tämmöisiä ehkä vähän erikoisia ajatuksia, tai se jotenkin huokui siitä läpi, että esimerkiksi asumistuki näkyisi korkeampina vuokrina. Tätä on käsittäkseni debunkattu tutkimuksissa sinänsä aika paljon. Samoin kotitalousvähennyksen tyyppisille asioille edelleen aika optimistisia oletuksia tehdään. [Puhemies koputtaa] Lisäksi näiden leikkausten vaikutukset ja vaikeudet on kyllä aika leppoisasti ohitettu itse siellä tekstissä.

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Edustaja Saramo.

14.56 Jussi Saramo vas (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Ensin pitää kiittää. Nämä vaihtoehdot ovat vähän rehellisempiä kuin aikaisempina vuosina. Silti kyllä esimerkiksi teillä, kokoomus, on tätä taikatempurahaa, johon ette varmasti itsekään usko, hallinnosta 300 miljoonaa ja valtion tuottavan omaisuuden myyntiä, [Välihuutoja kokoomuksen ryhmästä] joka pahentaa velkaantumista. Tupakka- ja alkoholiverosta ei tällaisia summia voi saada. [Kokoomuksen ryhmästä: Voi saada!] Kyllä siellä monenlaista on.

Mutta pitää kiittää näitä hyviä asioita. Teillä on ansiosidonnaisen laajentaminen kaikille, jota olemme esittäneet, [Timo Heinonen: Marin vastustaa sitä!] monia pikkuisia parannuksia esimerkiksi koulutukseen, yritystukien leikkaamista, hyviäkin asioita. Mutta te olette tuomitsemassa köyhyyteen 4 500 lasta, 5 500 vanhusta, 7 500 työntekijää. Miten esimerkiksi pienituloinen duunari hyötyy siitä, kun te leikkaisitte häneltä asumistukea, ja sanoitte, että siirrätte siitä pienen osan toimeentulotukeen? Eikö tämä nimenomaan kannustaisi ihmisiä, pienituloisia ihmisiä, jättämään työpaikkansa? Tämä teidän esityksenne [Puhemies koputtaa] on aika pahasti ristiriitainen sisäisesti.

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Och ledamot Adlercreutz.

14.57 Anders Adlercreutz r (vastauspuheenvuoro): Ärade talman! Haluan myös kiittää siitä, että oppositio on tehnyt omat vaihtoehtonsa. Vaihtoehtobudjetit kertovat paljon kunakin puolueen linjauksista.

Punkt i protokollet PR 132/2022 rd

Perussuomalaisten budjetissa lukee ”tehty suomalaisille”. [Perussuomalaisten ryhmästä: Ruotsalaisilleko pitäisi?] En tiedä. Suomalaiset pitävät numeroista, pitävät konkretiasia, osaavat laskea. Olen harvoin nähnyt vaihtoehtobudjettia, jossa olisi näin vähän konkretiaa, näin vähän oikeita toimia, näin vähän oikeita laskelmia, jossa ei olla käytetty selvästikään eduskunnan laskentapalvelua — sen sijaan kyllä roimasti käytetty kertaluonteisia tuloja, joita ei voi käyttää enää ensi vuonna, kertaluonteisia säästöjä, joita ei voi käyttää enää ensi vuonna. Tämä on lähinnä puoluetuen väärinkäyttöä. [Naurua perussuomalaisten ryhmästä]

Tämä sen sijaan on minun mielestäni taiten tehty. Tässä ovat laskelmat kohdallaan. On tehty toki arvovalintoja, joista voimme keskustella. Opiskelijat eivät varmaan tästä pidä, vientiteollisuus tuskin tästä pitää, [Puhemies koputtaa] tässä romutetaan isot vientiväylät, mutta verolinjaukset ovat mielestäni rakenteen osalta ihan oikeansuuntaiset, ja on selvää, että me tarvitsemme myöskin reformia ansiosidonnaiseen työttömyystukeen.

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Näin. — Ja nyt annetaan ministeri Saarikolle puheenvuoro.

14.59 Valtiovarainministeri Annika Saarikko: Arvoisa puhemies! Ensinnäkin edustaja Orpolle totean: Työllisyys ja kasvu ovat Suomen tärkeimpiä asioita turvallisuuden rinnalla. Olen hyvin iloinen siitä, ja kiitän suomalaisia työnantajia. Kokoonnumme eduskuntaan tänään maassa, jossa on historiallisen korkea työllisyys. Yhä useammalla on työtä tämän vaalikauden jälkeen — kiitos ennen kaikkea suomalaisille työnantajille. Tällä tiellä hyvä jatkaa.

Erittäin viisasta kasvupolitiikkaa on ollut myös eduskunnan yhteinen päätös tutkimukseen ja kehitykseen panostamisesta, nyt vieläpä verokannusteen muodossa, kun asia eduskunnan kautta etenee. Mutta hyvä kokoomus, ette te saa poistettua, vaikka kuinka toiseksi väittäisitte, että te teette veronkevennyksiä velalla. Teidän mittakaavanne velkaantumisesta on massiivinen, ja te toteutatte veronkevennyksiä velaksi. [Timo Heinonen: Höpsis!] Tätä tietä kokeili Iso-Britannia. Olen maininnut tästä teille ennenkin. Kertokaapa, mikä ero oli niissä isoissa veronkevennyksissä, joita kohdistettiin suurituloisille, siihen linjaan, mitä te täällä nyt edustatte. Me kaikki tiedämme, miten Isossa-Britanniassa kävi. Siitä politiikasta piti peruuttaa. Se johti merkittäviin tappioihin Isolle-Britannialle.

Arvoisa puhemies! Yhdyn kristillisdemokraattien arvioon ja huoleen siitä, että kyllä, meidän on kiinnitettävä huomiota hoivavelkaan ja maatalouden tilanteeseen. [Päivi Räsänen: Hyvä!] Molempien nykytila on seurausta kriiseistä: energiakriisistä ja koronan jättämästä jäljestä. Kyllä, näihin on puututtava ja näihin on kohdistettava myös rahaa.

Liike Nyt -edustaja Harkimo ehti jo poistua, mutta mielelläni olisin kertonut hänelle, että kyllä hallitus myös säästää tässä ensi vuoden budjetissa muun muassa kehitysyhteistyöstä tai uusien liikennehankkeiden aloittamisesta.

Mutta sittenkin, hyvä eduskunta, minusta tämän keskustelun suurin uutinen on ennen kaikkea se, että perussuomalaiset käytännössä kuittaavat hallituksen linjan. [Toimi Kankaanniemi: Ei pidä paikkaansa!] Käytännössä perussuomalaiset kuittaavat hallituksen linjan, ja tästä tuesta olen enemmän kuin hyvilläni. Samalla me voimme nyt todeta, että kaikki ne säästöt, mitä te esitätte kehitysyhteistyöhön ja maahanmuuttoon, on nyt sitten kertaalleen kohdistettu. Ei voi tulla uusia keskusteluja, joissa niillä taas kuitataan jotakin uutta, [Veronika Honkasalo: Juuri näin!] paremmaksi kuin hallituksen linja. Nyt on kertaalleen

Punkt i protokollet PR 132/2022 rd

käytetty ne rahat, joista te leikkaatte. Niitä leikkauksia en pidä viisaina, mutta nyt ne on käytetty, ja muutoin te tuette maan hallituksen linjaa. Tästä olen hyvin iloinen.

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Ministeri Sarkkinen, olkaa hyvä.

15.01 Sosiaali- ja terveysministeri Hanna Sarkkinen: Arvoisa puhemies! Kiitän kokoomusta siitä, että teidän vaihtoehtobudjettinne on melko tarkka ja siten sen vaikutuksia on myös mahdollista arvioida. Keskitynkkin sen kommentointiin.

Arvoisa puhemies! Tässä kokoomuksen vaihtoehtobudjetissa leikattaisiin pienituloisilta suomalaisilta hyvin laajalla rintamalla: työttömyysturvasta, asumistuesta, toimeentulotuesta. Vaikutusarvioiden mukaan kokoomuksen vaihtoehto lisäisi köyhyyttä, mukaan lukien lapsiperheköyhyyttä. [Ben Zyskowicz: Laskettu työllisyysvaikutukset mukaan!] Näillä sosiaaliturvaleikkauksilla kokoomus sitten osaltaan rahoittaisi veronkevennyksiä, jotka hyödyttäisivät parempituloisia suomalaisia.

Arvoisa puhemies! Yleiseen asumistukeen esitetyt jättileikkaukset syventäisivät erityisesti pientä palkkaa saavien ja osa-aikatyötä tekevien suomalaisten ahdinkoa, sillä asumistuella täydennetään usein pieniä palkkatuloja, eivätkä nämä ihmiset ole välttämättä oikeutettuja toimeentulotukeen. Tai toisaalta riskinä on se, että yhä useampi suomalainen ajautuisi toimeentulotukeen ja sitä kautta yhä syvempään kannustinongelmaan asumistuen leikkausten myötä. On myös sanottava, että asumistuen leikkaukset kohdistuisivat paljon myös lapsiperheisiin. Valtion taloudellisen tutkimuslaitoksen tekemän uuden arvion mukaan asumistuet eivät nosta tuensaajien vuokria, joten leikkauksessa on kyse suoraan pienituloisten ihmisten toimeentulon melko merkittävästä heikentämisestä. [Ben Zyskowicz: Väärä arvio!]

Arvoisa puhemies! Sosiaaliturvaleikkauksia ei voi perustella työllisyydellä. OECD:n arvion mukaan Suomen suurimmat työllisyyden esteet ovat työttömien terveysongelmat sekä sopivien työmahdollisuuksien puute. Hallitus on tällä kaudella vahvistanut sosiaaliturvaa, ja siitä huolimatta työllisyys on ennätystasolla.

Arvoisa puhemies! Täytyy vielä todeta, että nämä massiiviset leikkaukset pienituloisten toimeentuloon tilanteessa, jossa elinkustannukset nousevat erittäin kovalla tahdilla, ovat kyllä kylmää politiikkaa.

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Näin. — Edustaja Vähämäki.

15.04 Ville Vähämäki ps (vastauspuheenvuoro): Kunnioitettu puhemies! Me ollaan tehty vaihtoehto — ja se on tehty suomalaisille — joka tähtää julkisen talouden tasapainottamiseen pitkällä aikavälillä. Totuus on kuitenkin, että meillä on aika vähän liikkumatilaa tuossa budjetissa. Me nähdään, että se liikkumatila tosiasiassa syntyy siitä, että saadaan kansantalous kasvuun ja valtion tulot kasvuun sitä kautta. Sieltä se liikkumatila syntyy. Kansalaisten ostovoimaa pitäisi kuitenkin pystyä tukemaan jotenkin ja ensi vuoden aikana sitten sopivin lisäkohdennuksin lisäbudjeteissa tehdä kansalaisille kohdennuksia, kun inflaatiokehitys on mitä on, sähkön hinta voi olla kevättalvella aika kova ja asumisen hinta ja liikkumisen hinta huolettavat tavan ihmisiä. Me ollaan tehty tämä vaihtoehto siten, että me pystyttäisiin ensi kevään puolella vielä 500 miljoonaa jakamaan tällaisiin kohteisiin, jos tilanne niin vaatii.

Punkt i protokollet PR 132/2022 rd

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Edustaja Grahn-Laasonen.

15.05 Sanni Grahn-Laasonen kok (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Onhan se nyt ajankuva, että valtiovarainministerin ja keskustan ajattelussa miljardi on vaatimaton summa ja verrataan, että eihän tässä nyt juurikaan ole eroa, kun ero on miljardi. Se kertoo hyvin paljon siitä, että tällä hallituskaudella suhteellisuudentaju on karannut ja miljardista on tullut perusyksikkö, kun hallitus tekee mitä tahansa.

Se iso ero hallituksen ja meidän linjassa on siinä, että kokoomus tekee vastuullisia ja selkeitä valintoja, eli me priorisoimme menoja voidaksemme myös kohdentaa niitä uudelleen, esimerkiksi ihmisten ostovoiman parantamiseen tilanteessa, jossa sähkölaskut nousevat, joululahjojen kulut nousevat, ruoka kallistuu ja arki kallistuu. Eli veronkevennyksillä on se peruste, että niillä halutaan paitsi kannustaa työn vastaanottamiseen ja työn tekemiseen myös helpottaa ihmisten arkea ja elämää.

Sitten toisaalta pystytään tekemään siellä budjetin sisällä sellaisia vastuullisia valintoja, joihin hallitus ei ole kyennyt, kuten painottamaan ensi vuoden budjetissa koulujen tasa-arvorahoitusta, ministeri Li Andersson, [Puhemies koputtaa] ja toisaalta esimerkiksi terapiatakuuta, joka auttaisi mielenterveysongelmia.

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Näin. — Edustaja Essayah.

15.06 Sari Essayah kd (vastauspuheenvuoro): Kiitoksia, arvoisa puhemies! Kristillisdemokraattien vaihtoehtobudjetti puuttuu juuri niihin asioihin, jotka hallitukselta ovat valittavasti jääneet tekemättä. Me haluamme laittaa sote-palvelut kuntoon, haluamme pelastaa suomalaisen maatalouden ja myöskin aloittaa sen talouden tasapainottamisen. Me otamme vähemmän velkaa kuin hallitus. Mutta niin kuin valtiovarainministeri hyvin tietää, niin vaihtoehtobudjettien rajoite on se, että ne tehdään aina sitä hallituksen esitystä vasten, joten pelkästään niin, että me siirtelemme rahoja momentilta toiselle, me emme pelasta valtiontaloutta, vaan todellakin tulevalla vaalikaudella me tarvitsemme ehdottomasti niitä työllisyystoimia, joita kristillisdemokraatit esittävät, me tarvitsemme vähintään 80 prosentin työllisyysasteen, ainakin kahden prosentin talouskasvun, muutoin me emme kerta kaikkiaan selviä tästä ahdingosta. Toivoisinkin, että meillä olisi yhteinen näkymä kaikilla tässä salissa siitä, että meidän on otettava koko paletti käyttöön: meidän on pienennettävä menoja, [Puhemies koputtaa] meidän on saatava ehdottomasti lisää tuloja ja meidän on saatava kasvua aikaiseksi työllisyys- ja rakenneuudistusten kautta. [Ben Zyskowicz: Hieno puheenvuoro!]

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Edustaja Filatov. — Edustaja Filatov.

15.07 Tarja Filatov sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Kuuntelin edustaja Essayahia niin keskittyneesti, että en kuullut tätä. [Ben Zyskowicz: Hyvä, että kuuntelite!] — Mutta kun katsoo näitä, niin minusta nämä vaihtoehtobudjetit kertovat hyvin siitä arvopohjasta, jossa on jonkun verran eroja.

Esimerkiksi kokoomuksen vaihtoehtobudjettiesityksessä näkyy se, että suurin säästö kohdennetaan työttömiin. Siellä ajatellaan, että ikään kuin se, että kun leikataan toimeentuloa, niin se auttaa ihmisiä työllistymään, [Ben Zyskowicz: Kun on valtavasti avoimia työpaikkoja!] mutta niin kuin ministeri Sarkkinen tässä hyvin kuvasi, niin Suomessa ehkä

Punkt i protokollet PR 132/2022 rd

se työllistymisen suurin este on terveys tai sitten se, että ei ole juuri sitä osaamista, mitä tarvittaisiin.

Ja sitten taas, jos arvioi tätä perussuomalaisten budjettiesitystä, niin se ei ole yllätys, että te leikkaisitte pakolaisuudesta, te leikkaisitte kotouttamisesta, mutta sitä minun on vaikea ymmärtää, että te ette näe kotouttamista maahanmuuttajien tähän maahan sopeutumisen ja mukaantulon välineenä, vaan te näette sen esteenä ja käyttäisitte sitä leikkurina. Mutta se on ehkä suurin yllätys, että te myös estäisitte ukrainalaisten perheen yhdistämisen, koska [Puhemies koputtaa] se tässä teidän vaihtoehtossanne on sisällä, ja toivonkin, että tarkennatte, että oletteko todella tätä mieltä. [Hälinää]

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Ja edustaja Meri.

15.08 Leena Meri ps (vastauspuheenvuoro): Kiitos, arvoisa puhemies! Tosiaan täällä on esitetty erikoisia väitteitä siitä, että käytämme puoluetukea väärin, kun teemme vaihtoehtobudjetin suomalaisille. Ilmeisesti hallituspuolueiden joidenkin jäsenten mielestä täällä pitäisi lukea vaihtoehtobudjetti EU:lle tai jopa afrikkalaisille, mutta me, muistutan, olemme Suomen eduskunnassa.

Ja meillä tosiaan on arvopohjassa eroja. Edustaja Filatov oivalsi sen, toisin kuin valtiovarainministeri Saarikko, joka luulee nyt, että me tuemme valtion politiikkaa ja tapaa tehdä tätä taloutta. Meillä nimenomaan isossa kuvassa meidän laiva kääntyy aivan toiseen suuntaan kuin teillä. [Veronika Honkasalo: Eikä käännä! — Vastauspuheenvuoropyyntöjä vasemmalta] Me nimenomaan panostaisimme suomalaisiin, me emme leikkaa suomalaisilta yhtään, kuten esimerkiksi kokoomus, ja siitä huolimatta me otamme paljon vähemmän velkaa.

Ja mitä tulee vielä siihen, että perussuomalaiset leikkaisivat kehitysyhteistyöstä, niin kokoomus haluaisi korottaa kehitysyhteistyön määrärahoja, [Eduskunnasta: Ohhoh!] että kyllä välillä tuntuu, että täällä salissa puhutte kriittisesti perussuomalaiseen sävyyn, mutta sitten oikeasti te ette niin ajattele.

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Edustaja Eestilä.

15.10 Markku Eestilä kok (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Kokoomus yrittää tehdä järkeviä päätöksiä, joissa raha kohdennetaan sinne, missä on oikea tarve. Te, arvoisa hallitus, jaoitte joku aika sitten 300 miljoonaa haulikolla ampuen rahaa minne sattuu ja riisinviljelyyn eli turvepeltojen vesittämiseen 30 miljoonaa. Sehän pitäisi tietenkin ottaa pois.

Tässä paperissa kokoomus esittää, että 70 miljoonaa määräaikainen energiatuki maataloille. Perusteena on, että noin 30 prosenttia maataloista joutuu uusimaan sähkösopimuksen reilun puolen vuoden aikana, ja me tiedämme, mitä se tulee tekemään, kun sähkö tulee maksamaan monta kertaa enemmän. Tämä on kokoomuksen linja taloudessa, että me ymmärrämme, ketkä ihmiset oikeasti tarvitsevat tai mitkä yritykset tarvitsevat tukea, [Veronika Honkasalo: Ai niin kuin asumistukileikkauksen?] mutta me emme rupea sitä rahaa jakamaan ympäri Suomea. Toivoisin, arvoisa hallitus, että te tulisitte kokoomuksen linjoille ja perustelisitte kaiken rahankäytön.

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Edustaja Hoskonen.

Punkt i protokollet PR 132/2022 rd

15.11 Hannu Hoskonen kesk (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Kun on tässä jatkuvasti edustajien Zyskiewicz, Heinonen ja Essayah teho-opetuksessa, niin siinä huonommallakin laskupäällä oppii jotakin. Mutta se, mikä minulle oli valtava hämmästys, oli se, että äsken mainitsemaani puolueella, kokoomuksella, ja myös KD:llä ja tietenkin perussuomalaisilla ei tätä velkaantumisen linjaa... Minä odotin sieltä jättipottia, että nyt se selviää, miten tämä homma tehdään, mutta eipä selvinnyt. [Naurua]

Siitä kiitän myös oppositiota, että kun tiedämme, minkä takia Suomi on vaikeassa tilanteessa johtuen maailmantilanteesta, se on hoidettu yhteisellä ymmärryksellä tässä talossa — en ole kovin paljon soraääniä kuullut Ukrainan asioiden aiheuttamien vaikeuksien hoitamisesta Suomessa — yhtä paljon kuin korona-asiankin hoito. Se on hoidettu yhteistuumin, siitä kiitos myös oppositiolle. Toivoisin rakentavuutta siihen, että näemme jatkossa nämä yhteiset uhat ja voimme niitä torjua.

Edustaja Eestilä äsken totesi, että ympäri Suomea jaetaan rahaa. Toivon edelleen, että alueellinen panostus huomioidaan. Monessa teidän puheenvuorossanne en sitä ole huomannut, mutta toivon mukaan se tapahtuu tulevaisuudessa.

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Edustaja Heinonen.

15.12 Timo Heinonen kok (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Kokoomuksen vaihtoehto vähentäisi velkaa jo ensi vuonna 1,1 miljardia ja olisi suunnitelma tälle neljälle plus neljälle -tielle kohti kestävästä tulevaisuudesta. Ja toisin kuin valtiovarainministeri Saarikko jatkuvasti yrittää spinnata, kokoomus ei keventäisi työntekijöiden ja eläkeläisten verotusta velaksi — ei: kokoomus ei keventäisi veroja velaksi. Tulotaso itse asiassa laskisi 200 miljoonaa, työllisyys paranisi, verotulot kasvaisivat ja velkaantuminen vähenisi 1,1 miljardia.

Puheissa on hetkittäin tuntunut, että te, ministeri Saarikko, olisitte löytämässä oman sisäisen valtiovarainministerinne, mutta ei. Kyllä, te, ministeri Saarikko, olette valitettavasti marinoinut keskustan vihervasemmistolaiseksi puolueeksi.

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Edustaja Ranne.

15.13 Lulu Ranne ps (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Jospa te edes kerran toutteaisitte meidän, perussuomalaisten, esittämät leikkaukset ja lakimuutokset, jotka olisivat loistava pohja sille, että me saamme Suomen talouden tasapainoon ja vähennetään lisämenoja tulevaisuudessa. Suomen talouden pelastusoperaatio täytyy aloittaa nyt. Me kaikki tiedämme, että yhdellä vaihtoehtobudjetilla sitä ei tehdä, mutta jospa te kerrankin kuuntelisitte meitä.

Veronlaskuvarama meillä ei ole nyt noin vain. Meiltä löytyy se 500 miljoonaa, ja käytämme sen tarkasti, mutta veronlaskuvarama löytyy, kun me lähdemme tälle tielle, jonka perussuomalaiset nyt osoittavat.

Sitten muistutan niin keskustaa kuin kokoomustakin siitä, että kun te yritätte täällä leikkiä tällaista taloudenhoitopuoluetta, niin tietenkin tämä istuva hallitus vetää nyt euromääräisesti velanoton ennätyksen, se nyt on aivan selvää, mutta sitä edelliset ennätykset olivat Kataisen—Stubbin hallituksella, 28 miljardia, ja sitä edellinen [Puhemies koputtaa] olikin Vanhasen—Kiviniemen—Stubbin 17 miljardia.

Punkt i protokollet PR 132/2022 rd

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Ja nyt edustaja Östman.

15.14 Peter Östman kd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Kun me KD:ssä aloitimme työmme vaihtoehtobudjetin laadinnassa, niin me kysyimme itseltämme, onko julkisen sektorin velkataakalla merkitystä. Vastaus tähän on tietysti: kyllä on. Siitä huolimatta, että talouden liikkumavara on niukka, käyttäisimme, niin kuin puheenjohtaja Essayah sanoi, noin puoli miljardia vähemmän verovaroja kuin on hallituksen laatimassa budjetissa, vaikka me panostaisimme kriisissä olevaan maatalouteen ja sosiaali- ja terveyspalveluihin.

Sotu-järjestelmämme kaipaa mielestämme remonttia, koska se sisältää edelleen tuloloukkuja, mikä pahentaa työvoimapulaa entisestään. KD:n ehdotus vuodelta 2018 perustuu sosiaaliturvajärjestelmään, joka kannustaa työnteekoon. Ottakaa, hallitus, koppia tästä.

Sitten vielä Marinin hallituksen toteutettu polttoaineverotuksen kiristys kohdistuu lähinnä maaseudulla asuviin ihmisiin ja vientiteollisuuteen ja maatalouteen.

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Näin, ja nyt ministereille vastausmahdollisuus. — Ministeri Saarikko.

15.15 Valtiovarainministeri Annika Saarikko: Arvoisa puhemies! Kristillisdemokraatit, olette pitäneet useissa puheenvuoroissa esillä maataloutta, ja se on kaikkien meidän suomalaisten ruokaturvaa. Hienoa, että olette asiasta huolissanne. Ja kyllä, hallitus on esimerkiksi tehnyt jo viime vuonna päätöksen, jolla kohdistettiin maatalouteen poikkeuksellisia lisätukia. Mutta toivon, että me jaamme yhteisen arvion siitä, että suomalaista ruokaturvaa hoidetaan parhaiten markkinoiden kautta. Tuottajan kuuluu saada reilu korvaus tekemisestään, ja tätä politiikkaa meidän on tiukassa yhteisymmärryksessä ajettava. [Jussi Halla-aho: Miksi näin ei tapahdu?]

Edustaja Heinonen, pohdiskelitte jotakin spinnaukseen viittaavaa. [Timo Heinonen: Kyllä, en pohdiskellut!] Parasta oppiahan siitä saa nimenomaan teiltä. [Ben Zyskowicz: Hienoa, välillä tulee kehujakin!] Mutta tärkeintä on nyt kysyä teiltä erikseen, edustaja Heinonen, kokoomuksen talousasiantuntijana, miten tässä kokoomuksen vaihtoehtobudjetissa käy ilmi ja otetaan huomioon kenties lisävelkana nämä teidän henkilökohtaiset talousarvioalotteenne, [Ben Zyskowicz: Nehän ei ole mukana!] kun nehan ovat siis 78,5 miljoonaa. Millä tavalla ne näkyvät tässä kokoomuksen kokonaisuudessa? Yllättävästi puolueenne puheenjohtaja ei niitä muistanut mainita.

Arvoisa puhemies! Keskustellaan sitten tästä miljardista. Se on valtava summa rahaa, ja juuri siksi siihen kannattaa kiinnittää huomiota. Näkemysero arvioidussa alijäämässä on nyt siis suurin piirtein tätä luokkaa, ja siksi on tärkeää perata, mistä kokoomus tuon rahoittaisi.

Ensinnäkin te olette minusta aika luovia näiden leikkauslistojenne kanssa. Te esitätte — ja tämä on myös valtiovarainministeriön virkakunnan arvio — 60 miljoonan euron leikkauksista kivihiiltä korvaavien investointien energiatukeen. Tuohon leikkaukseen liittyy yksi ongelma. Kyseinen määräraha on ollut budjetissa viimeisen kerran vuonna 2021. Vanhoista budjeteista leikkaaminen ei mene läpi edes näissä varjobudjeteissa. 60 miljoonaa siis höttöä.

Toinen asia, tupakkaverot, on helppo säästökohde hallituksesta toiseen, mutta on todettava, että se on otsikkotasolla helpommin toteutettu kuin käytännössä tehty. 400 miljoonaa euroa tupakkaverolla on riski. Se on tavallaan tietysti terveyden kannalta hyvä, mutta ve-

Punkt i protokollet PR 132/2022 rd

rotuksen kannalta on riski, ettei tuo tulisi toteutumaan, vaan matkustajatuonnin ja salakuljetuksen lisääntyminen olisi ilmeistä, tai tupakoinnin vähentyminen, jota tietenkin kaikki toivomme. [Välihuutoja kokoomuksen ryhmästä] Silloin 400:aa miljoonaa ei olisi siitä kestävässä.

Ja sitten, arvoisa puhemies, terveysperustainen vero. Periaatteessa tätäkin on helppo kaikkien kannattaa, mutta tätä on tällä vaalikaudella tarkkaan, huolellisesti valtiovarainministeriössä arvioitu, ja itse asiassa eduskunta käsittelee tästä jo yhtä versiota. Tällaisen varaan laskeminen ensi vuoden budjetissa on erittäin riskialtis teko erityisesti valtiontukisääntelyn näkökulmasta. Ja, edustaja Orpo, te tiedätte sen varsin hyvin, te tiedätte sen erinomaisen hyvin entisenä valtiovarainministerinä.

Siksi haluan kuvata, että ensinnäkin teidän näkökulmanne ovat valtionvelan mittakaavassa sittenkin hyvin lähellä maan hallitusta ja toisekseen [Puhemies koputtaa] te toteutate veronkevennyksiä velkarahalla suurituloisille.

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Näin. — Ja edustaja Zyskowicz.

15.19 Ben Zyskowicz kok (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Kiitos puheenvuorosta. Jo pitemmän aikaa asiantuntijat ovat kantaneet huolta Marinin vasemmistohallituksen velkarallista, velkaantumisen vauhdista. Viime viikkoina ja kuukausina yhä useampi kansalainen on samasta asiasta myös huolissaan, ja he ovat huolissaan aiheesta. Vielä eilen te hallituspuolueet sanoitte, että kokoomus ei kerro, mistä se säästää. Tänään te sanotte: kokoomus säästää vääristä kohteista. [Antti Lindtman: Kyllä!] Sanotteko taas huomenna, että kokoomus ei kerro, mistä se säästää? Yrittäkää päättää, kummasta meitä moittitte.

Mitä tulee verotukseen, ministeri Saarikko, me nimenomaan näillä haittaveroilla kompensoidemme hyvin pitkälle sen työnteon verotuksen keventämisen, jota ehdotamme. Ettekö te kannata painopisteen siirtämistä työnteon verottamisesta haittojen verottamiseen?

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Edustaja Mäkelä.

15.20 Jani Mäkelä ps (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Kaivattiin laskelmia ja taulukoita. Perussuomalaisten vaihtoehtobudjetista löytyy kaksi oleellista taulukkoa ja laskelmaa: julkisyhteisöjen velka ja toisena taulukko, jossa käydään läpi, mitä muita velkamäärän lisäyksiä istuva hallitus on tehnyt kuin koronaan tai Venäjän hyökkäykseen liittyviä, ja niitä on 8 miljardia. Eiköhän nämä taulukot riitä alkuunsa.

On kysytty suuria summia. Me toteamme vaihtoehtobudjetissamme, että EU-jäsenyys on tällä kaudella tuonut Suomelle kymmenien miljardien laskut. Siinä on suuri summa, ja nyt ennallistamisasetus uhkaa tuoda lisää. Jostain tietysti täytyy leikkaaminen aina aloittaa, ja perussuomalaisten mielestä se täytyy aloittaa sellaista asioista, jotka eivät koske tavalliseen suomalaiseen, vaan ulkomaille meneviä tulonsiirtoja pitäisi leikata ensimmäisenä.

Oppositiopuolueissa on eroja. Kokoomus esittää kehitysavun tavoitetta 0,7 prosenttiyksikköön bkt:sta, ja se tarkoittaisi käytännössä tähän hallituksen tasoon 700 miljoonan lisäyksiä. Periaatteessa siis kokoomus on haluamassa [Puhemies koputtaa] kehitysapuun 1,3 miljardia enemmän kuin perussuomalaiset.

Punkt i protokollet PR 132/2022 rd

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Edustaja Viitanen.

15.21 **Pia Viitanen sd** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Kyllä tämä kokoomuksen linja oli sillä tavalla pettymys, että ajattelin, että te olisitte kiinni hieman ajankuvassa siten, että te näkisitte sen, että tällä hetkellä hinnat laukkaavat ylöspäin, ihmisillä on vaikeuksia, kauppalaskut kallistuvat, energialaskut nousevat. Ajattelin, että teillä olisi inhimillisyyttä päivittää teidän talouspoliittinen linjanne ajanmukaiseksi. Mutta edelleen te olette sitä mieltä, että se kaikkein eniten apua tarvitseva tässä ajassa on hyvätuloinen, jonka veroja te olette keventämässä huolimatta siitä, että ajankuva myös näytti, mitä Isossa-Britanniassa tapahtui tälle linjalle. [Ben Zyskowiezin välihuuto] Ja samaan aikaan teidän mielestänne... Te voitte mennä Tammelan torille ja katsoa ihmisiä silmiin ja kertoa, että niin, teidän mielestänne suomalainen työtön tai asumistuen saaja saa aivan liikaa rahaa, että sieltähän me leikkaamme. [Puhemies koputtaa] Mielestäni tämä oli pettymys. Luulin, että te vastaisitte paremmin tähän ajankuvaan.

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Näin, ja nyt edustaja Valtonen.

15.22 **Elina Valtonen kok** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Kokoomuksen vaihtoehdossa vähennetään velkaantumista, lisätään työllisyyttä ja sitä kautta vähennetään köyhyyttä, ja tämän lisäksi me parannetaan ihmisten ostovoimaa ja nimenomaan tuodaan siihen arkeen lisää tilaa käyttää ja kuluttaa kaikille.

Nythan ongelma on se, että tosiaan hinnat nousevat, mutta erityisen paljon se kirpaisee pieni- ja keskituloisia ihmisiä, jotka joka päivä lähtevät aamulla töihin. Valitettavasti palkat eivät nyt nouse samassa tahdissa kuin muut kustannukset, ja meidän on pidettävä kuitenkin huolta siitä, että työn kilpailukyky säilyy. Itse asiassa kokoomuksen vaihtoehdossa Gini-kerroin, joka kuvaa tulonjakoa, ei muutu, eli meillä on reilu vaihtoehto.

Itse asiassa olisin kysynyt hallitukselta, minkä ihmeen takia te ette toteuta universaalia yleistä ansiosidonnaista, joka tulisi nimenomaan pieni- ja keskituloisten pätikäyöläisten hyväksi, koska he kuitenkin jokaisesta palkastaan veroja ja työttömyysvakuutusmaksua maksavat.

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Edustaja Kankaanniemi.

15.23 **Toimi Kankaanniemi ps** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Perussuomalaisten selkeä linja on se, että me haluamme leikata maasta ulos valuvien miljardivirtojen varoja ja säästää suomalaiset leikkauksilta, toisin kuin kokoomus. Ja erityisesti nyt tässä tilanteessa kaikkein heikoimmassa asemassa olevat pitää kyllä säilyttää mukana tässä yhteiskunnassa ja leikkausten ulkopuolella. Tästä kertyy, tästä potista, miljardin pysyvät säästöt. Sitten on meillä näitä kertakäyttöisiä tuloja, jotka on esitelty.

Sen lisäksi valtiovarainministerinkin olisi syytä lukea tämä meidän vaihtoehtobudjetti loppuun asti ja tämä viimeinen sivu, sivu 18. Täällä kerrotaan se, että me haluamme siirtää ministeriöiden sisällä yhdeltä toiselle, esimerkiksi ympäristöministeriön teidän aikananne valtavasti kasvaneista menoista siirtää oikeuslaitokselle ja poliisille ja koulutukseen ja niin edelleen. [Puhemies koputtaa] Näillä saadaan tuottavaa politiikkaa, josta tulee myös tulosta.

Punkt i protokollet PR 132/2022 rd

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Ja nyt edustaja Suomela.

15.24 Iris Suomela vihr (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Kokoomus esittää jälleen kerran veroalea rikkaille ja leikkauksia pieni- ja keskituloisille. Erityisen vaikea on ymmärtää asumistuesta leikkaamista. Asumistuen saajista valtaosa on opiskelijoita ja työssäkäyviä pienituloisia, varsinkin perheitä, jotka eivät pysty maksamaan isojen kaupunkien vuokria palkasta. No, hyvä kysymys on, miksi palkkataso ei riitä, mutta kun faktat ovat nämä, niin totta kai näille työssäkäyville ja opiskelijoille on taattava elämän edellytykset. [Kai Mykkäsen välihuuto]

Opiskelijoiden kohdalla leikkausesitys on erityisen anteeksiantamaton, sillä juuri kokoomuksen johdolla opiskelijoilta leikattiin 87 euroa opintorahasta viime hallituskaudella. Yleinen asumistuki on osittain paikannut tätä leikkausta mutta ei tietenkään täysin. No, kokoomus ei peruisi tätä leikkausta vaan leikkaisi opiskelijoilta vielä lisää, tiputtaisi opiskelijat 200 euron kuukausittaisen asumislisän pariin. Käsi ylös, kuka Suomen yliopistokaupungeista löytää 200 eurolla edes soluasuntoa. [Ben Zyskowicz: Onko opiskelijat niitä yhteiskunnan kaikkein köyhimpiä? — Välihuutoja]

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Näin. — Ja edustaja Lohikoski.

15.26 Pia Lohikoski vas (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Samaan aikaan, kun kokoomus on muka huolissaan valtion velkaantumisesta, alentaisi kokoomus ansiotuloverotusta miljardilla. Mielenkiintoinen huoli, kun veroalennus kohdennettaisiin joululahjaksi hyvätuloisille. Kokoomuksen joululahja pienituloisille lapsiperheille olisi sosiaaliturvasta leikkaaminen kesken energiakriisin ja hintojen nousun.

Yhä useampi yksin asuva, työtön tai lapsiperhe on pulassa, kun tulot eivät riitä kasvaaviin kuluihin. Nyt saimme kuulla oppositiopuolueiden näkemykset siitä, miten energiaköyhyyteen putoavia kansalaisia pitäisi tukea. Perussuomalaisten mielestä ilmeisesti mitään lisää ei ainakaan tarvita. Kokoomuksen mielestä ei riitä, että köyhät kärsivät kovasta inflaatiosta, vaan tarvitaan lisää leikkauksia. [Ben Zyskowiczin välihuuto] Näinä aikoina, kun ihmiset elävät kriisin keskellä, kokoomus esittää miljardiluokan leikkauksia köyhimpien toimeentuloon, ja tämä kohdennettaisiin myöskin asumistuen kautta, [Puhemies koputtaa] ja se nimenomaan osuu lapsiperheisiin ja opiskelijoihin. [Jukka Mäkynen: Ja hallitus ei tee mitään!]

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Näin. — Ja nyt osuu edustaja Kaumaan.

15.27 Pia Kauma kok (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Haluan korjata täällä usein esitetyn virheellisen väittämän: kokoomus ei ole tekemässä ansiotuloverojen kevennyksiä velaksi vaan siirtämässä painopistettä haittaverojen puolelle. — Sen lisäksi olemme käyneet huolella läpi, arvoisa ministeri Saarikko, sen teidän tekemänne budjettiesityksen ensi vuodelle, jossa on noin 500 riviä menoja. Punakynä on meillä käynyt monessa kohtaa niistä, ja toivon, että teillä on mahdollisuus käydä tämä läpi.

Arvoisa puhemies! Tässä ajankuvassa ja taloustilanteessa kaikkein keskeisintä on se, että me ensinnäkin käänämme tämän velkaantumisen kierteen toiseen suuntaan, ja se, että me autamme ihmisiä selviytymään tässä taloustilanteessa, jossa sähkölaskut, ruokalaskut ja kaikki maksut nousevat. Sen takia olemme tehneet ehdotuksen, että ansiotulojen vero-

Punkt i protokollet PR 132/2022 rd

tusta tulee keventää. Erityisesti pieni- ja keskituloiset tarvitsevat tämän lisärahan, jotta he selviytyvät maksuistaan, mutta sen lisäksi tarvitsemme [Puhemies koputtaa] toki paljon muitakin toimia, ja se kaikki löytyy tästä meidän ehdotuksestamme.

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Nyt edustaja Koskela.

15.28 Jari Koskela ps (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Elinkeinoelämän valtuuskunta on juuri tuoreessa julkaisussaan tuonut esille, että suomalaisista enemmistö haluaa tasapainottaa taloutta nimenomaan menoja leikkaamalla. Suomalaisten mielestä mahdolliset menoleikkaukset tulisi kohdentaa ensisijaisesti keskushallintoon, ympäristönsuojeluun, kehitysyhteistyöhön, Yleisradioon, taiteeseen, kulttuuriin ja maahanmuuttoon. Vastaavasti suomalaisten mielestä leikkauksia ei tulisi kohdentaa perusopetukseen, varhaiskasvatukseen, opintotukeen, maanpuolustukseen tai sosiaali- ja terveyshuoltoon. Kansalaiset ovat siis laajasti samaa mieltä kuin me perussuomalaiset olemme. Ajamme tätä suomalaisten linjaa, eli perussuomalainen vaihtoehto on yksinkertaisuudessaan tehty suomalaisille, ja se tarkoittaa julkisen talouden tasapainottamista ensisijaisesti menoleikkauksilla suomalaisten arjelle toissijaisista menoista. Tätä ainoana puolueena tarjoaa Perussuomalaiset. [Ville Tavio: Ja kansa tietää!]

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Edustaja Gustafsson.

15.29 Jukka Gustafsson sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Kyllä täällä täytyy jonkun puhua myöskin suomalaisen kulttuurin puolesta. Kuulin, että tämä perussuomalaisten budjettivaihtoehdon otsikko on ”Tehty suomalaisille”. Sehän siis tarkoittaa: Yleisradio alas, suomalainen kulttuuri alas, suomen kieli alas, kansallinen kulttuuri alas. [Välihuutoja perussuomalaisten ryhmästä — Eduskunnasta: Juuri näin!]

Hyvät ystävät! Minulle Suomen peruskoulu, kirjastolaitos ja Yleisradio ovat meidän kulttuurimme kulmakiviä. [Riikka Purra: Ja sen huomaa!] Perussuomalaiset puhuvat välillä koppavasti suomen kielestä ja suomen kielen merkityksestä — hyvä niin, mutta teot menevät ihan toiseen suuntaan. Suomalaisen kulttuurin ydinvalvoja, kehittävä palvelija, on suomalainen Yleisradio, [Perussuomalaisten ryhmästä: Höpö höpö! — Puhemies koputtaa] joka palvelee kaikkia suomalaisia tasapuolisesti. Se on puutteineenkin puolustettava instituutio. [Ville Tavio: Sepä oli paatoksellista Yleisradion puolustamista! — Jussi Halla-aho: Se oli paksua tekstiä!]

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Näin. — Ja nyt vielä edustaja Elomaa.

15.30 Ritva Elomaa ps (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Hallitus on velkaannuttanut Suomen korviaan myöten. Korona ja EU:ssa riehuva sota Venäjän hyökättyä Ukrainaan eivät puolla hallituksen valtavaa velanottoa kuin osaksi. Velanmaksu jää nyt veronmaksajien harteille, mikä näkyy todennäköisesti rankkoina leikkauksina seuraavina vuosina. Perussuomalaisten varjobudjetti esittää selvästi, mistä voimme säästää ja miten suomalaiset silti selviävät tänä aikana, kun energian hinnat ovat pilvissä, ruuan hinta nousee koko ajan ja elinkustannukset kasvavat joka suunnassa. Nyt pelastetaan Suomi ja suomalaiset.

Punkt i protokollet PR 132/2022 rd

Oletteko, hallitus, oikeasti tutustuneet meidän varjobudjettiimme? Perussuomalaiset esittävät, miten hyvinvointia ja kasvua tehdään — työllisyyden ja yrittäjyyden vahvistamista, järkevää energiapolitiikkaa, maataloussektorin vahvistamista, koulutukseen ja tutkimukseen panostamista. Me emme ole velanottorohmu, kuten hallitus.

Ja vielä edustaja Gustafssonille: [Puhemies koputtaa] perussuomalaiset pitävät suomalaista kulttuuria todella tärkeänä. [Jukka Gustafsson: Ei riitä tämä, minkä teitte! Tekoja!]

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Ja nyt on aika. — Edustaja Sarkomaa.

15.31 Sari Sarkomaa kok: Arvoisa herra puhemies! ”Miljardi ei ole mitään.” Ministeri Saarikko, jätte varmasti tällä lentävällä lauseella valtiovarainministerinä historiaan.

Kokoomuksen vaihtoehtobudjetti lähtee siitä, että pidetään kaikki mukana. Me emme leikkaa peruspäivärahaa, emme leikkaa työmarkkinatukea, [Antti Lindtman: Leikkaatte!] emme leikkaa opintotukea, emme leikkaa eläkkeitä. Me uudistaisimme ansiosidonnaista työttömyysturvaa, poistaisimme työllistymisen esteitä. Meidän vaihtoehdossa tulisi noin 100 000 uutta työpaikkaa. Yhä useampi suomalainen saisi toimeentulonsa työstä.

Me myöskin parantaisimme työmarkkinoiden oikeudenmukaisuutta ja tasa-arvoa. Me haluaisimme, että ansiosidonnaisen työttömyysturvan saisivat kaikki, myös ne, jotka maksavat sitä mutta eivät ole kassan jäseniä. Todella moni naisvaltaisen alan edustaja, usein pienipalkkainen, pätäkätöä tekevä ihminen, ei saa ansiosidonnaista työttömyysturvaa, ja ihmettelenkin, miksi hallitus ei [Puhemies koputtaa] tätä suurta epäoikeudenmukaisuuskysymystä ole ratkaissut. Edustaja Lindtman, miksi tämä uudistus ei demareille käy?

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Ja nyt ministerit Saarikko ja Sarkkinen pääsevät vastaamaan.

15.33 Valtiovarainministeri Annika Saarikko: Arvoisa puhemies! Ajattelin, että me todella voisimme keskittyä näihin vaihtoehtobudjetteihin, että pääsisimme näistä keskusteluista, joissa minun pitää kerta toisensa jälkeen todistaa, että meillä on ollut syvä yksituumaisuus valtaosassa niistä talousratkaisuksista, joita tälle vaalikaudelle on toteutettu. Siksi tällaiset väitteet, että ei ole Saarikolle miljardi mitään, eivät pidä paikkaansa, koska kaikki ne isot ratkaisut on tehty laajalla yksituumaisuudella eduskunnassa.

Ja mitä tulee esittämäännne miljardiin, edustaja Sarkomaa, edellisessä puheenvuorossani kävin läpi, onko sen rahoituspohja esityksessänne realistinen, ja minun ja valtiovarainministeriön näkökulmasta se ei ole. Esimerkiksi esityksenne tupakkaveron mittakaavasta on huima — terveysperustainen vero, josta te, edustaja Sarkomaa, pitkäaikaisena sosiaali- ja terveyspolitiikan asiantuntijana tiedätte, että se ei ole erityisen helppo toteuttaa — puhumattakaan tuosta hiileen liittyvästä budjettikirjauksesta, jota ei edes enää ole olemassa. Yritin vain kuvata, arvoisa puhemies, että se miljardi, joka on paljon rahaa, ei perustu esityksessänne kovinkaan vahvalle pohjalle.

Arvoisa puhemies! Edustaja Zyskoviczin kanssa olen täysin samaa mieltä, kerrottakoon tämäkin hyvänä asiana: Suomalaisia velkaantuminen huolettaa, se on oikein. Samaa ei voi sanoa kaikista EU-maista. Pidetään tästä kiinni, että suomalaiset ymmärtävät, että tällä ikärakenteella, kun kaikista on luvattu pitää huolta, tämä velkaantumisen kehitys, joka kriisien myötä on edessämme ja jo takana, ei voi jatkua. Ja kyllä, siksi olenkin täällä antanut myönteisen palautteen niistä rakenteellisista muutoksista vaikkapa työmarkkinoihin,

Punkt i protokollet PR 132/2022 rd

joita esitätte, koska ne ovat minunkin arvioni mukaan välttämättömiä, [Petteri Orpo: Hyvä, erinomaista!] mutta sen sijaan isot veronalennukset eivät ole välttämättömiä.

Edustaja Valtonen — hänelle on tullut muita kiireitä, ei ole kuulemassa vastapuheen vuoroani. Nimittäin tämä inflaation kiihdyttävä vaikutus, ettekö te ota sitä lainkaan huomioon? Minustakin olisi tietenkin ihanteellista, jos me voisimme keventää verotusta, ellei meillä olisi tällaista edessä olevaa ikäihmisten hoivan tarvetta, johon minä ainakin olen sitoutunut, mutten myöskään kannata sitä nyt inflaatiota kiihdyttävän riskin vuoksi. Ettekö te ota tässä huomioon ekonomistien puheita?

Te ette myöskään vielä vastanneet, arvoisa kokoomus, mikä ero on Britannian ja teidän veronkevennysten välillä, koska minusta ne näyttävät hyvin samankaltaisilta ja hyvin vaarallisilta toimilta. [Kai Mykkäsen välihuuto — Sari Sarkomaa: Ette ole lkenut!]

Ja vielä, arvoisa puhemies: Täällä useampaan otteeseen perussuomalaiset edustajat ovat nostaneet esille EU:n — paha EU, joka vie rahoja. Sitten jos tällaista käyttää pelinappulana vaihtoehtobudjetissa, pitää olla valmis kertomaan, ehdottaako siis eroa EU:sta. Koska nämä... [Jukka Mäkynen: Kyllä!] — Eli vastaus oli ”kyllä”. Täällä kuulumme salissa: perussuomalaiset ehdottavat Suomen EU-eroa. — No niin, se oli toinen uutinen tässä keskustelussa. Ensimmäinen oli se, että velkaantumisessa te edustatte samaa mittakaavaa kuin hallitus. [Puhemies koputtaa] Teillä ei ole uusia muutoksia menoihin, ei juuri tuloihin. Ja nyt te kerrotte täällä, [Puhemies: Nyt aika on täyttynyt!] että te esitätte EU-eroa. Erittäin merkittävä keskustelu, merkitään tämä huolella pöytäkirjaan.

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Nyt ministeri Sarkkinen jatkaa.

15.36 Sosiaali- ja terveysministeri Hanna Sarkkinen: Arvoisa puhemies! Täällä on esitetty kysymys niin sanotusta yleisestä ansioturvasta. Täytyy rehellisyyden nimissä todeta, että yleinen ansioturva toteutuessaan maksaisi paljon, satoja miljoonia, joten sitä ei voida toteuttaa ilman merkittävää lisäresursointia ansiosidonnaiseen työttömyyspäivärahaan, ellei sitä sitten toteuteta niin, että melko rajusti leikataan ansiosidonnaisen työttömyyspäivärahan tasoa. Itse suhtaudun avoimesti ajatukseen yleisestä ansioturvasta, mikäli se toteutetaan niin, että turvan yleinen taso ei merkittävästi laskisi ja muutenkin löydetäisiin siihen järkevät toteutustavat. Ministeriössä on tilattu jatkoselvitys yleisestä ansioturvasta sen toteuttamistapojen suhteen, ja se selvitys on lähiviikkoina valmistumassa. Mutta haluan todeta, että jos ansiosidonnaisen tasoa leikataan matalalle tasolle, niin ei ansiosidonnaisen työttömyysturvan laajentamisesta ole sitten hirveästi apua niille ihmisille, jotka sen piiriin pääsisivät, koska sen taso jäisi niin matalaksi, ettei se välttämättä nousisi esimerkiksi pienipalkkaisilla ihmisillä perusturvan tason yläpuolelle. [Ben Zyskowicz: Olisihan se kaikilla parempi kuin nyt!] Eli täytyy katsoa tätä kokonaisuutena. Mutta suhtaudun ajatukseen avoimesti, ja ministeriössä ollaan lisäselvitys asiasta tilattu.

Mutta, arvoisa puhemies, vielä näistä asumistuen leikkauksista, joita sekä kokoomus että kristillisdemokraatit ovat esittäneet. Jos asumistukeen toteutuisi kokoomuksen esittämä 350 miljoonan euron leikkaus tasaisesti, se leikkaisi ruokakunnan asumistukea keskimäärin 77 euroa kuukaudessa, eli se tarkoittaisi 924 euron vuosittaista leikkausta pienituloisilta kotitalouksilta, joista osa lapsiperheitä. Se olisi erittäin kova teko tässä tilanteessa, jossa elinkustannukset rajusti nousevat. [Timo Heinonen: Nyt tukiopeukseen, ministeri!]

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Edustaja Purra.

Punkt i protokollet PR 132/2022 rd

15.38 Riikka Purra ps (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Kyllä täytyy sanoa, että hallitukselta on puhti pois. On aika surkeaa tämä keskustelu täällä — eihän teitä juuri ole edes paikalla mätkimässä oppositiota, vaikka nyt olisi mahdollista.

Tämä keskustelu alkoi siitä, että te väititte, että perussuomalaisten välittömät säästöt, 1,2 miljardia, eivät ole mitään. Sen jälkeen se siirtyi siihen, että te kerroitte, että se onkin paljon. Sen jälkeen te siirsitte keskustelua jonnekin aivan muualle. Hyvän aika, me kerromme ensi vuoden budjetista, sen, mistä me voisimme leikata, mistä tulee välittömät säästöt. Sen lisäksi tässä kirjassa [Puhuja näyttää varjobudjettia] kerrotaan seuraaville vuosille säästöt, jotka syntyvät perussuomalaisella linjalla.

Otan yhden esimerkin: Pelkästään Lähi-idästä ja Afrikasta tulevan pakolaiskiintiön lakauttaminen ja avun siirtäminen lähialueille pienimuotoisesti — tiedätkö, mikä säästö siinä on hallituskaudella? Elinkaarikustannukset 4,2 miljardia euroa, [Puhemies koputtaa] pelkästään tämä yksi kohta. Meillä on hyvin paljon tällaisia muutosehdotuksia.

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Näin. — Ja edustaja Orpo.

15.39 Petteri Orpo kok (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Ensinnäkin todella toivoisin, että sekä siellä vasemmalla että aitiiossa ihan oikeasti luettaisiin ja perehdyttäisiin meidän vaihtoehtoon. Esimerkiksi se, että suurin osa etuuksista nousee ensi vuoden alusta. [Anneli Kiljusen välihuuto] Suurin osa, jopa yleinen asumistuki nousee. [Antti Lindtman: Teette reaalisen leikkauksen! — Veronika Honkasalon välihuuto] — Kyllä, me olemme uudistamassa ansiosidonnaisen työttömyysturvan ja tuomassa toimeentulotuen asumislisään omavastuun. Muut etuudet nousevat — ne nousevat. Kannattaa perehtyä siihen. Se voi olla suuri pettymys, kun kokoomuksen kylmä leikkauspolitiikka ei olekaan niin pahaa kuin te yritätte väittää vanhalla retoriikalla. [Antti Lindtmanin välihuuto]

Sitten valtiovarainministerille: Minusta on kuitenkin merkittävää nyt, jos haetaan jotain yhteistä, että te annatte arvon sille, että kokoomuksen vaihtoehdossa on työllisyyttä ja kasvua tuovat rakenteelliset toimet. Kyllä me olemme nähneet, että tämä hallitus ei niitä pysty tekemään, mutta on hienoa kuulla, että te näette niiden arvon, koska vain sitä kautta, että talous kasvaa ja ihmiset saavat töitä, me pystymme takaamaan suomalaisten hyvinvointipalvelut. [Puhemies koputtaa] Jos ei tehdä rakenteellisia uudistuksia, edessä on velkaantumisen tie, ja silloin te leikkaatte lapsilta. [Pia Lohikoski: Te leikkaatte lapsilta!]

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Edustaja Lindtman.

15.41 Antti Lindtman sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Te tiedätte, että sen indeksin leikkaaminen, joka pienentää näitä esimerkiksi työttömyysturvaetuuksia, on leikkaus, reaalin leikkaus, ja ihan turha puhua tätä mustaa valkoiseksi. Entisenä valtiovarainministerinä te tiedätte, että se on leikkaus.

Arvoisa puhemies! Se, mistä en nyt meinaa päästä yli, on tämä perussuomalaisten vaihtoehto, koska kaikkihan me tiedämme, että perussuomalaiset on puolue, joka aina lupaa laittaa asiat kuntoon sillä, että maahanmuutosta ja ilmastopolitiikasta leikataan. Niin kuin vaikkapa viime vaaliohjelmassa sanotaan, ”maahanmuutosta ja ilmastopolitiikasta leikkaamalla Suomessa voitaisiin panostaa enemmän terveydenhuoltoon”. Te olette vaatineet tässä vuosien varrella bensaveron alennusta, tuloveron alennusta ja energiaverojen alennuksia, olette vaatineet lisää rahaa hyvinvointialueille, omaishoitajien verovapautta, lisää

Punkt i protokollet PR 132/2022 rd

poliiseja, lisää maataloustukia, kiinteistöveroja pois maataloudelta, teiden perusparannusta ja niin edelleen. Kaikesta olette sanoneet, että tämä leikataan maailmanparannusmenoista. [Puhemies koputtaa] Nythän te osoitatte, että tämä teidän yhtälönne ei toimi. Se on pelkkä kupla. Tämä on tämän päivän suurin uutinen. [Välihuutoja perussuomalaisten ryhmästä]

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Nyt annetaan vuoro edustajalle Ari Koponen.

15.42 Ari Koponen ps (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Jokohan edustaja Lindtman pääsi istumaan? Tämähän näyttää hyvältä. — Tosiaan kun tänään salissa käytiin näitä budjetteja läpi, hallituksen riveistä kuului, että perussuomalaisten vaihtoehtobudjetti on tehty suomalaisille. Me olemme Suomen eduskunnassa. Kenelle niitä budjetteja pitäisi tehdä, jos ei suomalaisille? [Välihuutoja vasemmalta] Kertoo nyt vähän liikaa kyllä hallituksen arvopohjasta. [Perussuomalaisten ryhmästä: Heti alkaa älämölö!]

Edustaja Koskela puhui hyvin aikaisemmin. Suomalaiset ovat tosiaan valveutuneita ja näyttävät ymmärtävän tämän velkaongelman vakavuuden. Suomalaiset ovat myös valmiita kipeisiin leikkauksiin, jos on pakko. Kansalaiset toivovat, että päättäjät priorisoivat tarkkaan, mistä voimme leikata. Tämä on tärkeä huomio, koska juuri tämä on unohtunut hallitukselta. Se ei pysty priorisoimaan menoja. Nämä asiat, mitä edustaja Koskela tuossa aikaisemmin esitti, ovat juuri niitä asioita, mistä perussuomalaiset ovat jo pitkään olleet valmiita leikkaamaan. Nämä leikkaukset eivät kurita suomalaisia. [Antti Lindtman: Missä teidän lupaamat veronkevennykset on? Tehän olette huutaneet niitä vuositolkulla! — Välihuutoja perussuomalaisten ryhmästä]

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Edustaja Multala. — Edustaja Multalalla on nyt puheenvuoro.

15.43 Sari Multala kok (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Totean näistä kokouksen työttömyyspäivärahoimista, mitä olemme esittäneet, että itse asiassa ne nousisivat tässä meidän versiossamme alkuvuoteen 22 verrattuna tulevana vuonna 3,5 prosenttia. Mutta meistä ei ole reilua, että kun ansiotaso eli palkat nousee vain sen 3,5 prosenttia, työttömyysrahat hallituksen mallissa nousisivat yli kaksinkertaisesti palkkoihin verrattuna. Tästä on siis kyse.

Sitten kommenttina valtiovarainministeri Saarikon inflaatiopuheisiin: Itse asiassa kokonaiskysynnän ja kulutuksen kasvu on se, mikä sitä inflaatiota ruokkii tai ei ruoki, ja me ottaisimme vähemmän velkaa. Kokonaiskulutus on alhaisempi silloin kuin tässä teidän versiossanne, eli ei se mitenkään ole itsestään selvää, että palkat kiihdyttävät tai palkkaverojen alennus kiihdyttää inflaatiota enemmän kuin se, että valtio lisää menojaan. Eli tässä toivon valtiovarainministeriltä hieman rehellisyyttä. Me siis otamme yli miljardin vähemmän velkaa tässä meidän vaihtoehdossamme kuin hallitus. [Sari Sarkomaa: Kokonaiskysyntä ratkaisee!]

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Edustaja Huttunen.

15.44 Hanna Huttunen kesk (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Näissä vaihtoehtobudjettikeskusteluissa on todellakin se hyvä puoli, että puolueiden väliset arvoerot sel-

Punkt i protokollet PR 132/2022 rd

viävät. Mielestäni arvokeskustelun keskiössä on oltava perheet. Kokoomuksella näin ei kyllä todellakaan taida olla. Kokoomuksen vaihtoehtobudjetin perhevapaaudistuskirjaus tarkoittaisi käytännössä suoraan kotihoidon tuen leikkaamista ja äitien käytettävissä olevien ansiosidonnaisten perhevapaiden vähentämistä eli käytännössä juuri sitä samaa mallia, jota kokoomus ajoi aikoinaan Sipilän hallituksen aikana, jonka keskusta onnistui perheiden onneksi kaatamaan.

Keskusta puolustaa edelleen perhevapaaudistusta, joka on tehty perheiden toiveita kuunnellen, valinnanvapautta edistään ja ennen kaikkea lasten ja perheiden tarpeista käsin, ei vain työelämälähtöisesti. Perheet ovat sitä paitsi ottaneet elokuussa voimaan tulleen uudistuksen vastaan erittäin myönteisesti. Perhevapaaudistuksen tavoitteena ei voi olla vain työllisyyden nostaminen vaan lasten ja perheiden hyvä arki ja perheiden ainutlaatuisen elämäntilanteen tukeminen. Vai mitä olette mieltä, kokoomus?

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Edustaja Holopainen, Mari.

15.45 Mari Holopainen vihr (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Tässä kokoomuksen vaihtoehtobudjetissa on muutamia hyviä kohdennuksia, mutta kun katsoo niiden mittaluokkaa, niin ne ovat aivan mitättömiä, suurin osa, suhteessa siihen tarpeeseen. Eli tehdään hyviä panostuksia muutamalla kymmenellä miljoonalla eurolla, ja sitten voidaan sanoa, että nyt tähän investoidaan, kun kyse on aivan pienistä summista valtiontalouden mittakaavaan nähden.

Mutta käsittämättömintä tässä kokoomuksen vaihtoehtobudjetissa on se, että Ylen toiminnasta ollaan valmiita leikkaamaan. Suomalaisten arvostama palvelu, jossa luotettava tiedonvälitys on kaikkien saatavilla maksutta. Ylen Areenan palvelut, oppimissisällöt tarjoavat laadukasta ja myöskin eri kieliryhmiä palvelevaa palvelua kaikille suomalaisille, ja tällä on erittäin suuri merkitys. On aivan todella käsittämätöntä, että te olisitte leikkaamassa siitä. [Puhemies koputtaa] Perussuomalaiset nyt ovat leikkaamassa, kuten täältä kuultiin...

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Ja nyt leikataan puheenvuoro.

...kulttuurista, kehitysyhteistyöstä ja kovin monesta muustakin kohteesta, joita tulisi huomioida paremmin.

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Edustaja Semi saa nyt puhua.

15.46 Matti Semi vas (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Jatkan tästä Yle-keskustelusta sen verran, että Ylehän on meille kaikille suomalaisille yhteinen tiedonvälityskanava, ja kun ottaa huomioon sen perussuomalaisten säästötavoitteen, Yleltä 140 miljoonaa euroa, se tarkoittaa sitä, että noin puolet Ylen työntekijöistä saa lopputilin, elikkä sieltä tulee 1 500 työtöntä lisää. Minun mielestäni se ei vastaa sitä tarkoitusta. Se tarkoittaa myös, että joudutaan leikkaamaan alueellisia ohjelmia ja kaikkea sitä tiedonvälitystä, mitä tehdään alueille ja annetaan ihmisille yleisesti nähtäville. Se on siitä ohjelmasta ja kulttuurista pois kokonaisuudessaan, ja se heikentää todella paljon Ylen asemaa ja Yleä kokonaisuudessaan. [Jukka Gustafsson: Kaikki vaan Impivaaraan!]

Punkt i protokollet PR 132/2022 rd

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Edustaja Kiljunen.

15.47 Anneli Kiljunen sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Edustaja Orpo, te olette täällä puhunut useaan otteeseen, että te ette leikkaa kaikkein pienituloisimmilta. Tosiasia on, että te leikkaatte kaikkein pienituloisimmilta ihmisiltä: työttömiltä, lapsiperheiltä, ihmisiltä, jotka ovat toimeentulotuen piirissä. Te leikkaatte toimeentulotukea nimenomaan, kuten olette todennut, asumiskustannuksista. Keskimääräisesti toimeentulossa huomioidaan asumiskustannuksia noin 600—650 euroa kuukaudessa yksin asuvalta, ja se on pääkaupunkiseudulla noin 650 euroa. Kun tämä teidän leikkauksenne lasketaan, niin mitä se tarkoittaa toimeentulotukiperheessä? Se tulee tarkoittamaan sitä, että te leikkaatte viikon ruoat perheeltä pois. Te ette leikkaa välttämättä asumisesta, vaan te viette perheeltä viikon ruoat pois. Te pidätte ihmiset nälässä. [Oikealta: Ohhoh!]

Arvoisa puhemies! Arvoisa edustaja Orpo, te leikkaatte kaikkein pienituloisimmilta ihmisiltä.

Toinen varapuhemies Juho Eerola: No, nyt ei voi olla kuin antamatta. — Edustaja Orpo.

15.48 Petteri Orpo kok (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Sekin yleinen asumistuki nousee meidän mallissammekin vuokraindexin verran. Sen lisäksi, kuten olemme todenneet, palauttaisimme tämän omavastuuosuuden [Anneli Kiljunen: Eli leikkaatte!] asumislisään, toimeentulotuen puolelle, mutta sitäkin me kompensoisimme 100 miljoonan euron lisäyksellä toimeentulotukeen.

Meidän mallissamme ja lyhyellä aikavälillä 42 000 ihmistä saisi töitä. Sillä on niin merkittävä vaikutus, että eduskunnan tietopalvelun laskelmien mukaan Gini-kerroin eli tuloerokerroin ei muutu. Sen lisäksi suurin osa etuuksista nousee ja vieläpä hyvinkin paljon, koska inflaatio on niin korkea ja elinkustannusindeksi, kansaneläkeindeksi määrittelee sen nousun. Kyllä teidän kannattaisi olla sen verran rehellisiä, että tässä meidänkin vaihtoehtobudjetissa etuuksien kokonaismäärä nousee kuitenkin tähän vuoteen verrattuna ja jopa [Pia Viitanen: Miten se miljardin säästö? Mistäs se tulee?] aika merkittävästi suurimmalla osalla ihmisistä. Mutta me haluamme ihmisille töitä. Me haluamme tulevaisuuden uskoa [Jukka Gustafsson: Kaikki haluavat töitä!] ja näköalaa. Tehkää jotain sen eteen. Te puhutte, te ette tee mitään, te tuomitsette ihmiset kotiin. [Anneli Kiljunen: Työllisyysaste on historiallisen korkea, parempi kuin 30 vuoteen!]

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Edustaja Essayah.

15.50 Sari Essayah kd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Ministeri Sarkkinen täällä arvosteli näitä ansioturvan porrastamismalleja. En tiedä, oletteko edes tutustunut siihen, mikä malli kristillisdemokraateilla on. Meillä ei ansiosidonnaista olla lyhentämässä päivääkään. Sen sijaan sitä ollaan porrastamassa ja se ollaan tuomassa kaikille, koska tänä päivänä kaikki maksavat työttömyysvakuutusmaksuja mutta vain tietty osa niitä pystyy nauttimaan, ja meidän mielestämme on äärimmäisen tärkeää, että sen kaikki saavat. Tämä on eduskunnan tietopalvelun laskema malli, ja suosittelen muitakin tutustumaan. Siitä huolimatta, että me laajentaisimme tämän kaikille ja porrastaisimme, tämä tuottaa valtiontalouteen 148 miljoonaa ylimääräistä.

Punkt i protokollet PR 132/2022 rd

Toinen asia on asumistuki eli se, että 300 miljoonan euron asumistuen muutos sisältää kristillisdemokraattien mallissa sen, että opiskelijoitten asumistuki palautetaan opiskelijoitten asumistukeen sieltä yleisestä ja palautetaan vuonna 2015 voimaan tulleet suojaosa-reformi, [Puhemies koputtaa] varallisuusehto, neliörajoitus ja kolmen ja puolen prosentin pieni omavastuuosuus.

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Näin. — Ja edustaja Risikko.

15.51 Paula Risikko kok (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Tuossa äsken ministeri Saarikko kysyi, että ymmärrämmekö me, mikä on Ison-Britannian tilanne versus meidän, niin minäpä luen, kun täältä eräs asiantuntija ulkopuolelta otti yhteyttä ja sanoi: ”Vaihtuttaa, että valtiovarainministeri ei ymmärrä, mistä kriisi Britanniassa johtui. Se johtui massiivisesta velkaelvytyksestä, se johtui asiantuntijasuosituksien vastaisesta talouspolitiikasta” — siis samasta velkaelvytyksestä, jota Saarikko nyt toteuttaa. Se on Saarikon inflaatiota kiihdyttävä velkaelvytys, jota IMF suositti purettavaksi, ja päinvastoin kokoomuksen vaihtoehtobudjetti itse asiassa hidastaisi inflaatiota. Tällainen asiantuntijakommentti tuli. [Timo Heinosen välihuuto — Pia Viitasen välihuuto]

Mutta sitten minä ihan kysyisin sitä, kun ministeri Sarkkinen sanoi, että suurin työllisyyden este on terveys, niin minkä ihmeen tähden te Kela-korvaukset sitten heikennätte ja miksi te ette suorittanut ja toteuttanut terapiatakuuta? Mielenterveysongelmat on suurin syyryhmä työttömyydessä. — Kiitos.

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Edustaja Juvonen.

15.52 Arja Juvonen ps (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Tämä perussuomalaisten vaihtoehtobudjetti on talouden ryhtiliike. Se on suomalaisten eteen näytetty vaihtoehtobudjetti ja suomalaisia myös kuunnellen. Me olemme... [Antti Lindtman: Missä ne Juvosen lupaamat miljardit ovat? — Pia Viitanen: Niitä ei näy!] — Täällä meidän vaihtoehtobudjetissa on leikkauskohteita. Täältä löytyy muun muassa haittamaahanmuutto, ilmastotoimet ja kehitysyhteistyö. Ja edustaja Lindtman, te äsken sanoitte, että me olemme todenneet, että maahanmuutosta leikkaamalla voisi panostaa enemmän terveydenhuoltoon. [Antti Lindtman: Niin, no missä ne on? — Veronika Honkasalo pyytää vastauspuheenvuoroa] Se pitää täysin paikkansa. Meillä on muun muassa tänään käsittelyssä, äsken äänestettiin, laittomien paperittomien terveydenhoitopalvelut. Te haluatte laajentaa ja tuoda lisää palvelujen piiriin muun muassa laittomia maahanmuuttajia. Ne palvelut ovat suomalaisilta pois, kyllähän te sen hyvä Lindtman ymmärrätte, kun suomalaisetkaan eivät pääse hoitoon. — Mutta velanotolle seis, ja selkokielellä. Täällä puhuttiin myös suomen kielestä. [Puhemies koputtaa] Perussuomalaiset on selkokielinen puolue. Kuuntelemme kansaa ja puhumme kansan kielellä.

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Edustaja Honkasalo ei ole vielä puhunut kertaakaan.

15.53 Veronika Honkasalo vas (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Vaihtoehtobudjetin laatiminen on opposition yksi tärkein keino osoittaa konkreettinen vaihtoehto hallituksen talouspolitiikalle. Perussuomalaiset ovat hoitaneet tämänkin vasemmalla kädellä. Perussuomalaiset eivät esitä määrärahalisäyksiä mihinkään, veroihin ei kosketa, eli perus-

Punkt i protokollet PR 132/2022 rd

suomalaiset ovat siis tyytyväisiä valtion budjettiin. Ette esitä mitään lisää esimerkiksi niihin lukuisiin kriminaalipoliittisiin toimenpiteisiin, joista huudatte kyllä viikkotolkulla. Ette esitä hyvinvointialueiden rahoitukseen lisäystä, mistä edustaja Juvonen ansiokkaasti puhuu usein. Eli näin.

Kokoomus, kyllä te leikkaatte lapsilta ja nuorilta. Kela on tuonut esille, että 60 000 kotaloutta elinkustannusten noustessa joutuu köyhyYTEEN. [Petteri Orpo: Sehän on tämän hallituksen politiikan ansiota!] Te lisäätte tätä edelleen muun muassa 4 500 lapsen osalta. Asumistukileikkaus osuu suoraan opiskelijoihin, eli otetaan köyhiltä, annetaan rikkaille, kokoomus. [Puhemies koputtaa] Tällainen politiikka on vastuutonta.

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Kiitoksia. — Edustaja Lindtman, olkaa hyvä.

15.54 Antti Lindtman sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Arvoisa edustaja Juvonen, annan arvon sille, että olette pitkään puhunut tässä salissa sote-rahoituksen nostamisen puolesta. Tässä muutama hetki sitten, 22. päivä, syytitte hallitusta siitä, että hyvinvointialueilta puuttuu arviolta noin 1,5 miljardia euroa, ja olette vaatinut sinne lisärahaa. Arvoisa edustaja Juvonen, välikysymyskeskusteluissa totesitte teidän ryhmän kantananne — kuunnelkaa: ”Perussuomalaisten mielestä sote-rahoitus on nostettava pohjoismaiselle tasolle.” [Veronika Honkasalo: Juuri näin!] No, jos näin tapahtuu, niin tämä 1,5 miljardia moninkertaistuu useiksi miljardeiksi euroksi. Ja olette täällä eduskunnassa, turuilla ja toreilla, sosiaalisessa mediassa sanonut, että tämä hoidetaan ilman, että otetaan velkaa, sillä, että vähennetään maahanmuutosta, ilmastotoimista. [Arja Juvonen: Esimerkiksi!] — No, nyt meillä on esimerkki: montako euroa, lisäeuroa, tästä budjetista löytyy hyvinvointialueille sote-rahaa? [Veronika Honkasalo: Nolla!] — Nolla euroa! Nolla euroa. [Puhemies koputtaa] Te ette pysty, teidän politiikkanne ei pysty tuottamaan sitä, mitä te lupaatte.

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Kiitoksia. — Edustaja Purra, olkaa hyvä.

15.56 Riikka Purra ps (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Nyt olemme päässeet kyllä keskustelun kliimaksiin. [Arja Juvonen: Kyllä! — Veronika Honkasalo: Kyllä!] Hallituspuolueet, te olette johtaneet tätä Suomi-laivaa pian neljä vuotta. Meillä on valtavat alijäämät, meillä on tehty sote-uudistus, jossa hyvinvointialueet aloittavat pohjalta, jossa niillä ei ole rahaa palveluihin. [Veronika Honkasalo: Niin, miksi ette esitä niitä?] Palveluita joudutaan leikkaamaan. Teille oli tärkeämpää saada tämä hallinto ja ne himmelit sinne. Suomalaisten palvelut ovat toissijaisia, paitsi niitten laittomasti maassa olevien.

Tässä maassa sote-sektori ei ole pitkään aikaan ollut näin heikossa kunnossa. Ongelmia on kouluissa, ongelmia on turvallisuudessa. Samaan aikaan te haluatte edelleen nostaa sellaisia menoja, jotka eivät hyödytä suomalaista, ja syytätte perussuomalaisia siitä. [Antti Lindtman: Emme syytä!] Tuohan on kertakaikkisen naurettavaa. Te olette tämän valtiontalouden saaneet tähän jamaan. Se on se liikkumatila, jossa meidän pitää ensi vuoden vaihtoehtobudjettia määritellä. [Veronika Honkasalo: Missä on perussuomalaisten vaihtoehtot?] Ensin pitää löytää jostakin säästöjä, jotta voidaan uudelleen priorisoida, [Puhemies koputtaa] mihin rahaa käytetään, ja me olemme sitoutuneet kahdessa hallituskaudessa saamaan valtiontalouden kuntoon ja muuttamaan Suomi-laivan suuntaa.

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Edustaja Lindtman, olkaa hyvä.

Punkt i protokollet PR 132/2022 rd

15.57 **Antti Lindtman sd** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Semmoinen tarkennus tässä puheenjohtaja Purralle, että emme me teitä ole syyttäneet siitä. [Arja Juvonen: Minua!] Niin kuin tiedämme, hyvinvointialueella koetaan ja nähdään, että siellä on rahoitusvajetta, mutta kysymme sen perään, että kun te olette kuukaudesta ja vuodesta toiseen luvanneet, että vanhustenhoito laitetaan kuntoon, omaishoitajalta otetaan verot omaishoidon tuesta pois, olette luvanneet tuloveron alennuksia, olette luvanneet bensaveron alennuksia, olette luvanneet energiaverojen alennuksia, kaikki tämä sillä, että rahat otetaan pois maahanmuutosta ja ilmastotoimista, niin sen vuoksi minä kovasti odotin sitä, kuinka paljon te nyt näistä kohteista löydätte sinne suomalaiseen terveydenhoitoon, vanhustenhoitoon, tuloveron kevennyksiin rahaa. Ja mikä on lopputulos? Ette löydä, se on nolla euroa. Tämä osoittaa sen, että, arvoisa edustaja Purra, se vaihtoehto, jota te suomalaisille tarjotte, tämä teidän vaihtoehtobudjettinne, ei toimi. [Jukka Gustafsson: Täydellistä bluffaamista!]

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Kiitoksia. — Edustaja Orpo, olkaa hyvä.

15.58 **Petteri Orpo kok** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Kun keskustelu on ilmeisesti kohta loppumaan päin, niin täytyy vain yhteenvetona sanoa, että edelleenkin olemme erittäin ylpeitä tästä meidän vaihtoehdosta. Kestävän tulevaisuuden valintoja löytyy 75 sivua, toteuttamiskelpoisia, eduskunnan tietopalvelun määrittelemiä: enemmän työtä ihmisille, enemmän käteen palkasta, vähemmän velkaa. Hyvinvointi turvataan sillä, että me saadaan aikaan suunnanmuutos, velkaantumisen taittumaan, talous kasvamaan. Tämä on hyvä, vastuullinen vaihtoehto, ja minä todella toivon, että tähän perehdytään eikä vain lonkalta ammuta omia punaisia ajatuksia meitä kohti. Tämä on hieno paperi.

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Edustaja Adlercreutz.

15.59 **Anders Adlercreutz r** (vastauspuheenvuoro): Ärade talman! Siis tässä eduskunnassa me säädetään lakeja ja me ohjataan valtion budjettia. Poliitiikkaanhan kuuluu, että nämä asiat ovat tasapainossa, että ne esitykset, jotka tuodaan lakeja käsiteltäessä, jollain tavalla reflektoituvat omiin ajatuksiin valtiontaloudesta. Ja tässähän se suuri ristiriita on, niin kuin edustaja Lindtman tuossa toi esille: salissa sanotaan yhtä sun toista, valiokunnissa sanotaan yhtä sun toista, somessa sanotaan yhtä sun toista, mutta ne pitäisi konkretisoida, ja mitään niistä ei ole tässä. Siis budjetti on se tapa, jolla asiat viedään todeksi, ja siitä näkökulmasta tämä on tietenkin suuri pettymys.

Mutta, edustaja Koponen, enhän minä suinkaan kritisoinut tätä nimeä, tämä nimihän on varsin kelpo. Kritisoin sitä, että ette usko siihen, että suomalaiset osaavat laskea tai haluavat laskea, haluavat konkretiaa, haluavat taulukoita, joissa nämä ratkaisut on laitettu jonoon ja loppusumma on sitten se, mikä se on. Siitä tässä on kysymys. Meidän pitää [Puhemies koputtaa] vaatia itseltämme vähän enemmän.

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Kiitoksia. — Myönnän vielä kaksi lisäpuheenvuoroa, ja sen jälkeen siirrytään puhujalistaan. — Edustaja Juvonen, olkaa hyvä.

16.00 **Arja Juvonen ps** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies, kiitos! On hieno asia, että puhumme sotesta ja se sote kuumentaa täällä tunteita ja te tunnistatte sen, että siellä on

Punkt i protokollet PR 132/2022 rd

valtavan iso rahoitusvaje — se on puolitoista miljardia. On tosi sääli, että nyt täällä syytetään tavallaan... Ehkäpä se kohdistuu minuun, että olen näin maininnut ja vaatinut puolta-toista miljardia koko Suomelle. Se on valtakunnan ongelma, ja muun muassa tässä Uudellamaalla, Länsi-Uudellamaalla, juurikin jouduimme leikkaamaan omaishoitajien tuesta siitä syystä, että rahoitus on riittämätön. Ja lähettäisin kyllä terveisiä pääministerille, että kiireen vilkkaa mieltii, millä tavalla me saamme soten toimimaan. [Antti Lindtman: Entäs tämä teidän vaihtoehto?]

Meillä on yli miljardin pysyvät menoleikkaukset täällä meidän vaihtoehtobudjetissa, mutta te ette ole lukeneet sitä. [Antti Lindtman: Olemme!] Te alennutte täällä vain syyttelämään, ja nyt tavallaan heitätte tämän sote-uudistuksenkin meidän syliimme. Ja meidän lupauksemme siitä, että vanhustenhoito on saatava kuntoon: Olen ymmärtänyt, että se on meidän kaikkien yhteinen tahtotila, [Pia Viitanen: Missä ne on täällä?] ja se on myös toive. Se on tahtotila. Te olette siirtäneet henkilöstömitoituksen voimaantumista [Puhemies koputtaa] vuoden loppuun, ja se on kyllä teidän virheenne, ei meidän.

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Kiitoksia. — Edustaja Heinonen, olkaa hyvä.

16.01 Timo Heinonen kok (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Täytyy, ministeri Saarikko, hämmästellä teitä. Te olette ennen pitänyt maaseudun ja pienempien teiden puolta, ja tänään te irvailitte siitä, että nostetaan esille sitä, että tällä kaudella maaseudun pienempi tieverkko on mennyt huonompaan kuntoon. Itse asiassa ensi vuonna asfaltoidaan ennätysvähän teitä ja korjausvelka kasvaa. Ja kun te kysyitte, onko meidän vaihtoehdossa näitä rahoja, niin se paljasti, että te ette ole edes tähän tutustunut. Täällä on 500 miljoonaa, konkreettinen yksi paketti, mikä menee pienempiin teihin, ”Koko Suomi kuntoon”. Siellä on kaksi miljardia isompiin liikenneinvestointeihin, tässä samassa vaihtoehtobudjetissa. Ihmettelen sitä, eikö teille entisenä maaseudun puolustajana tule viestejä Tohmajärveltä, Mäntyharjulta, Hausjärveltä, Lopelta, että ne tiet menevät nyt huonompaan kuntoon. [Puhemies koputtaa] Nyt kannattaa kuunnella, mitä maaseudulla tapahtuu.

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Kiitoksia. — Ja ministeri Saarikko, kolme minuuttia.

16.02 Valtiovarainministeri Annika Saarikko: Arvoisa puhemies! Aloitan tästä viimeimmästä: Ei, edustaja Heinonen, minun tarkoitukseni ei ollut irvailla. Minusta se ei ole erityisen tyylikäs tyyli laji politiikassa. [Timo Heinonen: Saatte anteeksi!] Minä vain toin esiin, että teidän omat talousarvioalotteenne ovat liki sata miljoonaa, varmasti kaikki tärkeisiin asioihin. Niinhän kaikkien edustajien talousarvioalotteet monesti ovat juuri vaikkapa sen alueen kannalta tärkeitä asioita, mutta kun teidät on nimetty ryhmänne talousasiantuntijaksi, [Sari Sarkomaa: Ei ole nimetty!] niin toivon, että sitten kerrotaan reilusti, suhtaudutaanko vastaavalla tavalla, että kaikkien teidän edustajien talousarvioalotteet ovat sisällä kokoomuksen vaihtoehdossa. Edustaja Heinonen, vaadin teiltä tarkkuutta. Talous vaatii tarkkuutta.

Arvoisa puhemies! Täällä pohdittiin aivan oikein hyvinvointialueiden rahoitusta, joka on Suomen tulevaisuuden kannalta iso kysymys. Me tulemme käyttämään jatkossa entistä enemmän rahaa sosiaali- ja terveyspalveluihin, ja minä ainakin haluan, että hoivalupauksista pidetään kiinni. Mutta, edustaja Juvonen, kyllä ryhmäpuheenjohtaja Lindtman aivan

Punkt i protokollet PR 132/2022 rd

oikeasta asiasta teitä otti luokalle. Ette te voi väittää, että tarvitaan lisää rahaa, keskustelussa, joka on opposition vaihtoehtobudjeteista. Miksi te ette sitten ole käyttäneet ryhmässänne vaikutusvaltaa ja vieneet tuota rahaa sisälle omaan vaihtoehtoonne? [Sari Sarkomaa ja Arja Juvosen välihuudot] Te voitte täällä kertoa, että olette ottaneet jostain pois, kyllä, mutta tosiasia on myös se, että sitä te ette ole kohdentaneet hyvinvointialueille.

Mitä tulee esimerkiksi ehdotukseenne Yle-rahoituksesta, se on sen luontoinen ratkaisu, että se ei ole välitön säästö, koska se on Yle-vero, ja te ette tämän keskustelun aikana edes siihen pystyneet vastaamaan. Ainoastaan ymmärtääkseni ryhmäpuheenjohtaja Tavio toteusi, että se olisi veronkevennystä ihmisille, eli toisin sanoen ei sitä voi käyttää minnekään muualla siinä tapauksessa. Tuli taas 140 miljoonaa euroa lisää aukkoa.

Velkaelvytyksestä, edustaja Risikko: Olen samaa mieltä velkaelvytyksen vaaroista kuin tuntematon anonyymi asiantuntijanne, ja itse asiassa on tärkeää huomata, että Euroopan keskuspankki ja EU-maat tällä hetkellä eivät kulje samaan suuntaan toimissaan. Olen hyvin tyytyväinen, että Suomessa me olemme kyenneet tekemään inflaation suhteen sittenkin maltillisia ja kohdennettuja ratkaisuja. Me emme ole esimerkiksi avanneet sitä tietä, että me olisimme lähteneet tukemaan yrityksiä. Onneksi sellaiselle ei myöskään vielä ole tunnistettu vakavaa, suoraa tarvetta. Moni EU-maa on avannut myös tämän hanan, ja esimerkiksi Saksan taloudelle tämä on ollut hyvin raskauttava asia. Samalla keskuspankki pyrkii korkojen nostolla hillitsemään inflaatiokehitystä. Sillä tavalla meidänkin olisi viisasta toimia, ja jaan edelleen sen arvion, että verojen laskulla, merkittävällä veronalennuksella, tuota inflaatiota voitaisiin myös kiihdyttää, ja siksi en ymmärrä, miksi esitätte tätä juuri tämän inflaation keskellä.

Nostitte, edustaja Risikko, esiin myös Kela-korvaukset. Minustakin se on hyvin valitettava päätös, [Puhemies koputtaa] mutta tavallaan olisi kuitenkin reilua kertoa, että myös te olette monta kertaa olleet hallituksessa tekemässä samansuuntaisia ratkaisuja. Se ei vähennä sen hyvyttä tai huonoutta, mutta näin on kuitenkin toimittu kaikenvärisissä hallituksissa. [Sari Sarkomaa ja Paula Risikon välihuudot] Onko se ollut järkevää politiikkaa, on sitten toinen asia, mutta siitä on turha syyttää yksin tätä hallitusta.

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Nyt ministeri Saarikko, aika.

Joo. — Arvoisa puhemies! Totean lopuksi oppositiolle lämpimät kiitokset keskustelusta, joka on tuonut esiin paljon yhtäläisyyttä mittakaavakysymyksissä, paljon samankaltaisuutta, yhteistä huolta velasta ja yhteistä parhaaksi pyrkimistä suomalaisten hyväksi. Ja kyllä, perussuomalaisten pyrkimyksen eroon EU:sta ja kokoomuksen verojen kevennyksen velkarahalla, [Ben Zyskowitz: Ettekö te ymmärrä puhuttua tekstiä!] mutta sittenkin uskon, että myöskin oppositio ajattelee Suomen parasta.

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Näin. — Sitten siirrytään puhujalistaan. — Edustaja Sarkomaa, olkaa hyvä.

16.06 Sari Sarkomaa kok: Arvoisa puhemies! Valtiovarainministeri vaati tarkkuutta kokoomukselta. Kun meidän vaihtoehtomme vähentää miljardin menopainetta, se vähentää myöskin hintapainetta, mutta teidän budjettinne valtava velkaelvytys on omiaan kiihdyttämään inflaatiota ja heikentämään kansalaisten asemaa. Jos te katsotte nyt näitä lukuja ja tunnistatte tosiasiat, niin voisitte kyllä vielä, jos ei tässä keskustelussa, ehkä vaikka medi-

Punkt i protokollet PR 132/2022 rd

alle todeta, [Ben Zyskowicz: Tai meediolle!] mikä ero näissä vaihtoehtoissa on. Kyllä tämä teidän velkaelvytyksenne on todella huolestuttavaa, ja se kiihdyttää inflaatiota. Se olisi ollut tässä rehellistä todeta.

Kokoomuksen vaihtoehto perustuu vastuullisuuteen ja rakentaa kestäväää ja välittävää Suomea. Se on hyvä tiivistys meidän vaihtoehdostamme. Enemmän työtä ja yrittäjyyttä, enemmän käteen palkasta ja eläkkeestä ja vähemmän velkaa. Me panostamme hyvin vahvasti koulutukseen ja tutkimukseen ja esitämme työmiljardia, eli tuntuvat kevennykset työntekoon, yrittäjyyden ja eläkkeiden verotukseen. Ei velaksi — ministeri Saarikko, kuinka monta kertaa se pitää sanoa? — vaan verotuksen painopistettä muuttaen, menoja priorisoiden ja työmarkkinoita uudistaen. Todellakin kaiken työn ja yrittämisen pitää kannattaa. Sehän on meidän hyvinvointiyhteiskuntamme elinehto. Vahvasti olen huolissani Marinin hallituksen politiikasta, joka on vakava uhka koko suomalaiselle hyvinvointiyhteiskunnalle.

Työllisyysuudistukset ja muut reformit vievät Suomea polulle, jolla päästään julkisen talouden tasapainoon kahden vaalikauden kuluessa. Miljardi ei ole mitään valtiovarainministeri Saarikon puheissa, mutta meidän mielestämme miljardi on paljon, ja toivottavasti voimme talouskasvun ja muiden toimien osalta kuroa umpeen reippaammin kuin miljardilla, mutta tässä on uskottava polku — se polku, jota on alusta asti hallitukselta toivottu, kun aloitettiin tämä hyvin massiivinen velkaantuminen. Osa siitä oli täysin perusteltua, ei kaikki, mutta joka tapauksessa olisi pitänyt olla uskottava polku pois tästä velkaantumisesta, mutta sitä ei näy eikä kuulu.

Meidän vaihtoehdon yksi keskeinen tavoite on, että jokainen lapsi saa varhaiskasvatuksesta ja perusopetuksesta sellaiset taidot, että ne kantavat vähintään toisen asteen tutkintoon ja tavoittelevaan unelmia. Ikävä kyllä hallituksen toimilla tähän ei päästä ja tämä ei toteudu, ja siksi me panostamme opintopolun varhaisiin vuosiin: me alennamme varhaiskasvatusmaksuja 30 miljoonaa enemmän kuin hallitus, ja me nostamme varhaiskasvatuksen ja perusopetuksen laatu- ja tasa-arvorahat vasta julkaistun asiantuntijaraportin esityksen mukaisesti, eli nostamme niitä 80 miljoonalla eurolla. Hallituksen esityksessä nämä määrärahat romahtavat täysin ja varhaiskasvatuksesta ne loppuvat kokonaan, mikä tarkoittaa vähemmän opettajien aikaa ja vähemmän tukea lapsille ajassa, jossa he tarvitsevat sitä enemmän kuin koskaan.

Me tarjoamme kouluille työrauhaa, ja vaihtoehdossamme vahvistamme peruskoulua lisäämällä oppimisen tukea ja mahdollisuuksia pienryhmäopetukseen. Mikä tärkeintä, meidän vaihtoehdossamme lisätään opetusaikaa perustaitojen oppimiseen nostamalla vuosiviikkotunteja, eli me nostaisimme vuosiviikkotunteja ja vahvistaisimme perusopetusta.

Lukio tarvitsee puolustajaa, ja me parantaisimme lukiokoulutuksen saatavuutta ja laatua kymmenellä miljoonalla eurolla.

Me esitämme korkeakoulutuksen aloituspaikkoihin lisämäärärahoja. Tämä hallitus on halpuuttanut korkeakoulututkimusta. Me erityisesti suuntaisimme koulutuksen aloituspaikkoja kasvatukseen, koulutukseen ja sote-alalle, ja meidän mielestämme nämä lisäkorkeakoulualoituspaidat pitää suunnata suhteessa alueen nuorten ikäluokkien määrään, ja erityinen painopiste pitää olla pääkaupunkiseutu.

Me toteuttaisimme OAJ:n esityksen nostaa varhaiskasvatuksen opettajien aloituspaikat siihen 1 400:aan ja vastaisimme tähän varhaiskasvatuksen kriisiin. Me haluamme, että perheillä ja lapsilla on laadukasta varhaiskasvatusta. Me haluamme, että Helsingissä ei tarvitse sulkea päiväkotia sen takia, että opettajia ei ole, ja olemme todella pettyneitä siihen,

Punkt i protokollet PR 132/2022 rd

että ministeri Honkonen on jopa väläytellyt, että Helsinki hoitakoon tämän asian itse — näin luki Helsingin Sanomissa.

Meidän panostuksemme koulutukseen suhteessa hallituksen budjettiesitykseen ovat 170 miljoonaa enemmän. Lisäksi me pääomitamme korkeakouluja miljardilla ja sitoudumme vahvoilla toimilla koulutustason nostoon. [Puhemies koputtaa]

Ihan lopuksi totean, että olemme huolissamme siitä, että hyvinvointialueet aloittavat kriisiytyneessä tilanteessa, ja siksi meidän vaihtoehdossamme parannetaan palveluita. — Puhun siitä sitten seuraavassa puheenvuorossani.

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Ledamot Adlercreutz.

16.12 Anders Adlercreutz r: Ärade talman! Perussuomalaisten talouspolitiikassa johtosävelenä näyttää olevan pikemminkin pikavippien hakeminen. Jos yksityishenkilö toimisi samoin, niin se vastaisi sitä, että talon nurkasta nakerretaan polttopuuta, jonka myyntitulolla sitten maksetaan sähkölaskua. Tämän budjetin lämmittävä osa teidän osaltanne on kertaluontoiset taseen vahvistamiset, ja talon nurkkaa nakertavat tulevaisuuden pohjan heikentämiseen tähtäävät toimet.

Tavio puhui siitä, että perussuomalaiset leikkaisi joka vuosi miljardilla. Taseita vahvistetaan siis kertaluontoisilla siirroilla ja tasapainoa parannetaan säästöillä, jotka eivät VM:n mukaan toteudu. Edustaja Purra totesi, että autetaan paikallisesti, liittyen tähän pakolaiskiintiöasiaan, muttei sitäkään ole esitetty, ja sen vastauksen perään kysyminen — ei se ole kiusaamista, se on johdonmukaisuuden peräänkuuluttamista. Tämä ”autetaan paikallisesti” on politiikan ikuisia lentäviä, tyhjiä lauseita, joihin ei ikinä saa vastausta. Ei nytkään. Vaihtoehtobudjetin rakenne ei oikeastaan mahdollista juuri mitään. Maahanmuutosta leikataan taas 300 miljoonaa vuodessa, mutta miten se tehdään, mistä se koostuu — se ei käy tästä ilmi. Mitään laskelmia ei ole, mitään vaikutusarvioita ei ole tehty. Eduskunnan laskentapalvelua ei ilmeisesti ole käytetty. Sen pitäisi olla minimivaatimus tällaisissa harjoituksissa. Vaihtoehtobudjetti on pelkästään ilmaan heitettyjä sanoja ilman villoja.

Täällä kohta käsitellään perussuomalaisten välikysymystä, joka liittyy maatalouteen, mutta mitä tässä vaihtoehtobudjetissa on sen suhteen? [Sari Essayahin välihuuto] — Anteeksi, KD:n alulle panema ilmeisesti, mutta jossa perussuomalaiset on mukana. — Siihenkään tässä ei liity mitään. KD:n vaihtoehtobudjetissa sen sijaan on toimia maatalouden tukemiseksi. Ei kyse ole siitä, etteikö perussuomalaisilla olisi resursseja. Resursseja on, puoletukea tulee ovista ja ikkunoista, mutta ei selvästikään ole halua tehdä vaadittavia laskutoimituksia.

Toinen havainto on se, että tämä vaihtoehtobudjetti ei millään tavalla heijasta niitä puheita, joita tässä salissa on pidetty: vaatimuksia terveydenhoidon budjettilisäyksistä, vaatimuksia veronalennuksista, vaatimuksia maatalouden tukemisesta — kaikki puuttuvat tästä. [Peter Östman: Ei meidän!] Se on täynnä lauseita, kuten että energian on oltava kohtuuhintaista, maatalous on turvattava, koulu ja tutkimus on turvattava, mutta mitään laskuja ei ole, vaadittavia numeroita ei ole. [Ritva Elomaa: Me ei kannateta ennallistamista!]

No entäs kokoomuksen vaihtoehtobudjetti, se on sen sijaan varsin hyvin tehty. Siellä ei ole edellisvuosien tapaan yhtä lailla vippaskonsteja. Superkotitalousvähennys ei enää käy syyksi 330 miljoonan leikkauksiin vanhusten hoitoon — siitä kiitos kokoomukselle. Asuntorahaston kimppuun käydään, mikä lisää velanoton tarvetta, jota ei ole laskelmissa mukana. Lisätään jopa kymmenien miljoonien edestä hyvinvointialueiden velvollisuuksia ja

Punkt i protokollet PR 132/2022 rd

kustannuksia ilman, että siihen osoitetaan rahaa. Leikataan energiatukea, jota ei vähään aikaan ole myönnetty — sehän on helppoa. Leikataan heikosti työllistyvien tukea, leikataan yhtä tukea ottamatta huomioon sitä, että se todennäköisesti kasvattaa muiden tukien tarvetta. Heikennetään mahdollisesti ratkaisevasti Suomen vienti-infraa. Miehistötuella on todellisia merkityksiä. Siksi sitä ei poistettu silloin, kun kokoomus oli hallituksessa, mutta oppositiossa sitä on tietenkin hyvä käyttää varjobudjetin höysteeksi. Kokoomus käy, joskin aika maltillisesti, Ilmastorahastoon kiinni ja vie autojen ostajilta kannustimet ostaa vähäpäästöinen auto. Tämä toimi erityisesti on valitettavasti silkkaa populismia, jota kukaan asiantuntija ei taida tukea. Sitä kompensoidakseen kokoomus kasvattaa roimasti ajoneuvo-veroa, sitä väliaikaiseksi kaavailtua veroa, jonka varaan kokoomus nyt näyttää rakentavan liikennepolitiikkaansa. [Kai Mykkänen: Se on väliaikainen!] — Taisi olla niin senkin osalta.

Mutta on tässä myös paljon hyvää. Tässä numerot pitävät pitkälti paikkansa. Verolinjatukset ovat epärealistiset, mutta rakenteellisesti oikeansuuntaiset. Ansiosidonnaisen katkaisu vyötärön kohdalla on kova toimi. Maltillisempi lyhennys olisi mielestäni perustellumpi, mutta porrastus on paikallaan, ja ansiosidonnaisen ulottaminen kaikille on oikea tapa edetä. Mutta iso kysymys on, miksi kokoomuksen puheet eroavat niin paljon teoista? Miksi kokoomus hallituksessa ei tee sitä, mistä se puhuu oppositiossa, ja miksi äänestykset eduskunnassakin eroavat näistä linjauksista? [Kai Mykkäsen välihuuto] Odotan, että joulun alla tapahtuvissa äänestyksissä emme tänä vuonna näe satojen miljoonien tiehanke-esityksiä yksittäisiltä Lopelta tulevilta kansanedustajilta.

KD:n osalta: [Puhemies koputtaa] Toki suppeampi esitys, mutta hyviä ajatuksia maataloudesta, energiasta, kotikuntoutuksesta. Eivät aina realistisia mutta varsin johdonmukaisia.

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Kiitoksia. — Edustaja Ranne, olkaa hyvä.

16.17 Lulu Ranne ps: Arvoisa puhemies! Me kaikki tiedämme, että Suomen raunioina olevaa taloutta ja suomalaisten hyvinvointia ja tulevaisuutta ei pelasteta yhdellä vaihtoehtobudjetilla. Myöskään pelastavan kasvun varaan ei voi laskea, sillä sitä ei ole ollut finanssikriisin jälkeen, eikä sitä ole vielä näköpiirissä, vihreästä kasvusta puhumattakaan. Lisäksi valtava velkavuori, paisunut julkinen sektori ja korkea kokonaisveroaste estävät kasvun tehokkaasti. Suomen talouden pelastusoperaatio pitää aloittaa heti.

Perussuomalaisten vaihtoehtobudjetti vuodelle 23 sisältää isoja ja selkeitä leikkauksia, joille on suomalaisten vankka tuki. Leikkauslistalla ovat ylikireä ilmastopolitiikka, kehitysapu ja maahanmuutto erityisesti. Nämä tasapainottavat julkista taloutta heti ja erityisesti pitkällä tähtäimellä.

Näiden miljardileikkausten rinnalla on lisäksi välittömästi käynnistettävä valtavaksi painuneen julkisen sektorin säästöohjelma. Julkiset menot ja toiminnot on pistettävä tärkeysjärjestykseen. Sen myötä voidaan turvata suomalaisten ydinpalvelut ja kohtuuhintainen ja sujuva arki sekä kasvattaa ostovoimaa, löytää se veronlaskuvara ja verokiilan pienentämisen eväät. Ekonomistit, muiden puolueiden poliitikot ja etenkin virkamiehet eivät kuitenkaan juurikaan halua puhua siitä, miten mielettömästi meidän julkinen sektorimme on painunut. He puhuvat palvelujen ja heikompien tuen leikkaamisesta ja veronkorotuksista, ja he ovatkin usein osa turvonnutta julkista sektoria.

Punkt i protokollet PR 132/2022 rd

Me tarvitsemme lisää hoitajia, opettajia, varhaiskasvatuksen työntekijöitä, poliiseja, mutta näiden ydintehtäviä hoitavien tärkeiden ammattilaisten rinnalla tehdään valtavasti sellaista, mikä ei hyödytä kansalaisia millään tavalla. Palkansaajista jo yli 700 000 eli vähintään joka kolmas saa palkkansa suoraan tai epäsuorasti julkisista varoista. Julkisen sektorin koko suhteessa yksityiseen on vinksallaan ja tuottavuus heikkoa. Kuvitelkaa, että jokaista kahta yksityisen sektorin palkansaajaa kohden on yksi julkisista varoista palkkansa saava ja neljä ja puoli työvoiman ulkopuolella olevaa — on siinä kahteen pekkaan talkoot. Julkisella sektorilla on tällä hetkellä lähes 6 600 aktiivista virka- ja tehtävänimikettä. On yli 530 erilaisella johtaja- ja 920 päällikkö-nimikkeellä olevaa, jotka katsovat päältä, kun 240 suunnittelija-nimikkeellä, 607 asiantuntija-nimikkeellä ja 198 koordinaattori-nimikkeellä olevat suunnittelevat, tuntevat asioita ja koordinoivat tehtäviä. Kaikkea tätä ja kansalaisten ja yrittäjien toimintaa vahditaan lisäksi 200 tarkastaja-nimikkeellä.

Arvoisa puhemies! Pahinta on tehdä julkisin varoin ja tehottomasti asioita, joita ei pitäisi tehdä ollenkaan. Niillä se Suomen julkinen sektori kuormittuu. OECD-maiden vertailut vuosilta 1990—2017 osoittavat, että Suomen julkiset palvelut voitaisiin tuottaa 30—40 prosenttiyksikköä pienemmillä kustannuksilla. Suomen julkisten palveluiden suhteelliset tuotantomienot ovatkin OECD-maiden korkeimmat. Priorisoimalla ja nostamalla tehokkuutta jatkuvan parantamisen keinoin voidaan julkisia menoja laskea huomattavasti suomalaisten hyvinvoinnin kärsimättä. Veronlaskuvaraa löytyy ja verokiila pienenee priorisoinnilla vähintään miljardilla vuodessa ja jatkuvalla parantamisella puolesta yhteen miljardiin vuodessa. Tässä niitä lukuja.

Me tarvitsemme enemmän yksityisiä työpaikkoja ja ostovoimaa. Paisunut julkinen sektori sekä sen seurauksena korkeat kokonaisverotus ja verokiila estävät kuitenkin työpaikkojen syntymistä ja aiheuttavat kannustinongelmia kaikissa tuloluokissa. Rehellisyyden nimissä on todettava, ettei pikaista ja suurta veronlaskuvaraa ole olemassa. Perussuomalaiset esittivät puolen miljardin kriisivaran, joka voidaan käyttää esimerkiksi polttoaineveron alentamiseen tai maatalouden kiinteistöveron poistoon. Lisäksi verojen nousu ja velkataakan paisuminen on mahdollista ja välttämätöntä estää.

Julkisia menoja [Puhemies koputtaa] supistamalla ja veroja laskemalla suomalainen tulee palkallaan toimeen ja yritystemme kustannuskilpailukyky kohentuu. Muutosta ei kuitenkaan saada aikaiseksi yhden [Puhemies: Kiitoksia!] vaihtoehtobudjetin myötä, vaan siihen tarvitaan kaksi viisasta ja vastuullista taloudenpidon vaalikautta, joilla suomalaisista huolehtiminen menee kaiken muun edelle. Pelastetaan se Suomen talous.

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Edustaja Essayah, olkaa hyvä.

16.23 Sari Essayah kd: Arvoisa puhemies! Kristillisdemokraattien vaihtoehtobudjetti lähtee hakemaan kyllä suunnanmuutosta Suomeen, ja meillä keskeisimmät tavoitteet ovat ne, jotka hallitus on jättänyt hoitamatta — eli sote-palvelut kuntoon, ja haluamme pelastaa suomalaiset maatilat ja aloittaa myöskin talouden tasapainottamisen ottamalla vähemmän velkaa kuin mitä hallitus tekee. Niin kuin tuossa debatissa jo totesin, vaihtoehtobudjetit aina tehdään sitä hallituksen budjettia vasten, joten se asettaa tietynlaisia rajoitteita, ja on aivan selvä, että Suomen taloutta emme pelasta näillä vaihtoehtobudjeteilla — sillä, että me siirtelemme momentilta toiselle rahaa — vaan ennen kaikkea me tarvitsemme sen konaisuusdistuksen siitä, että meidän on lähdettävä julkisen talouden tasapainottamiseen. Aivan kuten täällä edustaja Ranne edellä sanoi, se vaatii vähintään sen kaksi vaalikautta,

Punkt i protokollet PR 132/2022 rd

mutta se työ on aloitettava välittömästi ja edellyttää vähintään 80 prosentin työllisyyttä ja ainakin kahden prosentin talouskasvua. Me tarvitsemme koko arsenaalin käyttöön niin menojen pienentämistä, tulojen kasvattamista, työllisyyden ja talouskasvun kiihdyttämistä kuin myöskin niitä rakenteellisia uudistuksia. Kristillisdemokraattien vaihtoehtobudjetissa on hyvin, voisi sanoa, runsas työllisyysosuus toisin kuin esimerkiksi hallituksella, jolla nämä työllisyystoimet ovat olleet hyvin vaatimattomia, ja erityisesti julkista taloutta vahvistavat työllisyystoimet ovat jääneet koko lailla tekemättä.

Mutta kristillisdemokraatit esittävät muun muassa, että työllisyysastetta voidaan nostaa panostamalla oppisopimuskoulutukseen, purkamalla sosiaaliturvan kannustinloukkuja, porrastamalla ansiosidonnaista työttömyysturvaa, nostamalla työttömyysturvan suojaosaa, helpottamalla opiskelijoiden opintojen aikaista työssäkäyntiä ja toisaalta laskemalla yritysten työllistämiskynnystä. Ansiotuloverotusta pitää pyrkiä pidemmällä tähtäimellä keventämään, ja tuloveronkevennykset meidän mielestämme on kohdistettava pieni- ja keskituloihin. Myöskään täsmätyökykyisten panosta ei pidä tässä sivuuttaa.

Tuolla leikkauspuolella meillä ensinnäkin verotuksen suunta pitää olla pois työn verotuksesta. Me katsomme, että taantuman alla on tarpeellista keventää työn verotusta, mutta nämä julkisen talouden tasapainottamiseksi tarvittavat maltilliset veronkorotukset painotuvat meillä haittaverotukseen, muun muassa terveysperusteiseen veroon, jota monet terveysalan järjestöt kannattavat. Ja energian hinnannousun myötä energiayhtiöt ovat tehneet erittäin suurta voittoa, joten kristillisdemokraatit esittävät myöskin sitten veroa näille ylimääräisille voitoille. Ja myöskin katsomme, että kun valtionvelka voimakkaasti kasvaa, niin on oltava kriittisiä erilaisia verovähennyksiä kohtaan, ja esimerkiksi työmarkkinajärjestöjen jäsenmaksun verovähennysoikeus tulisi puolittaa ja toisaalta sitten työnantajajärjestöjen kohdalla kokonaan poistaa. Menoleikkauksista meillä keskeisimmät ovat ansiosidonnaisten porrastaminen mutta myöskin se, että me samalla ulotamme sen kaikille, niin kuin tuossa debatissa esittelin. Ja sitten myöskin asumistuessa tehtävät muutokset, jotka ovat niitä, että esimerkiksi palautamme vuonna 2015 olleita ehtoja tuohon asumistukeen.

Arvoisa puhemies! Kristillisdemokraattien vaihtoehtobudjetti sisältää myöskin useita uusia lakialoitteita, jotka ovat tänään tuossa myöhemmin esittelyssä, ja haluan ihan muutamana niistä mainita. Kielilisiä, joka tarkoittaa siis sitä, että työmarkkinatukeen tulisi tällainen kielilisiä, joka kannustaa suomen kielen opiskeluun. Suojaosaa haluamme nostaa 500 euroon. Jäsenmaksujen puolittaminen, jonka tuossa jo mainitsinkin. Maatilatalouden puolella tämän kiinteistöveron haluaisimme kokonaan pois, ja sähköveroa alennettaisiin 75 miljoonalla eurolla, joka tarkoittaa nimenomaan, että se hyödyttäisi maataloja ja myöskin pk-yrityksiä, jotka eivät tällä hetkellä tuosta hallituksen arvonnäisäveron alennuksesta hyödy, koska arvonnäisäveron alennushan on heille läpilaskutuserä, mutta sähköveroon puuttamalla se kohdentuisi nimenomaan maataloille ja pk-yrityksiin.

Sitten olemme myöskin alentamassa heviruoan elikkä hedelmien ja vihannesten arvonnäisäveroa 14:stä 10 prosenttiin. Omaishoidon tuki verovapaaksi — tämä on ollut kristillisdemokraattien pitkäaikainen tavoite, ja tähän myöskin olemme osoittaneet sitten sen summan, millä se saadaan aikaiseksi. Sitten kotikuntoutus — haluaisimme sen kotitalousvähennyksen piiriin ja myöskin keliakiakorvauksen palauttamisen. Lasten tulot eivät saisi vaikuttaa toimeentulotukeen, kotikuntakorvaus yksityiskoululle samalle tasolle kuin muillakin, lapsilisään haluamme panostaa lisää 15 euroa, ja olemme myös esittämässä tuhanen euron niin sanottua vaunurahaa, eli haluaisimme, että me erityisesti tähän perhepoli-

Punkt i protokollet PR 132/2022 rd

tiikkaan vaikuttaisimme niin, että se perheellistymisen [Puhemies koputtaa] ei ainakaan jäisi kiinni sitten taloudesta. — Kiitos.

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Kiitoksia. — Edustaja Elomaa, olkaa hyvä.

16.28 Ritva Elomaa ps: Arvoisa puhemies! Aloitan puheeni parilla faktalla. Edustaja Adlercreutz otti esille, että perussuomalaiset eivät ole panostaneet ollenkaan maanviljelyyn. Tänä suuressa valiokunnassa äänestimme ennallistamisesta, joka tarkoittaa sitä, että palautetaan hyvin paljon peltoja ja metsiä 50-luvulle, eli se olisi katastrofi maataloudelle. Ainoastaan perussuomalaiset tekivät ehdottoman vastalauseen. Me emme hyväksy tätä. Elikkä se, että 1—2 miljardia metsää ja 10 000 hehtaaria peltoja menisi ennallistamiseen, olisi katastrofi, toistan vielä tämän.

Toinen asia: Olemme turvetta puolustaneet, ja yksi tärkeä asia siinä on, että turpeennoston yhteydessä myös kuiviketurvetta nostetaan. Tällä hetkellä ei ole eläinten hyvinvointia ajatellen mitään muuta kuivikkeena käytettävää materiaalia kuin turve, kuiviketurve, joka tulee sen turpeennoston yhteydessä. Jos turpeennosto nyt lopetetaan tässä tulevina vuosina, niin tämä on katastrofitila eläintiloille. Elikkä me perussuomalaiset olemme vastustaneet ehdottomasti sitä, että turpeennosto lopetetaan.

Arvoisa puhemies! Yleinen maailmantilanne on Venäjän hyökkäyssodan ja koronan seurauksena poikkeuksellisen synkkä, ja talous on myllerryksessä. Tämän hallituskauden aikana tapahtuneet Suomen talouteen vaikuttaneet vastoinkäymiset ovat peruste tiettyjen valtion menojen kasvattamiseen, mutta nyt vaikuttaa vahvasti siltä, että Marinin punavihreä hallitus ottaa talouskriiseihin vedoten holtittomasti velkaa velan päälle ilman minkäänlaista jarrua. Hallituksen kyky tarkastella kriittisesti valtion varojen käytön vaikutuksia on heikko. Vanhojen puolueiden sulle—mulle-rahamjako saa jatkoa, eikä siinä paljoa suomalaisen veronmaksajan etu paina.

Valtio käyttää tällä hetkellä mittavia rahasummia tehottomien tai jopa yhteiskunnallisesti haitallisten hankkeiden ajamiseen. Nyt on yritettävä katsoa kriisiä pidemmälle ja muistettava se tosiasia, että valtion budjetti on ollut alijäämäinen jo pidemmän aikaa, ja tällä hallituskaudella roimasti lisääntynyt velanotto pahentaa tilannetta entisestään. Alijäämäkierre ei ole hyvä asia, eikä siitä saa tulla uusi pysyvä normaali. On vastuutonta elää nyt leveästi ja jättää laskut tulevien sukupolvien maksettavaksi. Olenkin nimennyt seuraavan hallituksen harakiri-hallitukseksi. Leikkausgiljotiini tulee käymään todennäköisesti valittavan tiheään, jos ei mitään ihmettä tapahdu.

Politiikka on arvovalintoja, ja tämä on havaittavissa perussuomalaisten varjobudjetin ja punavihreän hallituksen talouslinjauksissa. Hallitus tekee koko kansakuntaa koskevia päätöksiä, ei vain hallituspuolueiden kannattajia koskevia. Näin ollen hallitus on vastuussa päätöstensä seurauksista koko Suomen kansalle, ja kansa ansaitsee vastuullisia päätöksiä myös talouspolitiikan saralla. Taluspäätöksiä ei voi tehdä pelkällä tunteen palolla, ja on kannettava vastuu siitä, mihin suomalaisten veronmaksajien rahat käytetään. Hallitus tuhlaa mieluusti verovaroja omien aatteidensa edistämiseen, maksoi mitä maksoi. Tässä on olennaisin ero perussuomalaisten vaihtoehtobudjetissa esitettyjen järkiratkaisujen ja hallituksen budjettipolitiikan välillä. Perussuomalaiset pyrkii katkaisemaan vaarallisen velkaantumisen kierteen.

Arvoisa puhemies! Hallituksen ympäristöpolitiikka on äärettömän kunnianhimoista, ja se maksaa suomalaisille pitkän pennin. Jokainen eduskuntapuolue varmasti arvostaa puh-

Punkt i protokollet PR 132/2022 rd

dasta luontoa ja tervettä ympäristöä, mutta hallitus tekee sellaista ympäristöpolitiikkaa, joka rasittaa kansantalouttamme ja jonka hyöty-haittasuhde on keho. Teollisuuden lisäksi maa- ja metsätaloussektori kärsii yhtiökunnianhimoisista ympäristötavoitteista.

Puolueemme ehdottaa säästöjä muun muassa maahanmuutosta, kehitysyhteistyöstä ja poliittisista tuista. Lopputuloksena budjettivaihtoehdossamme otetaan lähes 1,2 miljardia euroa vähemmän velkaa hallitukseen verrattuna. Tämä on iso askel vastuullisemman taloudenpidon suuntaan. Olen sitä mieltä, että varjobudjetissa esitetyt uudistukset, kuten esimerkiksi sosiaaliturvan muuttaminen kansalaisuusperusteiseksi, kansalaisuuden saamisen vaatimusten kiristäminen, perheenyhdistämisen rajoittaminen, pakolaiskiintiön pudottaminen ovat mielestäni sellaisia avauksia, joita suuren osan suomalaisista on vallitsevassa tilanteessa helppo kannattaa. On mielestäni päivänselvää, [Puhemies koputtaa] että ukrainalaisten tulee olla etusijalla siinä, että Suomi on valmis auttamaan. — Kiitos.

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Kiitoksia. — Edustaja Koskela, olkaa hyvä.

16.33 Jari Koskela ps: Arvoisa herra puhemies! Suomi velkaantuu tällä hetkellä samantilaista tahtia kuin 90-luvun laman aikoihin, eikä ainakaan Marinin hallituksen politiikalla ole näkyvissä käännettä parempaan. Velkaa on otettu 40 miljardia, ja siitä noin neljännes liittyy muuhun kuin koronaan tai sotaan.

Perussuomalaiset ovat oppositiopolitiikassaan esittäneet asioiden laittamista tärkeysjärjestykseen ja leikkausten kohdistamista suomalaisten kannalta toissijaisiin menoihin, toisin kuin esimerkiksi kokoomus, joka kurittaa pienituloisia. Me emme esitä leikkauksia kansalaisten ostovoimaa heikentäviin kohteisiin, saati esitä sopeutustoimia peruspalveluihin. Niistä ei ole varaa tinkiä.

Yhden vuoden aikana taloutta ei tasapainoteta, mutta vaihtoehtobudjettimme toimenpiteillä talouden suuntaa käännetään. Olemme lisäksi sitoutuneet talouden tasapainottamiseen kahden vaalikauden aikana. Esittämillämme leikkauskohteilla on myöskin Evan tutkimuksen mukaan kansalaisten laaja tuki.

Vaihtoehtobudjetissamme emme esitä uusia menolisäyksiä. Sen sijaan varaudumme muuttuviin ja nopeaa reagointia vaativiin tilanteisiin 500 miljoonan euron lisätalousarviovarauksella. Tätä varausta voitaisiin käyttää tarpeen vaatiessa. Muutenkin korostamme kaikessa politiikassamme varautumisen ja huoltovarmuuden merkitystä. Kun nämä osat alueet ovat kunnossa, selviytyy yhteiskunta erilaisista kriiseistä paljon paremmin. Erityisesti maatalouden kriisi pitää nyt saada päättymään, ja kotimainen ja ennen kaikkea vakaa energiaomavaraisuus on saavutettava.

Arvoisa herra puhemies! Me perussuomalaiset haluamme uudistaa Suomessa harjoitetun maahanmuuttopolitiikan. Nykyinen politiikka on kallista ja Suomelle haitallista. Kyse on sekä humanitäärisestä maahanmuutosta että työperäisestä maahanmuutosta. Tämä on fakta, ja uskon, että hallituskin myöntää tämän. Saatavuusharkintaa ei pidä poistaa, vaan on otettava oppia Ruotsista, jossa saatavuusharkinnan poiston seuraukset ovat olleet todella ikäviä. Ruotsissa on nyt uuden oikeistohallituksen johdolla tehty huomattavia muutoksia maahanmuuton suhteen, ja tälle yhteiselle pohjoismaiselle linjalle meidän täällä Suomesakin pitää kääntyä. Huomautan, että perussuomalaiset ovat aina kannattaneet turvapaikanhakijoiden auttamista lähialueilla, eli ehdottamamme leikkaukset eivät koske Ukrainan pakolaisia. Ukraina on Suomen lähialuetta. Yleensäkin varmasti lähtijöiden omakin toive on pysyä mahdollisimman lähellä omaa kotiseutua.

Punkt i protokollet PR 132/2022 rd

Arvoisa puhemies! Perussuomalaiset tarjoavat vaihtoehdon myös harjoitettuun EU-politiikkaan. Meidän mielestämme jatkuvien EU:n tukipakettien tie on kuljettu loppuun, eikä sille tielle olisi pitänyt alun perin lähteäkään. Tukipaketeilla ei korjata EU:n ja euroalueen rakenteellisia ongelmia. Erilaisten kriisimenettelyjen kautta on myös jatkuvasti siirretty valtaa Brysseliin. Tällaista Suomelle kallista ja haitallista politiikkaa emme voi kannattaa. Nämä EU-politiikan kustannukset eivät edes näy budjetissa, mutta suomalaisten maksettavaksi ne yhtä kaikki ovat joutuneet ja joutuvat nykyinenolla myös tulevaisuudessa.

Arvoisa puhemies! Lopuksi muutama sana poliittisten puolueiden tukemisesta. Rinteen ja Marinin hallitus on ollut erityisen avokätinen puolueille ja puolueosastoille. Puolueosastot voivat nyt taloudellisesti paremmin kuin koskaan ennen, esimerkiksi hyvinvointialueiden valtuustoryhmille maksetaan niin sanottua demokratia rahaa kymmeniätuhansia euroja. Hallituksen oma avustaja-armeija on suurempi kuin kertaakaan historian aikana. Lainvalmistelun tasoon ja hallituksen toimintakykyyn tällä ei ole nähdäkseni ollut positiivisia vaikutuksia.

Ehdotammekin vaihtoehtobudjetissamme puoluetukiin ja ministerien erityisavustajien palkkaukseen 15 miljoonan leikkausta. Tämä on mielestäni hyvä paikka lähteä liikkeelle, kun julkista taloutta lähdetään ensi hallituskaudella sopeuttamaan.

Vielä lopuksi haluaisin nostaa yhden tärkeän asian esiin: Tässä maassa tarvitaan laadullista, ammattitaitoisempaa johtajuutta, ihan joka sektorilla. Jos haluamme nousta tästä silasta, niin johtajuus on yksi avain ja vastaus tähän kysymykseen. — Kiitoksia.

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Kiitoksia. — Edustaja Östman, olkaa hyvä.

16.38 Peter Östman kd: Arvoisa puhemies, värderade talman! När riksdagsgruppen för KD började bereda den här alternativa budgeten frågade vi oss själva: Har statsskulden någon betydelse i sammanhanget? Svaret på det här är ju naturligtvis ”ja”.

Rehellisyyden nimissä on todettava, että talouden liikkumavaraa on tällä hetkellä niukasti. Siitä huolimatta pyrimme vaihtoehtobudjetissamme käyttämään puoli miljardia vähemmän verovarvoja kuin hallituksen laatimassa budjetissa. Suomen taloustilanne ei enää kestä pohjoismaista vertailua. Sen sijaan lähestymme Keski-Euroopan maita.

Yksi Marinin hallituksen kauaskantoisimmista talouspoliittisista päätöksistä oli EU:n elpymisvälineen hyväksyminen, jonka hallitus hyväksyi kesällä 2021. Siinä vaiheessa Suomella oli vielä todellinen mahdollisuus vaikuttaa Euroopan tulevaisuuteen, mutta sen sijaan hallitus hyväksyi hätäisesti kootun elpymisvälineen, joka johti uusiin tulonsiirtoihin EU:n sisällä, valitettavasti. Ja vielä kesällä 2021 valtion menokehystä korotettiin korona-kriisin varjossa hallituspuolueitten yhteisellä sopimuksella. Myönnettäköön, että osa toimenpiteistä oli välttämättömiä, mutta kaikki apu ja tuki ei ollut eikä ole perusteltavissa.

Nykyinen sosiaaliturvajärjestelmämme sisältää edelleen tuloloukkuja, mikä pahentaa työvoimapulaa entisestään. Vuonna 2018 KD julkaisi oman sosiaaliturvamallinsa, ja ehdotuksemme sisälsi sosiaaliturvan suuntaviivat, jotka perustuisivat yleiseen tukeen. Kehittelemämme malli joustaa nykytilannetta paremmin elämäntilanteen muuttuessa, ja se on dokumentti, joka olisi edelleen käytettävissä.

Marinin hallituksen ajama polttoaineverotuksen kiristys kohdistuu lähinnä maaseudulla asuviin ihmisiin, vientiteollisuuteen ja maatalouteen. Työmatkojen korkeat kustannukset johtavat tuloloukkuihin. Joidenkin ihmisten ei kannata ottaa vastaan työtä, koska työmat-

Punkt i protokollet PR 132/2022 rd

kakustannukset ovat liian korkeat suhteessa palkkaan. Kaikilla ei myöskään ole varaa sähköautoon vielä lähivuosina. Polttoaineveron alentaminen edistäisi tällä hetkellä työllisyyttä, vientisektoria, kotimaista tuotantoa ja maataloutta. Tuemme myös logistiikka-alan organisaatio SKALin ehdotusta ottaa käyttöön niin sanottu ammattidiesel, mikä tarkoittaisi muun muassa sitä, että tavaraliikenteessä tankatusta diesellitrasta maksettaisiin veronpaukautusta. Arvoisa puhemies! Tämä ehdotus oli hallitusohjelmassa, mutta Marinin hallitus valitettavasti hylkäsi ehdotuksen.

Arvoisa puhemies! Jokainen hallitus tekee hyviä ja vähemmän hyviä päätöksiä. Ehkä joku miettii, että ajattelenko Marinin hallituksen tehneen myös jotain hyvää. Ehdottomasti ajattelen. Haluan kiittää hallitusta muun muassa tavasta, jolla se on käsitellyt Ukrainalle annettavan tuen ja avun. Päätös kymmenennestä tukipaketista tehtiin viime viikolla, ja olen erityisen tyytyväinen siihen, että hallitus myös huomioi minun ja eduskunnan Ukraina-ystävyyssryhmän aloitteen ja ryhtyi toimittamaan moduuliasuntoja tilapäismajoitusta varten ukrainalaisille, joiden kodit ovat tuhoutuneet venäläisten pommi-iskujen vuoksi. Kaiken kaikkiaan ukrainalaiset ovat arvostaneet Suomen hallituksen, eduskunnan ja kansalaisten auttamishalua. — Kiitos.

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Kiitoksia. — Edustaja Immonen, olkaa hyvä.

16.43 Olli Immonen ps: Arvoisa puhemies! Perussuomalainen vaihtoehto talouspolitiikassa on suomalaisten edun asettamista etusijalle ja vastuun kantamista siitä, ettei suomalaisten arki muutu lohduttomaksi. Julkisen talouden rakenteellinen tulojen ja menojen epätasapaino on nyt jo noin yhdeksän miljardia euroa. Tämä nykyhallituksen harjoittama velkaralli ei voi enää jatkua.

Arvoisa puhemies! Me perussuomalaiset esitämme menoleikkausten kautta velanoton vähentämistä heti yli miljardilla eurolla. On leikattava välittömästi sellaisia valtion menoja, jotka eivät edistä suomalaisten hyvinvointia. Muun muassa julkinen sektori on paisunut hallinnollisesti ylisuureksi ja tehottomaksi.

Kansalaiset ovat laajalti samaa mieltä perussuomalaisten vaihtoehtobudjetin sisällön kanssa menojen priorisoinnin tärkeysjärjestyksestä. Elinkeinoelämän valtuuskunnan tuoreesta julkaisusta ilmenee, että suomalaisten enemmistö toivoo julkisen talouden tasapainottamisen tapahtuvan ensisijaisesti valtion menoja leikkaamalla eikä veronkorotuksilla. Suomalaisten mielestä menoleikkaukset tulisi kohdentaa ensisijaisesti muun muassa keshallintoon, ympäristönsuojeluun, kehitysyhteistyöhön, Yleisradioon ja maahanmuuttoon. Vastaavasti suomalaisten, kuten myös perussuomalaisten, mielestä leikkauksia ei tulisi kohdentaa perusopetukseen, varhaiskasvatukseen, opintotukeen, maanpuolustukseen tai sosiaali- ja terveydenhuoltoon.

Arvoisa puhemies! Suomi ei harjoita tällä hetkellä vastuullista maahanmuuttopolitiikkaa, ja tähän on tultava muutos. Suomi ei saa olla koko maailman sosiaalitoimisto. Suomen pakolaiskiintiö on ajettava alas, ja kotouttamis- ja vastaanottomenoista on leikattava huomattavasti. Näistä toimista koituisi välitöntä vuotuista säästöä lähes 300 miljoonaa euroa. Lisäksi moninkertaista säästöä tulisi tulevien vuosikymmenien sosiaalimenoista.

Tehokkailla hallinnollisilla ja lainsäädännöllisillä uudistuksilla on mahdollista vähentää huomattavasti maahanmuuttoa EU:n ulkopuolisista maista. Suomen on kiristettävä perheenyhdistämistä, kansainvälistä suojelua ja muita oleskelulupia koskevia standardeja, jot-

Punkt i protokollet PR 132/2022 rd

ta Suomi ei ole niin houkutteleva kohde haitalliselle maahanmuutolle kuin se tällä hetkellä on. Myös kansalaisuuspolitiikkaa ja kriminaalipolitiikkaa on tiukennettava.

Taloutta kuormittavan maahanmuuton lopettaminen säästäisi suomalaisten veronmaksajien varoja vuosittain miljardeja euroja, kun tilastoista lasketaan yhteen tiettyjen maahanmuuttajaryhmien elinkaarikustannukset.

Arvoisa puhemies! Suomalaisten on saatava elää arkea ilman elämää lamauttavia taloudellisia huolia. Olemme esittäneet erilaisia toimia energian hintojen alentamiseksi ja vaatineet muun muassa liikenne- ja lämmityspolttoaineiden sekä sähkön verotuksen madaltamista. Nämä toimenpiteet on mahdollista toteuttaa esittämästämme 500 miljoonan euron kriisivarasta ja turhia menoja karsimalla.

Suomen on siirrettävä maailman kunnianhimoisinta hiilineutraalisuustavoitettaan vuodesta 2035 vuoteen 2050. Päästökaupasta on väliaikaisesti luovuttava kokonaan, ja kaikki EU:n tai kansallisen tason polttoaineen päästökaupat on unohdettava. Päästökaupan aiheuttaman rasitteen keventäminen vaikuttaisi sähkön ja polttoaineiden hintaan alentavasti. Välttämättömät elinkustannukset eivät saa syödä kohtuutonta osaa suomalaisten ansioista.

EU ja hallituksen politiikka sekä poikkeuksellisen voimakas kustannusten nousu ovat ajaneet Suomen maatalouden vakavaan kriisiin. Jos nyt ei ryhdytä vaikuttaviin toimenpiteisiin, tuhannet tilat ajautuvat vararikkoon. Silloin myös kymmenettuhannet elintarviketietun työpaikat ovat vaarassa. Kansallinen turvallisuutemme, omavaraisuutemme ja huoltovarmuutemme ovat tällä menolla uhattuina. Kotimaisen maa- ja metsätalouden turvaaminen vahvistaa maaseudun elinvoimaa ja alueellista tasa-arvoa.

Arvoisa puhemies! Tarvitsemme nyt tähän maahan vastuullista ja isänmaallista talouspolitiikkaa, ja tämän vaihtoehdon perussuomalaiset [Puhemies koputtaa] omassa vaihtoehtobudjetissaan tarjoavat.

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Kiitoksia. — Edustaja Mäkelä, olkaa hyvä.

16.49 Jani Mäkelä ps: Arvoisa puhemies! Kun on käyty keskusteluja näistä vaihtoehtobudjeteista, niin perussuomalaisten vaihtoehtobudjettia kohtaan on esitetty muutamia kritiikkejä.

Ensiksi se kritiikki, mistä itse voisin olla jopa samaa mieltä, että leikkaamme Ylestä. Kyllä sieltä voisi enemmänkin leikata kuin me esitämme tässä vaihtoehtobudjetissa. Jos rahaa on melkein 600 miljoonaa käytettävissä, niin kyllä sieltä enemmänkin voisi ottaa kuin 144 miljoonaa, mutta tähän voi todeta, että jostain pitää aina aloittaa, ja kyllä sitä kerkeää myöhemminkin sitten leikkaamaan ja sopeuttamaan niitä toimintoja, mutta tällä kertaa on näin.

Se, mistä olisin eri mieltä, on tämä Suomen maine, jonka pelättiin kärsivän näistä ehdotetuista kehitysavun leikkauksista. Mitä Suomi maineellaan käytännössä on saanut aikaan? Me otimme takkiin EU:n elvytyspaketissa, maksoimme sinne miljardit. Nyt tänään tehtiin päätös siitä, että Suomi ei ehdottomasti vastusta ennallistamisasetusta. Siitä tulee miljardeja lisää selkään. Me emme ole päässeet poliittisesta pääomastamme huolimatta Naton jäseniksi, kuukausikaupalla Suomen jäsenyys on roikkunut, se asia ei ole hoitunut kuntoon Suomen poliittisella pääomalla. Ja kaikki tai ainakin suurin osa niistä maista, joihin olemme tätä kehitysapua vuosien mittaan miljardeja laittaneet, äänestävät YK:ssa Venäjän intressien mukaisesti. Eli onko se kansainvälinen maine sitten sellainen asia, että sii-

Punkt i protokollet PR 132/2022 rd

hen tällaisia rahoja kannattaa panostaa, mitä kokoomuskin haluaisi lisätä lähes miljardilla vuodessa? Se on erittäin hyvä kysymys.

Keskustelussa ei ole huomattu myöskään sitä, että perussuomalaisten esittämät maahanmuuton leikkaukset kertaantuvat aika merkittäväällä tavalla näissä suurissa menoerissä, mitä menee sosiaali- ja terveyspalveluihin. Eli meidän budjettimme liikkumavarahan on sen takia niin heikko, kun sosiaali- ja terveyspalvelut muodostavat siitä niin suuren osan, ja niistä palveluista on käytännössä hyvin vaikea, ellei mahdotonta, leikata, koska puhutaan ihmisten hengestä ja terveydestä. Nyt kuitenkin on niin, että sosiaaliturvamenoi-ista, näistä paljon puhutuista asumistuista ja muista, menee aika paljon jo tällä hetkellä ulkomaalais- taustaiselle väestölle. Eli jos tätä niin sanottua haitallista maahanmuuttoa saataisiin rajoit- tetta, niin sitä kautta kerrannaisvaikutukset olisivat merkittäviä.

Tämä velka — sitä on meillä paljon. Vasemmistoliitosta on esitetty näkemyksiä, että velkaa ei tarvitsisi maksaa takaisin. Uskoisin, että tämä sopii myöskin velkojille, että vel- koja ei ainakaan kovin nopeasti makseta takaisin, koska jos pääoma erääntyy, niin silloin- han siitä kertyy korkoa, ja velkoja varmaankin sen takia myönnetään, että niille saataisiin tuottoa, joka tulee koron muodossa. Eli eihän se velkojaa harmita, jos velkoja ei takaisin makseta, mutta korot täytyy maksaa takaisin. Ja jos korot nousevat prosenttiyksikön, niin käsitykseni mukaan se tarkoittaa noin miljardin kustannuspaineen lisäystä korkomenoi- hin. Eli nyt jos puhutaan vaikka siitä, paljonko perussuomalaiset esittivät menosopeutuk- sia budjetissaan, niin pyyhkiytyy se miljardin pienempi alijäämä pois jo pelkästään sillä, jos korkomenot kasvavat prosenttiyksikön. Eli ne ovat ihan valtavia summia, mitä jo näi- hin korkoihin menee pelkästään. Valtionvelka on sitä kautta aivan katastrofaalinen ongel- ma. Suomella ei ole mitään uskottavaa tiekarttaa sen velan takaisin maksamisesta, ja sen takia meidän täytyisi lähteä vaikuttaviin toimiin. Mitä ne vaikuttavat toimet voivat olla? Aiemmassa puheenvuorossani mainitsin EU-politiikan, johon Suomelta on mennyt tällä kaudella lähes kymmenen miljardia.

Sen lisäksi haluaisin mainita, että julkisen talouden suunnitelmassa on huomioitu jo pel- kästään vihreän siirtymän ilmastotoimiin, Suomen etupainoiseen ja kunnianhimoiseen hii- lineutraalisuustavoitteeseen, 15 vuotta aikaisemmin kuin kilpailijamailla, miljardiluokan panostuksia. Näistä jos lähdetään leikkaamaan, päästökauppaa lähdetään muuttamaan, näissä puhutaan rakenteellisista muutoksista.

Voiko yhteiskunnan rakenteista sitten muuten säästää? Olen käyttänyt tätä vanhaa esi- merkkiä: Olin valiokunnan kuulemisessa, jossa oli eräästä ministeriöstä virkamiehiä kuul- tavina, samasta ministeriöstä kuusi ylijohtajaa. Olisikohan ministeriössä pärjätty kolmella- kin ylijohtajalla? Eli kyllä julkiselta sektorilta löytyy muutakin leikattavaa ja säästettävää kuin vasemmistopuolueiden aina esiin nostamat sairaanhoitajat, opettajat ja poliisit. Kyllä siellä jos jonkinlaisista muutakin työntekijää löytyy, joista kenties voitaisiin säästää il- man, että se häittäisi erityisesti tavallisen kansalaisen palveluita.

Isoja rakenteellisia toimia täytyy lähteä tekemään. Sotesta puuttuu virallisen version mukaan miljardi, todellisuudessa useita miljardeja, ja kustannuspaine on aina vain kasva- va palkankorotusten myötä. Jos jollain on vastaus siihen, miten se asia saadaan korjattua, niin sitä vastausta ainakaan kukaan ei ole käytännössä kertonut. Työllisyyttä pitäisi lähteä parantamaan elinkustannuksia alentamalla, työn tekemisen ja teettämisen hintaa alenta- malla. Sekään ei ole mikään nopea asia, eikä siihen ole mitään patenttiratkaisuja. [Puhe- mies koputtaa] Se, että työttömiä painostetaan töihin kokoomuksen esittämällä tavoilla, ei ole erityisen kestävä ratkaisu.

Punkt i protokollet PR 132/2022 rd

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Edustaja Marttinen, olkaa hyvä.

16.54 Matias Marttinen kok: Arvoisa herra puhemies! Olemme tänään käsitelleet opposition tekemiä vaihtoehtobudjetteja, ja tietysti nostan nyt erityisesti oman puoleeni, kokoomuksen, vaihtoehdon keskeisesti esille.

Mutta, herra puhemies, ennen sitä täytyy, kun tässä kuuntelin ministereitten vastauksia meille, nyt ensinnäkin todeta valtiovarainministeri Saarikolle siitä, kun hän kovasti kehui hallituksen tekemää työllisyyspolitiikkaa ja viittasi tähän historiallisen korkealle tasolle nousseeseen työllisyysasteeseen. Täytyy nyt kuitenkin ehkä hiukan tuoda ministeriä maanpinnalle sanomalla, että kyllä tämä keskeinen syy siihen, minkä takia työllisyysaste on noussut niin korkealle — myös ekonomistiarvioiden mukaan taustalla on ennen kaikkea se — on Sipilän hallituksen, erinomaisen porvarihallituksen, tekemä työllisyyspolitiikka ja ne uudistukset, mitä sinä aikana tehtiin yhdessä keskustan ja perussuomalaisten kanssa. Ne ovat johtaneet siihen, että ne vaikutukset näkyvät nyt erityisesti vielä tänä päivänä. On kyse vuosien mittaisista uudistuksista, ja sen takia tietysti myös tässä meidän täytyy katsoa tätä isoa kuvaa, kahdeksaa vuotta mieluusti, miten asiassa päästään eteenpäin. Elikkä kun Saarikko puhuu tästä vahvasta työllisyyskehityksestä, niin kannattaisi myös suoraan todeta se, että tämä hallitus on saanut huomattavaa vetoapua edelliseltä, erittäin vastuulliselta hallitukselta, jonka talouslinjalla ja työllisyyslinjalla myös tämä hallitus olisi voinut jatkaa halutessaan, mutta sen sijaan on valittu tämä velkavetoinen löperön talouspolitiikan linja.

Herra puhemies! Täytyy kyllä ihmetellä sitä, miten tämä työn linja ei maistu nykyiselle hallitukselle ja siellä SDP:lle ja keskustalle. Kuitenkin on niin, että vain työnteolla, siis sillä, että työikäiset ja työkykyiset suomalaiset ovat töissä, meidän yrityksemme pärjäävät ja voivat työllistää enemmän, meidän vientiteollisuus on kilpailukykyinen, pystyy investoimaan Suomeen, laajentamaan toimintaansa ja huolehtimaan siitä, että myös teollista toimintaa on tässä maassa. Se on ainut keino siihen, että riittävät veroeurot saadaan, jotta taas vastaavasti laadukkaat palvelut voidaan järjestää — koulutus, terveydenhuolto, sosiaalitoimi, turvallisuus, puolustus — ja pystytään rahoittamaan. Täällä nyt tänään olemme kuulleet voimakasta kritisointia, myös perussuomalaisten puolelta, mitä pidän ehkä hieman erikoisena, näille meidän työllisyystoimillemme. Kyllä minä pidän sitä ihan oikeana, että siihen käytetään sekä porkkanaa että myös hieman keppeä, kun samaan aikaan meillä on valtava määrä avoimia työpaikkoja. Kyllä sen kuitenkin pitää olla niin, että ei silloin työikäisten ihmisten paikka ole olla sosiaaliturvan varassa vaan nimenomaan olla töissä, jos se on vain mahdollista.

Sen takia, herra puhemies, tarvitaan kaikkia toimia laajasti. Ansiotuloverotuksen keventäminen on ollut meidän vaihtoehdossa jo vuosien ajan. Eli siis Suomessa jää paljon työtä tekemättä, lisätunteja ottamatta vastaan, ponnistelu eteenpäin ei ole kannattavaa, koska ansiotuloverotus on Suomessa niin valtavan kireää. Ja tässä ei ole siis kyse hyvin korkeatuloisista ihmisistä, vaan aivan tavallisilla keskituloisilla palkansaajilla jo lähestulkoon puolet lisätuloista menee veroihin, ja jokainen voi miettiä, miten kannustavaa se omasta mielestään on. Me tarvitsemme laajoja toimenpiteitä työmarkkinoille, paikallisen sopimisen merkittävää lisäämistä, josta olen tehnyt myös lakialoitteen aikaisemmin — toivon, että tämä nauttisi salissa myös laajempaa kannatusta — ja ansiosidonnaisen työttömyysturvan porrastamista ja lyhentämistä, nämä nyt muutamina esimerkkeinä mainitakseni. Nämä kokoomuksen esittämät toimenpiteet johtaisivat noin 100 000 työllisen lisäykseen tulevien

Punkt i protokollet PR 132/2022 rd

vuosien aikana — merkittävä vaikutus paitsi ihmiselle itselleen, siis parempi toimeentulo, myös ennen kaikkea siihen, että julkinen talous vahvistuisi merkittävästi.

Sen, minkä täällä myös puolueen puheenjohtaja Orpo totesi aikaisemmin, totean vielä tässäkin. Kun otetaan huomioon myös tämän kokoomuksen vaihtoehdon työllisyysvaikutukset, niin meidän vaihtoehtomme ei lisää tuloeroja — ei lisää tuloeroja. Poliitiikka, joka nostaa ihmisiä köyhyydestä, parantaa ihmisten ostovoimaa ja samalla vahvistaa julkista taloutta — siis eikö tämä nyt ole se linja, jota tässä salissa soisi myös hallituspuolueiden kannattavan ja tukevan paljon laajemmin?

Herra puhemies! Lienee niin, että jatkan tästä finanssipolitiikasta sitten toisessa puheen-
vuorossa?

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Kyllä. — Edustaja Simula, olkaa hyvä.

16.59 Jenna Simula ps: Arvoisa puhemies! Tämän hallituksen aiheuttamia tuhoja ei korjata yhdessä vuodessa eikä edes yhdessä vaalikaudessa. Nyt olisi koko valtakunnassa aika lopettaa siltarumpu ja huutokauppa kaikenlaisista uudistuksista, joilla luvataan rahaa sinne tänne, ja katsoa koko maan tilannetta kokonaisuutena Suomen ja suomalaisten etu edellä. Sitä perussuomalaisten tämän vaalikauden viimeinen vaihtoehtobudjetti tekee. Me emme löysästi lupaile lisää miljoonia ympäriinsä vaan toteamme, että tätä rataa ei voida jatkaa.

Kaiken päätöksenteon on pohjauduttava Suomen ja suomalaisten tarpeisiin, että jokainen suomalainen pärjää. Se on lähtökohta. Pelkästään siitä lähtökohdasta meidän vaihtoehtobudjetissamme otettaisiin lainaa yli miljardi euroa vähemmän ensi vuonna. Me leikkaisimme toissijaisuuksista: epäkelvosta maahanmuuttopolitiikasta, kehitysavusta ja ylikireistä ilmastotoimista.

Hallitus on itse omilla toimillaan asettanut tämän maan sellaiseen tilanteeseen, että tosiasiallista liikkumavaraa ei ole, vaikka varmasti vaalien alla on taas mukava lupailla velkarahalla kaikille kaikkea kivaa.

Mutta mitkä asiat ovat oikeasti tärkeitä? Turvallisuus ja huoltovarmuus, maatalouden kannattavuuskriisiin vastaaminen, peruskoulujen pelastaminen — ei taas uusilla uudistuksilla tai hankkeilla vaan riittävällä pysyvällä rahoituksella — koko Suomen, niin eteläisen kuin pohjoisen, elinvoimaisuus. Se, että palkallaan tulee toimeen eivätkä elämisen kustannukset kasva sietämättömiksi. Se, että kun tarve on, saa hoitoa ja hoivaa. Se, että kaduilla on turvallista, voimme luottaa toisiimme ja saamme syödä suomalaista ruokaa. Nämä ovat aivan perusasioita, jotka ovat ilmastokiimassa, maailmanparannushöyryämisessä ja uudistusvimmassa hallitukselta unohtuneet, ihan ne perusasiat. Jos Suomi jatkaa luotsaamallanne tiellä, arvoisa hallitus, nämä luettelemanne asiat ovat pian historiaa.

Arvoisa puhemies! Perussuomalaisten linjalle on kansalaisten tuki. Tuoreessa Elinkeinoelämän valtuuskunnan julkaisussa suomalaisten mielestä leikkaukset tulisi kohdistaa ensisijaisesti keskushallintoon, ympäristönsuojeluun, kehitysyhteistyöhön, Yleisradioon, taiteeseen, kulttuuriin ja maahanmuuttoon. Kokonaisveroaste Suomessa on jo liian korkealla, ja ihmisten pitäisi voida luottaa siihen, että he saavat maksamilleen veroille edes vastinetta — siihen, että auto ei mene hajalle tiestön kunnon vuoksi, siihen, että vaikkapa hammaslääkäriin pääsee nopeammin kuin yli puolen vuoden odottelun jälkeen, siihen, että lapsilla ja nuorilla on turvallinen ympäristö oppia uutta.

Punkt i protokollet PR 132/2022 rd

Veroja ei kerätä siksi, että niitä voitaisiin törsäätä jos jonkinlaisiin poliitikkoja miellyttäviiin tai heitä hyödyttäviin kohteisiin ja ideologiseen puuhasteluun. Niitä kerätään siksi, että voidaan huolehtia valtion ydintehtävistä ja ihmisten peruspalveluista. Tämä on hallitukselta täysin unohtunut.

Hallituksen tärkeysjärjestys on ollut täysin hukassa koko vaalikauden. Irvokkaimmillaan se näkyy nyt. Hallitus pelaa venäläistä rulettia tällä hetkellä suomalaisen maatalouden, meidän ruokaturvamme ja huoltovarmuutemme, kustannuksella. Hallitus pelaa viljelijöiden jaksamisen kustannuksella, kun ilmastotavoitteet pyyhkivät kansallisen edun yli. Kyllä, hallitus antoi 300 miljoonan euron tuen keväällä, mutta se ei ollut riittävä tuki — kysykääpä vaikka viljelijöiltä — ja se kohdennettiin aivan väärin. Mutta maaseudun ja sen tärkeyden ymmärtämättömyys eivät ole ainoastaan vasemmiston ja vihreiden yksinoikeus, vaan myös demarinuoret ovat kunnostautuneet asiassa ja julkaisseet leikkauslistan, jossa he leikkaisivat muun muassa maataloustuottajien lomituksesta. Lomitus ehkäisee maanviljelijöiden uupumista työtaakan alle ja on myös eläinsuojelukysymys, jottei tuottajaa jätetä yksin. Tämä kertoo karua kieltään siitä, millaisia poliitikkoja punaisesta leiristä kasvaa. Haluaako hallitus, että Suomessa syödään jatkossakin suomalaista ruokaa, vai haluatteko, että kauramaitonne rahdataan [Puhemies koputtaa] jatkossa ulkomailta?

Arvoisa puhemies! Asiat ovat vastakkain, kun rahat ovat vähissä, ja vastakkain ovat nyt suomalaisten etu ja hallituksen politiikka.

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Edustaja Kankaanniemi, olkaa hyvä.

17.05 Toimi Kankaanniemi ps: Arvoisa herra puhemies! Viime kuukausina olemme kuulleet kaikilta arvovaltaisilta tahoilta niin kotimaasta kuin kansainväliseltä suunnalta varoituksia Suomen velkaantumisesta. Velkaantumiskehitys on ollut tavattoman suuri tällä vaalikaudella, niin että Marinin hallitus jää varmasti historiaan juuri tästä luvusta, joka alkaa olla nyt tiedossa, kun ensi vuoden talousarvio on täällä eduskunnan käsittelyn loppuvaiheissa. Vielä talousarvion täydennyksessä tuli lisää menoja, toki tulojakin. Nämä arvovaltaisten tahojen varoitukset talouden tilanteesta eivät ole saaneet vastakaikua hallituksessa, vaan se jatkaa vakaasti velkatiellä — ensi vuonna 8 miljardia ja varmasti vielä lisää on tulossa, jos ei talouspolitiikan suuntaa määrätietoisesti lähdetä nopeasti kääntämään vastuullisempaan suuntaan.

Viimeksi Suomen Pankki ennusti, että ensi vuonna Suomen talous on taantumassa ja seuraavana vuonna 0,5 prosentin kasvussa, eli näkymät parille seuraavalle vuodelle ja sen jälkeisille ajoille eittämättä ovat myös varsin vaikeat. Tulorahoituksella ei pystytty hoitamaan niitä tehtäviä ja sitä velkataakkaa korkojen noustessa, mikä meillä jo nyt on, ja tähän tarvitaan todella vahva vaihtoehto. Perussuomalaiset ovat tehneet tämän vaihtoehtobudjetin, jossa on muuten kauniisti otettu kuvaksi suomalainen metsä. Me arvostamme suomalaista luontoa, ja me puolustamme Suomen metsäpolitiikan säilymistä kansallisissa käsissä. Tämä viestii siitä hyvin näkyvällä ja kauniilla tavalla. — Aivan perusasioita.

Arvoisa puhemies! Meillä on siis epävarmuutta tavattoman paljon nyt taloudessa ja koko kansan osalta. Korot ovat nousussa. Vaara on, että taantumien myötä työllisyys alkaa heikkenemään. Köyhyys on suoranaista kasvussa. Juuri kuultiin, oliko se 16 000 lapsiperhettä, jotka ovat jo pudonneet köyhyysrajan alapuolelle — se on äärimmäisen huolestuttavaa. Ruoan, asumisen, liikkumisen hinta on noussut roimasti, ja se ajaa ihmisiä, perheitä vaikeuksiin. Maatalous on vaikeuksissa. Inflaatio puree kaikkialla. Se merkitsee sitä,

Punkt i protokollet PR 132/2022 rd

että hinnat ovat tänä vuonna nousseet lähes kymmenen prosenttia keskimäärin ja keskeisien perheiden tarpeiden osalta ehkä vielä enemmän. Palkat eivät ole nousseet lähellekään vastaavasti, eli suomalainen työmies, työläisperhe, työtä tekevä ahkera perhe on köyhtynyt ja suuri osa pudonnut todellakin sitten köyhyysrajan alapuolelle, ja se on tietysti kohtuutonta.

Arvoisa puhemies! Mitään ihmeläkökeitä meillä ei siihen ole, että saataisiin nopeasti muutos aikaan, mutta perussuomalaisten vaihtoehto sisältää sellaisen rakenteellisen, selkeän muutoksen, että me haluamme katkaista sen miljardivirran suomalaisten verovaroja ja lainaksiottamia varoja, jotka valuvat maan rajojen ulkopuolelle vastikkeetta.

Me emme puutu, niin kuin näyttää vähän kokoomus puuttuvan, näiden ahdingossa olevien perheiden ja kotitalouksien etuuksiin, vaan tähän virtaan, joka vie meiltä voimavaroja, joka vähentää meillä ostovoimaa ja sitä kautta ajaa taloutta entistä ahtaammalle. Meillä on pysyviä leikkauksia merkittävästi ja sitten on kertatoimenpiteitä, joilla taloutta korjataan, [Puhemies koputtaa] ja sitten on näitä rakenteellisia uudistuksia, joita täältä löytyy loppulehdiltä huomattava määrä. — Kiitos.

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Kiitoksia. — Edustaja Kettunen poissa. — Edustaja Koponen, Ari, olkaa hyvä.

17.10 Ari Koponen ps: Kiitos, arvoisa puhemies! Edustaja Kankaanniemi piti erittäin hyvän puheenvuoron tuossa alle, ja itsekkin puhuin jo debatissa, mutta nyt kun tämä paikka tuli, niin ehkä pitää kumminkin sanoa tässä, että tänäänkin on kuultu, miten hallituspuolueista kerrotaan, miten tärkeä tämä päivä on ja miten on hyvä kuunnella opposition vaihtoehtoja näihin asioihin ja löytää ehkä joitain yhteisiä linjoja Suomen ja suomalaisten eteen, mutta nyt kun kello on hieman yli viisi ja katsoo, niin täällä ei ole yhtään hallituspuolueitten edustajaa paikalla, [Ville Kaunisto: Ei ole! — Oikealta: Ei kauheasti kiinnosta!] eli kylä tässä taas puheet ja teot ovat aivan vastakkain.

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Edustaja Vikman, olkaa hyvä.

17.11 Sofia Vikman kok: Arvoisa puhemies! Suomen suunta on muutettava. Kokoomus on jälleen vaihtoehtobudjetissaan esittänyt vaihtoehdon, jossa otamme vähemmän velkaa kuin hallitus ja lisäämme työllisyyttä merkittävästi [Sanna Antikainen: Lisäätte kehitysapumäärää!] ja ihmisille jää enemmän käteen rahaa eli lisäämme ostovoimaa. Kokoomuksen mielestä on oikein, että työikäisistä ja työkykyisistä ihmisistä suurempi osa saa toimentulonsa omasta työstään ennenkin kuin tulonsiirroista.

Kokoomuksen vaihtoehtobudjetti sisältää reformit yli 100 000 työllisen saamiseksi. Jos yksi työllinen vahvistaa julkista taloutta noin 25 000 eurolla, vahvistuisi julkinen talous 2,5 miljardilla. Eduskunnan tietopalvelulla arvioitavana olleet reformit vahvistaisivat työllisyyttä jo hyvin nopeasti yli 42 000 työllisellä. Tämä vahvistaisi julkista taloutta noin miljardilla edellä mainitun laskukaavan mukaisesti. Työ on meidän mielestämme parasta sosiaaliturvaa.

Kokoomuksen vaihtoehdossa ihmisellä jää enemmän rahaa käteen, ostovoima vahvistuu. Se on erityisen tärkeää tänä aikana, kun inflaatio laukkaa ja hinnat kallistuvat. Kokoomuksen vaihtoehdossa kevennetään työn verotusta kaikilla tulotasoilla, mutta painotuksella kuitenkin pieni- ja keskituloisille. Mielestämme on oikein, että omasta työstä jää nykyis-

Punkt i protokollet PR 132/2022 rd

tä enemmän käteen. Lisäksi alentaissimme varhaiskasvatusmaksuja pysyvästi, kotitalousvähennystä parantaisimme ja peruisimme hallituksen leikkaukset Kela-korvauksiin. Toisin kuin täällä salissa tässäkin keskustelussa monta kertaa on annettu ymmärtää, kokoomus ei leikkaisi esimerkiksi eläkkeistä, opintotuesta tai sairauspäivärahasta.

Missä suunta täytyy kipeimmin muuttaa, on se, että joka vuosi on saatava velkaantumista vähenemään. Me ottaisimme vähemmän velkaa. Julkista taloutta täytyy vahvistaa vähintään miljardilla tästä eteenpäin kahden vaalikauden ajan joka vuosi. Me aloitamme tämän urakan jo nyt. On ollut silmiinpistävää, miten vaalien lähestyessä hallituspuolueidenkin edustajien ja jopa ministerien suusta on kuultu puheita, että kyllä, kyllä taloutta täytyy tasapainottaa, talous täytyy sopeuttaa — mutta mitä on todellisuus näiden puheiden rinnalla? Hallitus kuitenkin ei aloita sitä sopeuttamista tässä ensi vuoden budjetissa, elää holtittomasti velkarahalla yli varojen ja lisäksi suunnittelee vielä uutta lisärahan jakoa jo ennen kuin tämä budjetti on täällä eduskunnassa edes hyväksytty. Tämä on kertakaikkisen vastuuton linja ja lapsiltamme leikkaamista. Kokoomuksen vaihtoehto lähtee siitä, että hyvinvointipalvelut on säilytettävä myös tuleville sukupolville. Nykyistä menoa jatkamalla hyvinvointipalvelut ovat ajautumassa haaksirikkoon, kuten talouden asiantuntijat ovat hallituksen linjasta varoitelleet.

Kokoomus pystyy asettamaan menot tärkeysjärjestykseen. Se on keskeinen ero hallitukseen. Jos kaikki eteen tulevat asiat hoidetaan aina lisävelalla, ei välttyä säästöiltä. Velkapolitiikka on siis leikkaamista lapsilta ja lastemme lapsilta.

Kokoomuksen vaihtoehto on vastuullinen. Huolehdimme julkisen talouden kunnosta. Vain siten voimme turvata valoisan tulevaisuuden ja hyvinvointipalvelut suomalaisille myös tulevaisuudessa. Vain kokoomuksen linjalla voimme pitää heikommista huolta. Kun me teemme vastuullisia valintoja budjetissamme, silloin voimme parantaa ihmisten ostovoimaa [Puhemies koputtaa] hintojen noustessa, panostaa perusopetukseen, osaamiseen, turvallisuuteen ja hoivaan ja esimerkiksi toteuttaa terapiatakuun.

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Kiitoksia. — Edustaja Tanus, olkaa hyvä.

17.16 Sari Tanus kd: Arvoisa puhemies! Suomeen tarvitaan suunnanmuutos. Kristillisdemokraattien vaihtoehtobudjetti ensi vuodelle on hyvä ja tasapainoinen, ja siinä painotetaan kriisinkestävyiden ja huoltovarmuuden kuntoon saantia, sosiaali- ja terveydenhuollon vahvistamista, lapsiperheiden tukemista, työllisyyttä ja kestäväää kasvua ja julkisen talouden vahvistamista. Meidän on päästävä eroon velkakierteestä.

Terveyden ja hyvinvoinnin tasapainon edistäminen tulee olla meidän toimien ja linjausten keskiössä, olipa sitten kyse ihmisistä, tarvittavista sosiaali- ja terveyshuollon palveluista, yrityksistä, maataloustuottajista, ympäristöstä tai julkisesta taloudesta. Se tarkoittaa, että oikeasti käytännössä tarvitaan menojen pienentämistä, tulojen kasvattamista ja talouskasvun kiihdyttämistä rakenteellisin uudistuksin. Me tarvitsemme panostuksia ikäihmisten tarpeisiin. Ikäihmiset ovat rakentaneet meidän hyvinvointivaltion, ja on häpeällistä, että monet heistä joutuvat elämään hyvin pienen eläkkeen varassa. Tarvitaan kuitenkin myös panostuksia työikäisten sektorille ja samaten lapsiperheiden arjen helpottamiseen. Tulevaisuutta ajatellen syntyvyys on saatava nousuun, pelkkä maahanmuutto laajanakaan ei riitä.

Kannatan kaikkia KD:n vaihtoehtobudjettiin liittyviä aloitteita, mutta haluaisin nostaa niistä muutaman tässä puheenvuorossani esiin.

Punkt i protokollet PR 132/2022 rd

Suomalaisten syntyvyys on ollut pitkään ennätysalhaista. Syitä tähän alhaiseen syntyvyyteen on monia. Perheiden perustamista lykätään vuosi vuodelta yhä pidemmälle, vapaaehtoinen lapsettomuus myös lisääntyy, mutta merkittäviä syitä alhaiseen syntyvyyteen ovat myös taloudelliset huolet sekä työelämän kuormittavuus ja joustamattomuus. Asenneilmapiiri Suomessa ei myöskään kannusta perheen perustamiseen. Eli tarvitaan monia toimenpiteitä lapsiperheiden tilanteen helpottamiseksi. Taloudellinen tuki on yksi niistä. Lapsiperheiden perusturvan taso on jäänyt jälkeen yleisestä kustannuskehityksestä. SOS-TE:n tekemän selvityksen mukaan lapsilisien reaaliarvo on laskenut selvästi 2010-luvulla. Selvityksen mukaan tarvittaisiin lapsilisiin 47—68 prosentin korotus vuoden tasosta, jotta päästäisiin edes vuoden 1994 reaalitasolle. Eli yksi, jota esitämme, on lapsilisiin tasokorotusta. Ainakin aloitettaisiin 15 euron korotuksella, ja tasokorotus tehtäisiin kaikkiin lapsilisiin perheen lapsimäärästä riippumatta.

Tämän lisäksi olemme esittäneet jo useamman vuoden ajan ja myös tähän käsittelyssä olevaan vaihtoehtobudjettiin niin sanottua vauvatonnia, eli pikkulapsiarjen helpottamiseksi kertaluontoinen 1 000 euron lisätuki niille perheille, joihin syntyy lapsi. Tämä kertaluontoinen lisätuki helpottaisi perheiden taloudellista tilannetta parantaen heidän mahdollisuuksiaan hankkia tarvitsemiaan palveluita ja tarvikkeita.

Sitten jos ajattelemme sairauksia ja niiden hoitamista, niin keliakiakorvaus on sellainen, josta olemme puhuneet useamman vuoden ajan, ja keliakiakorvaus tulisi saada takaisin. Tällä hetkellä korvausta saavat alle 16-vuotiaat lapset, mutta kaikki, joilla on lapsia, tietävät, kuinka paljon ruokaa kuluu 16—17-vuotiaiden kasvavien nuorten ruokkimiseen ja myöhemminkin. Keliakiahan on elinikäinen autoimmuunisairaus, ja sen ainoa hoito on ehdottoman tarkka gluteeniton erityisruokavalio. Keliakialiitto teetti tänä vuonna hintaselvityksen, jossa todettiin, että gluteeniton erityisruokavalio aiheuttaa jatkuvia ylimääräisiä kustannuksia yli 700 euroa vuodessa. Keliakia on Suomessa ainoita autoimmuunisairauksia, johon ei tällä hetkellä ole saatavissa yhteiskunnalta minkäänlaista tukea. Eli ehdottomasti tämä korvaus tulisi saada takaisin. Me tiedämme, että hoitamattomana keliakia voi aiheuttaa monia lisäsairauksia: masennusta, lapsettomuutta, osteoporoosia, [Puhemies ko-puttaa] nivelsairauksia, suolistosyöpää ja niin edelleen.

Eli kristillisdemokraattien vaihtoehtobudjetissa on monia erittäin hyviä ja kannatettavia esityksiä. — Kiitos.

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Kiitoksia. — Edustaja Harjanne poissa. — Edustaja Talvitie, olkaa hyvä.

17.22 Mari-Leena Talvitie kok: Arvoisa puhemies! Nyt käsitellään tosiaan opposition vaihtoehtobudjetteja, ja kokoomuksen budjettiesitys on kestävä tulevaisuuden valintoja. Haluamme työllisyyttä lisääviä toimia, enemmän käteen palkasta ja vähemmän velkaa sekä julkisen talouden pysyvään tasapainoon kahden tulevan vaalikauden aikana. Kuten kollega, puheenjohtajamme Petteri Orpo toi esiin kokoomuksen vaihtoehtobudjetin esittelypuheenvuorossa, tulevan hallituksen tärkein tehtävä on toteuttaa reformit kestävyysvajeen ratkaisemiseksi. Kestävyysvajeen hoitamiseksi julkista taloutta tulisi sopeuttaa jopa kymmenellä miljardilla eurolla tämän Marinin hallituksen päätösten jälkeen. Ja koska ikäsidonnaiset menot kasvavat nopeasti, on julkisen talouden oltava ylijäämäinen ollakseen pitkän aikavälin tasapainossa. Kestävyysvajeen ratkaisemisessa oleellista on tunnistaa, mitkä tekijät aiheuttavat tulojen ja menojen pysyvän tasapainon, ja valtiovarainministeriö

Punkt i protokollet PR 132/2022 rd

on arvioinut eri tekijöiden vaikutuksia ja potentiaalia kestävyysvajeen ratkaisemiseen. Koska pitkällä aikavälillä hoito- ja hoivamenot kasvavat voimakkaasti, on sosiaali- ja terveyspalvelujen tuottavuuden kasvu ratkaisevassa asemassa. Se tarkoittaa sitä, että tinkimättä palvelulupauksesta tuotamme samat palvelut hyödyntäen innovaatioita ja muun muassa työmarkkinoiden joustavuutta.

Kokoomus on siis esittänyt tässä vaihtoehtobudjetissa, että tavoitellaan julkisessa taloudessa kestävyysvajeen hoitamisen turvaavaa ylijäämää, nostetaan työllisyysaste 80 prosenttiin vuoteen 2030 mennessä ja tavoitellaan ennustetta 0,5 prosenttiyksikköä nopeampaa talous- ja tuottavuuskasvua. Parlamentarisestikin on yhteisesti sovittu, että nostetaan osaamistasoa ja tki-panostukset neljään prosenttiin bruttokansantuotteesta vuoteen 2030 mennessä. Harmittavaa on se, että ensi vuonna ne tki-panostukset kuitenkin noin 100 miljoonaa euroa laskevat. Toivotaan, että sen jälkeen sitten parlamentaarinen sopu myöskin pitää. Luodaan Suomesta hyvä investointiympäristö ja tuetaan kotimaista omistajuutta, puretaan byrokratiaa ja lisätään reilua kilpailua ja tehdään Suomesta puhtaan ja edullisen energian suurvalta, sillä se on erityisen tärkeää tässä ajassa.

Kokoomus puhuu työmiljardista ja siitä, että kevennetään työn verotusta miljardilla. Toisin kuin tänään tässä salissa kokoomus ei painota työn verotuksen keventämistä suuriin tuloluokkiin vaan tasaisesti kaikkiin tuloluokkiin. Kevennykset kohdennettaisiin eläke- ja työtuloja saaville muuttamalla työtulo- ja eläketulovähennyksiä sekä veroasteikkoja. Pieni- ja keskitulolisille tulee tehdä maltillinen painotus, jotta työn vastaanottamisen kannustimet paranevat. Työnteosta ja ahkeruudesta on palkittava ja siihen on kannustettava, ja nykyisellään työnteon ja yrittäjyyden kannustimia latistaa nimenomaan kireä verotus. Jo keskituloliselle 100 euron lisäansiosta jää käteen vain 50 euroa tai jopa alle. STTK:n 2007 teettämän kyselyn mukaan noin joka kolmas työikäinen on vähentänyt työntekoa lisätulojen kireämmän verotuksen takia, ja tähän on tehtävä muutos.

Yksi aihe, mihin kokoomus on koko tämän vaalikauden esittänyt muutoksia, on kotitalousvähennyksen pysyvät parannukset. Hallitus heikensi kautensa alussa kotitalousvähennystä, ja kokoomus vastusti näitä heikennyksiä ja vaati parannuksia kotitalousvähennykseen. Sittemmin hallitus otti käyttöön määräaikaisen sähkövähennyksen osaksi kotitalousvähennystä ja teki muutenkin määräaikaisia muutoksia. Toimenpiteet ovat olleet oikeasuuntaisia, mutta määräaikaiset muutokset eivät ole hyvää veropolitiikkaa ja parannukset ovat rajautuneet ainoastaan kotitalous-, hoito- ja hoivatyöhön, kun esimerkiksi 2019 kotitalouksissa vähennystä käytettiin näihin palveluihin vain noin viidennes, kun taas remonttipalveluihin käytettiin lähes 80 prosenttia.

Arvoisa puhemies! Kokoomus haluaa vauhdittaa ekologisesti kestävä ja vireä palvelutalouden kehittymistä parantamalla koko kotitalousvähennystä pysyvästi. Olemme ehdottaneet sen nostamista 3 500 euroon ja hyvitykseen oikeuttavaa osuutta työn hinnasta 60 prosenttiin ja palkkakulujen osalta 40 prosenttiin. Pidemmän aikavälin tavoitteenamme on nostaa kotitalousvähennyksen määrä Ruotsin tasolle eli noin 5 000 euroon. Toteuttaisimme myös ikäihmisten parannetun kotitalousvähennyksen. [Puhemies koputtaa] Sen avulla ikäihmiset voisivat hankkia kotiin palveluita, jotka tukevat toimintakykyä ja omassa kodissa asumista. [Puhemies: Kiitoksia!] Sitran mallin mukaisesti verovähennysoikeutta nostettaisiin 70 prosenttiin ja 100 euron omavastuu poistettaisiin. — Kiitos.

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Edustaja Kaunisto, olkaa hyvä.

Punkt i protokollet PR 132/2022 rd

17.27 Ville Kaunisto kok: Arvoisa herra puhemies! Priorisointi, priorisointi, priorisointi — se on se viesti, jota itse saan jatkuvasti kansalaisilta, suomalaisilta, kun heidän kanssaan keskustelen. Se on se suuri syy, miksi ihmiset valitsevat oman puolueensa, oman ehdokkaansa, ja tukevat kyseistä henkilöä. Usko siihen, että me poliitikot pystymme priorisoimaan menoja emmekä vain velkaantumaan tulevien sukupolvien kustannuksella. Siitä mielestäni tänäänkin on kysymys — kuka pystyy tarjoamaan vaihtoehtoja ja panostuksia oikeisiin asioihin?

Siinä mielessä täytyy sanoa, että kyllä kokoomus on onnistunut aivan valtavan hyvin. Me pystymme meidän omalla vaihtoehtobudjetillamme vähentämään velkaantumista, mutta samaan aikaan me pystytään myös panostamaan tulevaisuuteen. Me panostetaan koulutukseen, panostetaan turvallisuuteen, työntekoon, hoivaan, ja kuten sanoin, se on tulevaisuutta. Se on tulevaisuutta, ja se on tulevia sukupolvia ajatellen ainoa vastuullinen tapa toimia.

Jos me ajatellaan tämän hetken maailmaa ja sitä vauhtia, miten asiat muuttuvat ja kriisiytyvät, niin ei tarvitse olla suurikaan ennustaja, että tietää, että viimeinen kriisi ei ole se, mikä tänä hetkenä on käynnissä, vaan kriisejä on vain tulossa lisää. Siinä mielessä huolellinen taloudenpito, velkaantumisen kääntäminen, on myös turvallisuuspolitiikkaa. Se on sitä, että me pidetään huoli, että Suomella on varaa reagoida seuraavan kriisin kohdalle osuessa.

Mietin tuossa aikaisemmin debatin aikana, että vähän tuntuu siltä, että hallituspuolueetkin toteavat, että nyt on kokoomus onnistunut erinomaisesti omassa vaihtoehdossaan. Ne suurimmat kritiikin siemenet, mitä hallituspuolueet meille tarjosivat, olivat oikeastaan pettymys siihen, että me sopeutamme ja vähennämme velkaantumista vain miljardi euroa. Se kertoo ehkä tästä maailmasta aika paljon, että miljardi koetaan pieneksi summaksi, ja tämä ehkä aiheena on sellainen, mistä meidän pitäisi käydä enemmänkin keskustelua — ymmärrys siitä, mitä raha tarkoittaa käytettäessä tai säästäessä. Miljardi on valtava summa rahaa, ja se miljardi on suoraan siihen kahdeksan vuoden linjaan, jonka kokoomus on ilmoittanut, että me pistetään Suomen valtiontalous kuntoon.

Toinen, oikeastaan hyökkäys, koski kokoomuksen ajatusta verojen laskemisen suhteen. Kuulostaa kovin erikoiselta, että sitä ei nähdä tarpeelliseksi, että ihmiselle jäisi enemmän rahaa omasta työstä tai eläkkeestä käteen. Vieroksun ehkä hieman sellaista ajattelua. Suurin kritiikin kärki siinä oli, että Isossa-Britanniassa veronalennukset eivät toimineet. Se on itse asiassa vähän jo ihmisten hölmönä pitämistä, koska Ison-Britannian toiminta ja tilannehan oli aivan täysin erilainen kuin mikä kokoomuksen esitys on.

Mutta tähän loppuun, jos sallitte, kovasti haluaisin käydä tätä keskustelua, vertailla niitä vaihtoehtoja. Se on mielestäni olennainen osa demokraattista prosessia. Niin paljon kuin arvostan sitä, että toinen oppositiopuolue, perussuomalaiset, oli valmis vähentämään velkaantumista — se on mielestäni aivan oikea suunta, tavasta ja niistä voidaan aina olla eri mieltä — jäin miettimään, miten te aiotte toimia keväällä vaalitoreilla ja -turuilla, kun te ette panostaneet esimerkiksi soteen tai poliisiin ettekä luvanneet veronalennuksia ahkerille suomalaisille. [Sanna Antikaisen välihuuto] Minua kiinnostaa tämä aihe. Minä en haasta riitaa. Minua kiinnostaa, minkä takia teillä jäi kaikki panostukset puuttumaan tästä teidän vaihtoehdostanne. [Sanna Antikaisen välihuuto] Tämä on ehdottomasti tärkeä aihe keskustella, ja tämä ei ole riidan aihe, vaan tämä on tärkeä asia. [Tuomas Kettusen välihuuto] — Kiitoksia.

Punkt i protokollet PR 132/2022 rd

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Kiitoksia. — Edustaja Mykkänen, olkaa hyvä.

17.33 Kai Mykkänen kok: Arvoisa puhemies! Reilu miljardi vähemmän velkaa suomalaisten veronmaksajien tulevaisuudessa maksettavaksi, toistasataatuhatta työssäkäyvää suomalaista enemmän, runsaasti panostuksia koulutukseen, turvallisuuteen — kyllä nämä ovat mahdollisia, kun tehdään valintoja, uskalletaan tehdä valintoja. Meillä menoja vähentävät ja tuloja lisäävät muutokset ovat yhteensä 3,3 miljardia, siis 3 300 miljoonaa euroa, ja näistä teemme kohdennuksia.

Arvoisa puhemies! Täällä meitä on syytetty tänään valtiovarainministerin taholta erityisesti sitä, että me ruokimme inflaatiota. Tosiasiassa hallituksen talousarvio on yksiselitteisesti inflaatiota ruokkivampi kuin kokoomuksen vaihtoehto. Hallituksen vaihtoehto on inflatorisempi ja tässä mielessä lähempänä vaikkapa Britannian entisen pääministerin Liz Trussin surullisenkuuluisaa tuloelvytystä, veroelvytystä. Hallituksen talousarvio keventää finanssipolitiikkaa verrattuna kokoomuksen vaihtoehtoon. Siinä menoja on enemmän, meillä vähemmän, vaikka otettaisiin huomioon tämä veronkevennys. [Tuomas Kettunen: Mielenkiintoinen näkemys!]

Meidän palkkaverokevennyksemme katetaan kokonaan muilla verotuottoja lisäävillä muutoksilla, ja kun sitten lasketaan vielä kotitalousvähennyksen lisäys eli staattisesti yhteensä puolitoista miljardia verojen kevennystä, niin siitä katamme 86 prosenttia seuraavilla tavoilla: Meillä nostetaan tupakkaveroa 400 miljoonaa euroa. Se ei ole mahdotonta. Irlessä tupakka-aski maksaa 12,8 euroa, meillä noin kymppi, ja he tuolla muutoksella tienavat suhteessa noin 300 miljoonaa euroa enemmän. Se on ihan tehtävissä olevan kokoinen, toki merkittävä muutos tupakoitsijan maksamassa hintalapussa mutta Euroopassa nähty, 400 miljoonaa. Sitten meillä on terveysperustainen vero, joka käytännössä liittyy sokeriin, 300 miljoonaa. Tätähän on aiemmin pidetty teknisesti vaikeana, mutta nyt EU vaatii merkitsemään esimerkiksi sokerimäärän jokaiseen elintarvikkeeseen — teknisesti helpompaa kuin ennen, yhteensä 700. Sitten meillä on työnantajajärjestöjen ja työntekijäjärjestöjen verovapauksiin liittyviä poistoja, sekä verovapaiden osinkojen verollepano että sitten myöskin jäsenmaksujen verovähenteisyydestä luopuminen niin työnantajien kuin työntekijöidenkin osalta. Ne ovat reilut 200 miljoonaa euroa. Siinä on jo 900 miljoonaa euroa näiden verojen nostoa ja sitten pienempiä summia eri kohdista.

Todella, 86 prosenttia meidän palkkaveron kevennyksestä mukaan laskettuna kotitalousvähennyksen parantaminen katetaan verojärjestelmän sisällä tuloja tekevillä muutoksilla. Sekö on inflatorista? Vastustaako hallitus sitä, että siirretään verotuksen painopistettä pois työn verotuksesta ja enemmän terveyden haittojen verotukseen ja veropohjan tilkkimiseen verovapauksilta, jotka äsken mainitsin?

No, onko sitten niin, että me säästämme veroja alentaaksemme? Tätähän myös usein väitetään. Jälleen kannattaa huomata, että me katetaan nämä veronalennukset 90-prosenttisesti, 86-prosenttisesti katamme ne, muilla verotuloja nostavilla vaikutuksilla. Ei meidän tarvitse tehdä näitä miljardiluokan säästöjä, jotka sinänsä ovat kovia toimia. Ei meidän tarvitse tehdä niitä verotuksen painopisteen takia, vaan me teemme ne sen takia, että me haluamme vähemmän velkaa suomalaisille. Me teemme meidän työllisyysuudistuksiamme sen takia, että me haluamme nostaa suomalaisia köyhyydestä työn ja yrittämisen avulla keventämällä työttömyysloukkuja, alentamalla palkkaamisen kynnystä. Se on se tapa, jolla ihmisille annetaan enemmän mahdollisuuksia nousta jaloilleen ja irti työttömyysloukuista.

Punkt i protokollet PR 132/2022 rd

Menevätkö meidän veronkevennyksemme rikkaille? No, meidän kohdallamme itse asiassa prosentuaalisesti katsoen palkkaveron kevennys on suurimmillaan 1 600 euroa kuukaudessa bruttona tienaaavalle johtuen siitä, että me käytetään työtulovähennystä tässä sen lisäksi, että meillä on kevennys valtion tuloveroasteikkoihin tasaisesti kaikkiin tulo- luokkiin. Totta kai euromääräisesti on totta, että veronkevennys tuntuu euroissa laskien enemmän isommissa tuloissa, mutta prosentuaalisesti se on suurimmillaan pienissä tulois- sa, ja se ulottuisi siis jokaiseen palkansaajaan [Puhemies koputtaa] aina 1 500:sta lähtien, kun veroja yleensäkin maksaa.

Palveluista me emme leikkaisi, vaikka niinkin usein sanotaan. Meillä on enemmän pa- nostuksia koulutukseen. [Puhemies huomauttaa ajasta] Meillä on täsmäpanostuksia myös soteen.

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Edustaja Hoskonen, olkaa hyvä.

17.38 Hannu Hoskonen kesk: Arvoisa herra puhemies! Kun nyt käsitellään opposition omia budjettiesityksiä, niin odotin kyllä innolla, millaista tykitystä sieltä tulee ja miten val- tiontaloutta korjataan ja velkaantuminen asetetaan kuriin, mutta kyllähän siitä pannukakku tuli, sehän on totta. Ei sieltä varsinaisia esityksiä tullut. Sanotaanko, että kevyesti yliastut- tu hyppy oli kyllä, mutta ei sitä pituutta siihen siltikään tullut. Nimittäin ensinnäkään tällä vaalikaudella veroastetta ei nosteta, sen puoleen verotuksen suhteen olemme puhtailla pa- pereilla. Ja kun katsotaan opposition tekemiä esityksiä, niin todellakin odotin, että missä siellä on se iso veronalennuksen linja, mikä olisi pitänyt olla olemassa, ja velanoton vähen- tämisen linja, mutta en minä sitä kunnolla sieltä löytänyt. Mutta toisaalta oppositiollahan on aina vapaus tehdä mieleisiään ehdotuksia, eikä niitä käy moittiminen.

Työllisyys on parantunut tämän vaalikauden aikana erittäin hyvin, sitä ei voi moittia. Ja tavoite on ihan realistinen, että jonain päivänä — ei tietenkään tällä vaalikaudella, mutta seuraavan vaalikauden aikana, jos kehitys jatkuu samana — on mahdollista päästä jopa sinne lähelle 80:tä prosenttia. Se on realismia mutta totta kai vaatii työtä ja vaatii, että linja pitää.

Sitten verohuojennukset, mitä varsinkin kokoomus esittää, on valitettavasti aika pitkälti keskitetty parempituloisille, kun hallituksen linja on ollut selvästi pienituloisten auttami- nen. Esimerkiksi huomennahan astuu voimaan jo merkittävä verohuojennus, kun sähkön arvonlisäveroa pudotetaan reilusti alaspäin, mikä todella auttaa. Pienituloisille ihmisille pienikin saatu lisäeuro talouteen on todella iso asia, hyvätuloisille sillä ei käytännössä ko- vin paljon ole merkitystä. Eli suunta on ollut hallituksella oikea, sitä ei voi moittia.

Samoin liikenneinfra. Kun katsoo, mitä esityksiä kokoomus on tehnyt liikenneinfraan, niin ne ovat lähinnä keskittyneet ihan vain tänne eteläiseen Suomeen, lähinnä ihan tänne parhaille hyvinvointialueille, missä on muutenkin talous kasvussa. Jos me haluamme, että tässä maassa talous kehittyy, niin katsokaapa, hyvät kokoomuslaiset ja myös perussuoma- laiset ja koko oppositio, mistä se Suomen kansantalouden kasvu tulee. [Ville Kaunisto: Ky- menlaaksosta!] Metsäteollisuuden suosiminen... — Kymenlaakso on erittäin, kiitoksia erinomaisesta huomiosta, mutta jos eivät Kymenlaakson alueella tai Pohjois-Karjalan alueella tai Keski-Suomessa tai rannikkoalueella metsäkuljetukset toimi ja tiestö ei ole kunnossa, niin olemme suuremmassa pulassa kuin koskaan.

Jonkun Äänekosken sellutehtaan tarinan kaikki tiedämme. Se oli mahdollista, kun se tehtiin, ja se on Suomen kansantalouden kannalta äärimmäisen hyvä investointi. Jos met-

Punkt i protokollet PR 132/2022 rd

säteollisuuden investoinnit tähän maahan loppuvat ja vienti hiipuu, niin olemme menettämässä valtavat summat rahaa. Viime vuonna metsäteollisuuden viennin arvo oli hieman yli 13 miljardia euroa, ja kun päälle lasketaan sen tuottama energiahyöty, muu kemianteollisuuden hyöty, metalliteollisuuden sama hyöty, puhutaan sitten niin järkyttävän suurista luvuista, että toivon, että näihin investointeihin ja toimintaympäristöön kiinnitetään muualakin huomiota kuin täällä eteläisessä Suomessa. Toki Helsingin seutu on äärimmäisen tärkeä Suomelle, samoin joku Tampere, en niitä yhtään väheksy, mutta Suomi on kokonaisuus, sitä pitää kokonaisuutena kehittää. Tässä on nähdäkseni hallituksen ja opposition välinen iso, iso näkemysero — tai ainakin selvä vivahde-ero, jos nyt ei näkemysero.

Lopuksi, arvoisa puhemies, vielä sen verran, että muun muassa edustaja Toimi Kankaanniemi mainitsi omassa puheenvuorossaan tämän Euroopan unionin rahavirran. Se on huolestuttava, arvoisat edustajat, arvoisa puhemies. On äärimmäisen huolestuttavaa, miten Euroopan unioni imee meiltä rahaa. Se on valitettava tosiasia. Elvytyspaketti olkoon ensimmäinen varoittava esimerkki siitä. Me maksoimme sinne kahdeksan miljardia. Saammeko sieltä kaksikaan pois, en tiedä. Ja sitten se rahan käyttö, mikä on ollut Euroopan unionissa, on ollut aivan holtitonta. Emme voi pitkässä juoksussa tällaista hyväksyä, vaan meidän pitää kertoa sinne viesti, että tiukka taloudenpito koskee myös Euroopan unionia. Ymmärrän toki tämän vaikean tilanteen Euroopassa Ukrainan sodan takia, ja myös koronan jälkimainingeissa tilanne on vaikea, mutta ei se oikeuta holtittomaan taloudenpitoon, ei koskaan.

Ja lopuksi, arvoisa puhemies, vielä se, että kun katsomme nyt tällä hetkellä muun muassa ennallistamisasetusta, jonka muuten kaikki valiokunnat käsittelevät kiitettävästi, niin viesti Euroopan unionin komissiolle päin on selvä: sellaisenaan sitä esitystä ei hyväksytä, ei ollenkaan. [Mari Rantanen: Suomalaiset eivät hyväksy!] Edustaja Koponen, hallituksen edustaja, tässä kaipailee... Nyt kun edustaja Koponen olisi paikalla, hän kuulisi, miten tämä asia menee, mutta olen pahoillani, kun hän nyt ei ole paikalla. Seurasin tätä istuntoa työhuoneessani.

Mutta, arvoisa puhemies, lopuksi vain, että ennallistamisasetukseen on otettu selvä kanta. [Tuomas Kettunen: Kyllä!] Olipa hallituksessa tällä hetkellä kuka tahansa, sitä ei olisi voinut kaataa kukaan. Se tuli vain tänne, ja me olemme siihen reagoineet negatiivisesti. Siitä kiitos kaikille hallituspuolueille ja myös oppositiolle, joka tätä oli vahvasti tukemassa. Tällä keinoin pitää politiikkaa tehdä, yli puoluerajojen, ja ymmärtää myös oppositio—hallitus-asetelman [Puhemies koputtaa] silloin, kun on isänmaan asia kysymyksessä.

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Edustaja Eestilä, olkaa hyvä.

17.43 Markku Eestilä kok: Arvoisa puhemies! Jos Suomen valtio olisi yritys, niin pitäisi tehdä kaksi liikettä: toinen on se, että kulurakennetta pienennetään, ja toinen on se, että jos-takin hankitaan lisää kassavirtaa. Menemättä nyt tarkemmin noihin yksityiskohtiin, kokoomuksen vaihtoehto kyllä edustaa juuri tätä linjaa, että me karsitaan menoja ja me teemme rakenteellisia muutoksia myös työelämään, joilla me pyrimme nostamaan työllisyyttä, koska eihän muuten Suomi selviä. Jokainen kai tämän on huomannut, että tämä alamäki on jo kestänyt 20 vuotta, miten Suomessa vaihtotase on kehittynyt. Eli tästä ongelmasta, että meillä on liian vähän tuloja ja liian isot menot, on muodostunut krooninen, ja eihän se pelkästään tämän hallituksen ongelma ole, mutta jotakin tälle on ruvettava tekemään. Silloin kun ruvetaan jotakin tekemään, meidän pitäisi pikkusen katsella ympärille eikä vain syyt-

Punkt i protokollet PR 132/2022 rd

tää, milloin mikäkin hallitus on tehnyt mitäkin, ja ensimmäinen, mihin pitää suunnata aina katse, on ne yritykset, jotka pärjäävät hyvin.

Tässä tapauksessa pitää vähän katsoa tuonne Ruotsin suuntaan, ja nostan yhden asian esille: Pohjois-Ruotsiin tällä hetkellä investoidaan tai sinne on suunnitteilla 78 miljardin edestä investointeja. Se kannattaa nyt Suomessa panna merkille, että me oikeasti jäämme jälkeen ja Ruotsi imee Suomesta työvoimaa, ja sen pitäisi herättää poliitikkoja riippumatta siitä, mihinkä puolueeseen poliitikko kuuluu.

Yksi suurimpia ongelmia meillä on, että investointeja tekevien näkökulmasta Suomi on hieman epätoivoiseen maineeseen joutunut sen takia, että meidän valitusrumba on aika mittavaa verrattuna moniin muihin maihin. Ilmeisesti on kohtalaisen halpaa kansanhuvia valittaa joka asiasta, ja meillä jopa viranomaiset valittavat omista päätöksistään, mikä sekin on aika surullista. Kun me arvioimme näitä valituksia ja oikeusprosesseja, niin se on kyllä kohtuutonta, jos investoijat joutuvat odottamaan monta vuotta ennen kuin investointi toteutuu, jos on toteutuakseen. En käy kertaamaan niitä esimerkkejä, mitä tässä maassa on tapahtunut, mutta kyllä aika isoakin investointeja on mennyt nurin, kun viime kädessä korkein hallinto-oikeus on oman tuomionsa antanut.

Mitäpä, arvoisat kollegat, olette mieltä seuraavasta luettelosta? Jos ajattelemme ympäristölupaa, niin keskimääräinen aluehallintoviranomaisen käsittelyaika on 433 vuorokautta — se on keskimääräinen käsittely. Jos tämä asia menee Vaasan hallinto-oikeuteen, niin siellä keskimääräinen käsittely on 360 vuorokautta, ja jos tämä asia menee vielä korkeimpaan hallinto-oikeuteen, niin siellä keskimääräinen käsittely on 488 vuorokautta. Jos Suomi ei jotenkin puutu tähän, sekä valittamiseen että oikeusprosessien kestoon, niin tämä ei ole investoreitten näkökulmasta houkutteleva maa. He kääntävät katseen Ruotsiin ja investoivat mieluummin Ruotsiin, ja monta kertaa kun puhutaan vihreästä siirtymästä, niin lähes kaikki nämä Ruotsin investoinnit liittyvät vihreään siirtymään. Kaivosteollisuutta, akuteollisuutta ja siihen liittyvää infraa — se on sitä oikeata vihreätä siirtymää, ei se, että rankaistaan kaikkea ja nostetaan veroja ja pitkitetään prosesseja ja valitetaan. Se ei edusta vihreää siirtymää vaan jarrutusta, ja siitä Suomen pitäisi päästä eroon. On muuten mielenkiintoinen, että jos korkein hallinto-oikeus ei myönnä valituslupaa, niin senkin diagnoosin tekeminen kestää keskimäärin 272 vuorokautta. Kyllähän nämä ovat käsittämättömiä lukuja.

Tämän puheenvuoron tarkoitus, koska keskityin vain yhteen asiaan, oli sen osoittaminen, että jos me emme tässä salissa tee jotakin, niin että tänne tulee semmoisia investointeja, jotka luovat työtä ja tuovat meille vientituloja, niin kyllä meidän alamäki valitettavasti jatkuu. Tämä on pakko täältä eduskunnan pöytästä sanoa.

Sen verran tuohon edustaja Hoskosen puheenvuoroon, että hän edustaa Suomen Keskustaa, joka ennen oli vahva maatalouden ja metsätalouden asioiden ajaja, mutta nyt tänä päivänä kokoomuksesta on tullut maatalousyrittäjien puolue, siitä on tullut vahva metsänomistajien puolue, joka ajaa metsäteollisuuden etuja, ja siitä on paljon esimerkkejä. Tässä meidän vaihtoehtobudjetissamme on yksi esimerkki, että me kohdentaisimme 70 miljoonaa energiatukena niille viljelijöille, [Puhemies koputtaa] jotka oikeasti sitä tarvitsevat.

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Kiitoksia. — Edustaja Risikko, olkaa hyvä.

17.48 Paula Risikko kok: Arvoisa puhemies! Tänä päivänä keskustelemme näistä vaihtoehtobudjeteista, ja tämä on kyllä hyvä tapa, että meillä on näitä vaihtoehtobudjetteja. Sil-

Punkt i protokollet PR 132/2022 rd

loin aikoinansa, kun tulin tänne eduskuntaan, vuonna 2003, näitä ei ollut. Minun mielestäni on hyvä, että silloin tietää, mitä mikään puolue ajattelee. Täällä tuli esille keskustelussa, edustaja Adlercreutz sanoi, että vaihtoehtobudjetti antaa kuvan puolueista. Juuri niin, hyvä niin, mitä hän sanoi. Kun katsoo, mitkä ovat kokoomuksen vaihtoehtobudjetin teemat — kestävä talous, työllisyyden lisääminen, sivistys, hoito ja huolenpito ja turvallisuus — niin eivätkö ne ole juuri niitä, mistä kokoomus on tehty? Juuri niin.

Mutta onhan täällä kyllä ollut todella merkittäviä juttuja keskustelussa, ja kokoomusta on syytetty taas jos jostakin, mutta minäpä nyt kerron vielä tarkemmin. Kyllähän se totta on, että nämä henkilöt, jotka kritisoivat täällä kokoomuksen vaihtoehtobudjettia, eivät selvästikään olleet sitä lukeneet vaan päästelvät suustaan ihan mitä sattuu.

Ensiksikin, kokoomus ei ole esittänyt mitään säästöjä esimerkiksi eläkkeisiin, ei eläkeläisten asumistukeen, ei lapsilisään, ei vanhempainpäivärahoihin, ei veteraanien tukiin, ei maatalousyrittäjien luopumistukiin tai eläkkeisiin. Kokoomus ei ole ehdottanut muutoksia sähkökriisin aikaisiin sähkötukiin tai sähkövähennykseen. Kokoomuksen mallissa työttömyyspäivärahatkin itse asiassa nousevat alkuvuodesta 2022 tulevaan vuoteen verrattuna 3,5 prosenttia. Mutta meistä ei ole reilua, että kun ansiotaso on nousemassa 3,5 prosenttia, niin työttömyysrahat nousisivat yli kaksinkertaisesti palkkoihin verrattuna. Vuonna 2019 sosiaaliturvavarojen mukaan kaikkiaan sosiaaliturvavaroja oli yhteensä 71,5 miljardia. Tässä kokoomuksen vaihtoehtodossa tästä siis säästettäisiin yksi sadasosa.

Julkinen talous on VATTin mukaan ajautumassa haaksirikkoon. Velkaa on tehty tällä vaalikaudella 40—50 miljardia euroa, ja sitä on tulossa lisää 10 miljardin vuosivauhtia koko ennustejakson ajan. Ongelma on päästetty tällä kaudella niin massiiviseksi, ettei yksi vuosi riitä sen korjaamiseen. Esimerkiksi hallituksen nimittämä talouspolitiikan arviointineuvosto on suositellut, että julkista taloutta vahvistettaisiin vähän kerrassaan joka vuosi. Siihen pohjaa kokoomuksen ehdotus vähintään miljardin sopeutuksesta vuodessa.

Kokoomuksen mielestä Suomeen tarvitaan kahden vaalikauden ohjelma, jonka mukaan julkista taloutta vahvistetaan vähintään miljardilla vuodessa. Mielestämme tulevalla kaudella tähän tulee päästä menojen kasvua taivavilla reformeilla, tekemällä reformit 100 000 työllisen saamiseksi ja asettamalla menoja tärkeysjärjestykseen. Valtiovarainministeriön menokartoitus tuo tähän hyvää pohjaa. Kokoomus on myös esittänyt velka-ankkuria eli tavoitetta velan ja bruttokansantuotteen suhteelle. Siitä johdettaisiin kehysbudjetointiin jokaiselle vuodelle sopeutustarve. Me toki haluamme, että onnistumme toteuttamaan kokoomuksen rakenne- ja kasvureformit. Viime kädessä budjettikehys pitää kuitenkin huolen siitä, että jokaisessa budjettiriihessä menotaso laitetaan sopimaan kehyksiin, oli reformeista saatu hyötyä tai ei. Hyvinvointipalvelut ovat mielestämme liian arvokkaat, että voisimme vältellä vastuuta niiden rahoituspohjan kuntoon laittamisesta loputtomiin.

Arvoisa puhemies! Kokoomus ei ole esittänyt veronkevennyksiä velaksi. Tämä ei kerta kaikkiaan pidä paikkaansa, vaikka täällä nyt sellaista monissa puheenvuoroissa väitettiin. Itse asiassa Marinin hallituksen politiikka on finanssipolitiikaltaan hyvin lähellä trussilaista eli Ison-Britannian edellisen pääministerin finanssipolitiikkaa. Hallitus on elvyttänyt nimittäin velkarahalla. Uutta velkaa otetaan tällä vaalikaudella 40—50 miljardia, kun tähän saakka meille periytyy koko Suomen historian ajalta 100 miljardia — ajatelkaa, neljän vuoden aikana 40—50 miljardia. Myös IMF huomautti, että Marinin hallituksen velkaelvytys on omiaan kiihdyttämään inflaatiota ja vaikeuttamaan kotitalouksien asemaa. Siksi IMF:n mielestä velkaelvytys tulisi purkaa, näin se toteaa.

Punkt i protokollet PR 132/2022 rd

Ja vielä lopuksi: Kokoomus on esittänyt rahoituksen veronkevennyksille. Vaihtoehtobudjetissa menoja kevennetään 1,3 miljardilla, verokertymä laskee 0,2 miljardilla ja velkaa otetaan siis 1,1 miljardia vähemmän kuin hallituksen esityksessä. Se on iso raha sekin. Täällä vaan pakkaavat nykyministereillä menemään miljoonat ja miljardit ihan sekaisin. — Kiitos.

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Kiitos. — Edustaja Rantanen, Mari, olkaa hyvä.

17.54 Mari Rantanen ps: Arvoisa puhemies! On ensin pakko kommentoida tätä valtiovarainministeri Saarikon täällä omassa puheenvuorossaan nostamaa kritiikkiä perussuomalaisten vaihtoehtobudjettia kohtaan, jossa hän totesi, että tällaisilla kehitysavun leikkauksilla menisi Suomen kansainvälinen maine. Kyllä täytyy hämmästellä tätä ministeri Saarikon ajatusta erityisesti tällaisena aikana: kun meillä oma kansa on elämisen kustannusten kanssa aivan täysin pulassa, niin kiinnostaako Marinin hallitusta ja ministeri Saarikkoa enemmän kansainvälinen maine kuin omat kansalaiset? Ja siitähän tässä on kysymys. Perussuomalaisten vaihtoehtobudjetti on otsikoitu ”tehty suomalaiselle” ja ”pelastetaan Suomi ensin”, ja siitä on kysymys. Tämä on meidän arvovalintamme. Ehkä keskustan arvovallinta on sitten se, että on mukavampi poseerata kuin huolehtia suomalaisten elämisen edellytyksistä.

Sitten vastaan tässä edustaja Kauniston kysymykseen, kun hän tiedusteli, aiommeko me tällä mennä vaalikentille, ja totesi, että täältä ei nyt löydy mitään valintoja. Ensin totean teille, että meillä on vähän erilaiset tavoitteet. Teidän vaihtoehtobudjetissa te laittaisitte 700 miljoonaa lisää esimerkiksi kehitysapuun. En tiedä, aiotteko te mennä tällä kärjellä vaalikentille, mutta voin teitä, edustaja Kaunisto, lohduttaa: me toimimme vaalikentillä meidän eduskuntavaaliohjelmamme sekä muiden poliittisten ohjelmien perusteella, ja sieltä löytyy se vaihtoehto, mitä perussuomalaiset tarjoavat, eli tämä ei ole meidän varsinaisen eduskuntavaaliohjelmamme. Toivon, että tutustutte meidän vaaliohjelmiin sitten, kun ne julkaistaan. Ne ovat varmasti erittäin mielekästä ja hyvää tavaraa, ja suomalaisille nekin tehty.

Sitten totean, kun arvostamani edustaja Hoskonen toi esiin tätä EU:n ennallistamisasetusta, että valitettavasti tilanne on se... Te totesitte, että tämä nyt vain tuli tänne saliin ja mitään ei voida. [Tuomas Kettunen: Ei!] Ja tässä on se suomalainen EU-politiikan ongelma, että aina sanotaan, että tänne se vain tulla tupsahti ja mitään me emme voineet. Näin kävi EU:n elvytyspaketin kanssa, ja näin käy ennallistamisasetuksen kanssa, koska kyllähän fakta on niin, että kun tämä menee äänestykseen EU:ssa, me tulemme häviämään tämän, koska enemmistö voittaa. Ja sen vuoksi Suomen EU-politiikka on ollut täysin tuuliajolla tämän hallituskauden aikana. Sinne ei ole ajoissa ilmoitettu omia kantoja, ei ole ajoissa. Siinä kohtaa, kun asetusluonnos on, on myöhäistä. Tällaisiin ei pitäisi mennä, mutta pahoin pelkään, että me olemme sielläkin ajaneet niin kunnianhimoista ilmastopolitiikkaa, että siellä on itse asiassa suljettujen ovien takana rallateltu, että tähän on vallan loistava ilmastopaketti, tämä ennallistamisasetus, ja tämä on erittäin huolestuttavaa.

Sitten täällä kuultiin aikaisemmin siitä, että me tukisimme Marinin hallituksen linjoja. Emme todellakaan tue — emme todellakaan tue Marinin hallituksen linjoja. Tässä on runko, [Puhuja pitää kädessään perussuomalaisten vaihtoehtobudjettia] ja jos me saisimme päättää, niin voitte olla varmoja siitä, että raha, joka on budjetin sisällä, jaettaisiin vähän eri

Punkt i protokollet PR 132/2022 rd

tavalla. Meille muun muassa turvallisuuspuolueena sisäinen turvallisuus ja siihen liittyvä toinen yhteiskunnan tukipilari, muun muassa oikeudenhoito — niistä pidettäisiin huolta, nimittäin valtion budjetissa on kyllä sisällä monenlaisia asioita. Nostan esimerkiksi, että 2019 ympäristöministeriön pääluokka oli 199 miljoonaa euroa, 2023 se on 360 miljoonaa euroa. Siinä muun muassa olisi varmasti vähän säästettävää. Sieltä voitaisiin katsoa hankehumpppaa pienemmälle, ja sitä hankehumpppaa muuten sitten tässä maassa harrastetaan muidenkin pääluokkien alla. Suosittelen edustajia kurkkaamaan joskus, minkälaisia hankkeita me rahoitamme muun muassa STEasta. Niistä ei katsota, miten ne vaikuttavat, mikä on niitten vaikuttavuus, ja me maksamme vuositolkulla tällaisia erilaisia hankkeita, joiden lopputuloksesta ei ole mitään tietoa. Siltä osin väitän, että tästä hankehumpasta, ilmastohysteriasta, esimerkiksi niistä, ottamalla me saisimme tässä maassa aikaiseksi sen, että meillä olisivat peruspalvelut kunnossa ja että meillä olisivat myöskin yhteiskunnan tukipilarit eli turvallisuus ja oikeudenhoito kunnossa. — Kiitos.

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Kiitoksia. — Edustaja Marttinen, olkaa hyvä.

17.59 Matias Marttinen kok: Herra puhemies! Vielä lyhyesti jatkona tuohon aikaisempaan puheenvuorooni tästä finanssipolitiikan linjasta, josta olemme tänään myös käyneet keskustelua.

Kävi kieltämättä mielessä, pitäisikö valtiovarainministerin ottaa nyt pieni tällainen oppitunti, aputunti ja käydä nämä perusasiat läpi, koska ensinnäkin hän hoki täällä useaan otteeseen sitä, miten kokoomus keventäisi veroja velaksi, mikä ei tietenkään pidä paikkaansa, koska meidän verolinjamme on käytännössä neutraali. Hyvin pitkälti siis ansiotuloerotuksen kevennykset katetaan muualta verotuksen osalta, ja taas vastaavasti budjettitalouden osalta meillä on kohtalaisen isot menoleikkaukset, jolloin meidän koko finanssipolitiikan linja on kyllä aidosti kiristävä ja mennään oikeaan suuntaan siltä osin. En tiedä, eikö ministeri sitten kannata tätä kaikkein haitallisimman veron keventämistä, minkä myös laajasti talousasiantuntijat ovat tuoneet meille esille, että ansiotuloerotuksen keventäminen on paitsi järkevää veropolitiikkaa myös järkevää rakennepolitiikkaa, joka tukee korkeampaa työllisyyttä, ja sen kautta siinä eteenpäin liikkuminen, verotuksen tason keventäminen läpi linjan, on täysin perusteltua.

Herra puhemies! Kuten täällä aikaisemmin muistaakseni edustaja Risikko toi esille, itse asiassa Kansainvälinen valuuttarahasto on siis todennut, että hallituksen politiikka on ollut omiaan kiihdyttämään inflaatiota. Niin, tämä hallitushan on tehnyt hyvin leväperäistä finanssipolitiikkaa, joka on perustunut täysin velanottoon. Siis vahvan noususuhdanteen aikana meillä on ollut hyvin löysä finanssipolitiikan linja, aivan liian keveä ottaen huomioon meidän suhdannetilanteemme. Olisi ollut aivan perusteltua, että hallitus olisi tässä kohtaa, paitsi jo tämän vuoden budjettia varten myös ensi vuotta varten, käynyt läpi kaikki menot ja pyrkinyt kaikin keinoin jo nyt hidastamaan velkaantumiskehitystä, mutta näin he eivät ole siis tehneet. Itse asiassa sanoisin näin, että kyllähän nyt ministeri Saarikon kannattaisi katsoa ihan sinne oman hallituksen tekemisiin päin, mitä he ovat tältä osin esittäneet, koska kokoomuksen linja sekä finanssipolitiikan osalta, budjettipolitiikan osalta että veropolitiikan osalta on siis täysin kestävä ja perusteltu tähän aikaan nähden, mutta taas maan hallitus tekee tällä hetkellä semmoista talous- ja finanssipolitiikkaa, mille on vaikeaa löytää suoria perusteita, ja kyllä myös monet talousasiantuntijat ovat tämän myös hyvin laajasti nähneet ja hyväksyneet. Toivottavasti sitten seuraava hallitus ottaa tässäkin lusikan kauni-

Punkt i protokollet PR 132/2022 rd

seen käteen ja ryhtyy tekemään perusteltua, järkevää talouspolitiikkaa [Puhemies koputtaa] Suomen ja suomalaisten hyväksi.

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Kiitoksia. — Edustaja Meri, olkaa hyvä.

18.02 Leena Meri ps: Kiitos, arvoisa puhemies! Minusta vaihtoehtobudjetin tärkein merkitys ja yleensäkin ohjelmien tärkein merkitys on kertoa siitä, mitä puolue ajaa ja miten puolue arvottaisi asiat ja mitkä asiat se laittaisi tärkeysjärjestykseen. Tästä syystä perussuomalaiset tekivät täällä kerralla vähän erilaisen vaihtoehtobudjetin. Me tavallaan kerromme täällä, miten me rakentaisimme eri tavalla tämän koko kokonaisuuden: ei niin, että siirtelemme yksittäisiä summia sieltä ja täältä, vaan me rakennettaisiin tämä koko palikka aivan toisin. Tässä unohdetaan se, että hallitusohjelmaan on tehty tiettyjä kirjauksia, jotka ovat esimerkiksi kasvattaneet pysyviä ja myös tilapäisiäkin menoja, joihin on jälkikäteen vähän vaikeampi puuttua, varsinkin jos ne ovat olleet semmoisia tilapäisiä lakeja, jotka ovat olleet hetken aikaa voimassa. Minusta on erittäin hyvä, että me näytämme, miten me hoidamme kokonaisuutena tämän.

Me olemme ainoa vaihtoehtobudjetin esittäjä, joka antaa nämä kolme asiaa yhtä aikaa. Elikkä julkista taloutta tasapainotetaan, eli velkaa otetaan yli miljardi vähemmän kuin hallituksen esityksessä, ja me teemme sen menoleikkauksilla, jotka kohdistuvat suomalaisen arjen toissijaisiin kohteisiin elikkä sellaisiin kohteisiin, jotka eivät ole suomalaisen arjelle tärkeitä. Nämä keskeiset leikkauskohteet perustuvat esimerkiksi Elinkeinoelämän valtuuskunnan arvo- ja asennetutkimukseen, jossa on esimerkiksi selvitetty, että kaksi kolmasosaa suomalaisista tasapainottaisi julkisia menoja leikkaamalla ja vain neljäsosa turvautuisi veronkiristykseen. Tiedän, että kokoomus esimerkiksi toteaa, että he haluaisivat panostaa haitallisiin veroihin, kuten tupakkaveroon tai sokeriveroon, mutta harva suomalaisista kuitenkaan toivoo verojen kiristystä. Monilla, esimerkiksi vähävaraisilla, on haasteita tupakoinnin kanssa, ja tämä tietysti saattaa kyllä sitten vaikeuttaa heidän tilannettaan. Te kuitenkin paikkaatte tätä veronkiristyksillä. Tämän tutkimuksen mukaan suomalaiset eivät leikkaisi keskeisistä palveluista mutta haluaisivat leikata niistä asioista, jotka löytyvät perussuomalaisten vaihtoehdosta: kehitysyhteistyöstä — jota kokoomus haluaa itse asiassa korottaa — ja Yleisradiolta, puoluetuista ja ministerien avustajista, joita on tällä hallituskaudella leikattu. Elikkä me teemme tämän nimenomaan suomalaiselle, me kuuntelemme suomalaista näissä menoleikkauskohteissa.

Minusta oli tosiaan hyvinkin kummallista se, minkä edustaja Rantanenkin toi puheenvuorossaan esille: että valtiovarainministeri Saarikko oli huolissaan Suomen maineesta, jos me leikkaamme kehitysapua. Nämä ovat niitä arvovalintoja. On hyvä muistaa, että tänä vuonna on tullut Maailmanpankin tutkimus siitä, että kun kehitysapua annetaan, niin juuri niinä hetkinä talletukset veroparatiiseihin lisääntyvät. Tässä tutkimuksessa myös todetaan, että eniten apua tarvitsevilla mailla avusta vedetään eniten välistä. Köyhimmät maat ovat korruptoituneimpia ja heikoimmin hallittuja. Täällä todetaan, että tuo annettu apu voi myös ruokkia korruptiota entisestään — että ei se kehitysapu nyt niin autuas aina ole kuin annetaan täällä ymmärtää. Tärkeitä hankkeita on hyvä rahoittaa ja olla mukana, jos pystytään katsomaan, että rahat menevät kohdennetusti sinne, minne ne on tarkoitettu eivätkä korruption, ja sitten autetaan siellä lähimaissa ja katsotaan, mitä meillä on rahaa ylimääräisenä laittaa kehitysapuun. Niin se aina omassakin taloudessa on, että se oma perhe on ensin hoidettava, ennen kuin voi naapuriin kiikuttaa rahojaan.

Punkt i protokollet PR 132/2022 rd

Tosiaan eräissä puheenvuoroissa tuolla debatissa ihmeteltiin sitä, että tämä on tehty suomalaiselle. Me tosiaan olemme Suomen eduskunnassa ja teemme meidän vaihtoehtobudjettimme suomalaisille, että sitä puheenvuoroa kyllä ihmettelin, että se olisi kuulemma puoluetukien väärinkäyttöä, kun tässä lukee ”pelastetaan Suomi ja suomalaiset ensin”.

Kaunistolle vastaan, että katso muuten tätä meidän vaihtoehtobudjettiamme: täällä sivulla 18 käydään näitä ministeriöitä läpi. Tilannehan on se, että me voimme budjetin sisällä myös tehdä arvovalintoja. Täällä on keskeisiä perus- ja hyvinvointipalveluita, joista me emme leikkaisi. Esimerkiksi jos katsotte noita ympäristöministeriön vaalikauden aikana räjähdysmäisesti kasvavia menoja, yli 150 miljoonaa, niin sillä olisi saanut paikattua tälläkin hallituskaudella, [Puhemies koputtaa] jos näin olisi tehty, meidän oikeusvaltio täysin kuntoon — että tämän budjetin sisällä voi tehdä hyvin paljon erilaisia kohdennuksia. Katsokaa täältä. [Näyttää paperia] Minulta loppuu aika, niin lukekaa myös tämä.

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Kiitoksia. — Edustaja Vikman, olkaa hyvä.

18.08 Sofia Vikman kok: Arvoisa puhemies! Tämä vaalikausi ja aivan erityisesti tämä kulunut vuosi on kriiseineen osoittanut kestävän taloudenpidon merkityksen. Nimittäin on perusteltua huomata se, että talouspolitiikka on yhä useammin myös turvallisuuspolitiikkaa. Me emme pysty suojaamaan Suomea, me emme pysty tukemaan Ukrainaa kestävästi ja pitkäjänteisesti, mikäli emme pysty laittamaan omaa taloudenpitoamme kuntoon, ja emme pysty huolehtimaan tällöin siis omasta taloudestamme. Pysyvästi velkainen maa ilman parempaa näkymää tulevista ei voi pysyä pystyssä omilla jaloillaan, koska kuten viime ajat ovat osoittaneet, kriisit vääjäämättä seuraavat toisiaan. Tämänkin alleviivaa sitä, että Suomen suunta on muutettava, ja kokoomuksella on siihen selkeä vaihtoehto.

Täällä on esitetty keskustelun kuluessa monia virheellisiä väittämiä, ja niitä on tässä kokoomuksen edustajien puheissa hyvin oiotutkin, mutta tulkoon nyt vielä kerran todetuksi se, että virheellistä on väittää, että kokoomus keventäisi veroja velaksi. Kokoomus ei ole esittänyt veronkevennyksiä velaksi. Se ei yksiselitteisesti pidä paikkaansa, että näin tekisimme. Kokoomus on esittänyt rahoituksen veronkevennyksilleen. Vaihtoehtobudjetissa menoja kevennetään 1,3 miljardia, verokertymä laskee 0,2 miljardilla, eli velkaa otetaan siis 1,1 miljardia vähemmän kuin hallituksen esityksessä. Otamme siis vähemmän velkaa.

Itse asiassa hallitus nimenomaan on elvyttänyt velkarahalla. Kokoomuksen vaihtoehto ei lisää inflaatiota, vaan omiaan inflaatiota lisäämään on nimenomaan hallituksen finanssipolitiikka, joka siis elvyttää velkarahalla. Uutta velkaa otetaan vaalikaudella vain neljässä vuodessa 40—50 miljardia, kun tähän saakka koko Suomen historian ajalta meille on periytynyt 100 miljardia. Se tarkoittaa siis sitä, että kun tämä hallitus aloitti... — Tulen sinne. Onko, puhemies, mahdollista vaihtaa sinne pönttöön?

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Kyllä. [Puhuja siirtyy puhujakorokkeelle]

Arvoisa puhemies! Kun tämän hallituksen aloittaessa valtionvelka oli 100 miljardin luokkaa, niin nyt yhden vaalikauden aikana sitä on saatu paisutettua niin, että ensi vuonna valtionvelka uhkaa kivuta 150 miljardiin. Jokainen ymmärtää, miten historiallisen holtitonta ja ennätyksellisesti kiihtyvää tämä velkaralli on ollut. Myös IMF on huomauttanut, että Marinin hallituksen velkaelvytys on omiaan kiihdyttämään inflaatiota ja vaikeuttamaan kotitalouksien asemaa. Suomen suunta siis täytyy muuttaa.

Punkt i protokollet PR 132/2022 rd

Entäpä sitten väite siitä, että hallituksen työllisyyspolitiikka olisi erityisen onnistunutta? Totta on se, että työllisyysaste on jo 74. Kuitenkin on huomattava, että tämä tuskin on hallituksen elvytyspolitiikan ansiota, nimittäin hallituksen keskeiset työllisyystoimet, joiden pitäisi edes hieman auttaa työllisyyden parantamisessa, eivät ole vielä edes voimassa. TE-palvelut ovat siirtymässä kuntiin vasta 2024 [Tuomas Kettunen: Onneksi!] ja eläkeputki on poistumassa portaattain vasta vuosien päästä. Onkin syytä kysyä, ovatko nämä hallituksen työllisyystoimet niin vahvoja, että ne vaikuttavat jo ennen kuin ne tulevat voimaan.

Tietenkin hyvä asia on se, että Suomen hyvä työllisyyskehitys on täsmälleen [Puhemies koputtaa] samankaltaista kuin muissa länsimaissa. Kokoomuksen vaihtoehdolla se paransi entisestään jopa 100 000 uudella työllisellä.

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Edustaja Kettunen, olkaa hyvä.

18.13 Tuomas Kettunen kesk: Kunnioitettu herra puhemies! Tänään on käyty hyvää keskustelua. Kiitoksia oppositiopuolueille. Vaihtoehtobudjeteissa on paljon hyvääkin, mutta niin kuin edustaja Hoskonen jo aikaisemmin käytti todella ansiokkaan puheenvuoron, niin kyllähän tosiasia on, että nämä vaihtoehtobudjetit loppujen lopuksi sitten ovat lässähtäneet niin kuin pannukakku konsanaan. Esimerkiksi perussuomalaisten vaihtoehtobudjetti — itse asiassa tulostin tämän, ja olen tähän jo jopa osittain tutustunut. [Mari Rantanen: Hie-noa!] Olette nostaneet siellä ansiokkaasti paljon hyviä, tärkeitä asioita, jotka voi allekirjoittaa täysin, maa- ja metsätalouspolitiikan suunnalta. Mutta olette nostaneet esille esimerkiksi kotimaisen maatalouden. Olette kirjanneet näin: ”Maatalous on ajautunut Venäjän hyökkäyssodan ja poikkeuksellisen voimakkaan kustannusten nousun johdosta vakavaan kriisiin. Jos vahvoihin toimenpiteisiin ei nopeasti ryhdytä, maatalouden ongelmat ajavat tuhansia tiloja vararikkoon.” Näin olette kirjanneet, mutta ette ole antaneet mitään konkreettisia toimenpiteitä, mitä tullaan tekemään. [Sanna Antikainen: Siellä on kriisivara!] — Ahaa, se tulee myöhemmin. Pitää lukea vielä tarkemmin tämä teidän vaihtoehtobudjettinne.

Mutta mitä tulee yksinkertaisuudessaan maa- ja metsätalouteen, niin kyllä myös perussuomalaisten kanssa voidaan olla samaa mieltä siitä, että metsätalouden edellytykset on taattava ja että metsäpolitiikan tulee pysyä kansallisissa käsissä. Ja tämän eteen keskusta on tehnyt ja tekee jatkuvasti, määrätietoisesti töitä — sen eteen, että metsäpolitiikka pysyy kansallisissa käsissä.

Mitä tulee tähän vaikuttamistyöhön, niin tänä päivänä suuri valiokunta sitten linjasi ennallistamisasetuksen osalta. Perussuomalaisten vaatimus ennallistamisasetuksen vastustamisesta kaikissa muodoissa kyllä jättäisi Suomen neuvotteluitten ulkopuolelle jo ennen kuin ne edes ovat alkaneet. Nythän nämä neuvottelut vasta alkavat. Ratkaisut Suomen äänestyskäyttäytymisestä tehdään, kun asetuksen lopullinen sisältö on selvillä. Nyt on annettu suuren valiokunnan myötä Suomen linja, ja olen siitä todella tyytyväinen, että parlamentaarinen yhteisymmärrys melkein löytyi — vain perussuomalaiset eivät lähteneet tähän yhteisrintamaan. Mielenkiinnolla kuulisin, vaikka tässäkin keskustelussa, että mikäs nyt tuli sitten, että ei voitu lähteä yhdessä vaikuttamaan tuonne EU:n suuntaan.

No, kokoomuksen suuntaan: Vaihtoehtobudjetissanne on myös konkreettisia toimenpiteitä, mistä leikataan. Selväksi ihan käy se, että kyllä haja-asutusalueille tulee kylmää kyytiä seuraavalla vaalikaudella. Siellä luovutaan muun muassa kyläkauppatuesta, kaksi mil-

Punkt i protokollet PR 132/2022 rd

joonaa euroa, [Puhemies koputtaa] leikataan luonnonvarojen ja biotalouden [Puhemies: Kiitoksia!] edistämisestä kuudella miljardilla eurolla.

Puhemies, lopetan tähän.

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Edustaja Kaunisto, olkaa hyvä.

18.16 Ville Kaunisto kok: Arvoisa puhemies! Keskustelua pyysin ja keskustelua sain, ja se on erittäin arvokasta. Edustaja Kettunen kutsui meidän vaihtoehtobudjettiamme pannukakuksi, niin täytyy sanoa, että miljardilla vähemmän velkaa, miljardilla matalammat työn verotus ja eläkkeet, panostukset turvallisuuteen, panostukset koulutukseen, panostukset hoivaan, panostukset tulevaisuuteen — voi kun näitä pannukakkuja tulisi myös sieltä hallituksen suunnalta.

Puutun edustaja Hoskosen muutamaaan nostoon. Hän kyseenalaisesti sitä velanoton vähentämisen linjaa, mikä oppositiolla on, mutta siinä itse asiassa meillä on aika yhtenäinen linja. Me oltiin kaikki oppositiopuolueet sitä mieltä, että velkaantumista pitää vähentää ja kokoluokkakin on suurin piirtein samaa. Miljardi on valtava summa rahaa — se on aivan valtava summa rahaa, ei siitä pääse mihinkään.

Työnteon ja eläkkeiden keventäminen, verotuksen keventäminen, siinä ehkä sitten kokoomus vähän eroaa muista oppositiopuolueista. Me nähdään, että se on Suomen tulevaisuuden kannalta aivan ratkaisevaa, että ihmiselle jää omasta työstä enemmän käteen. Olen naista on se, että kokoomuksen vaihtoehdossa kevennetään työn verotusta kaikilta tulotasoilta painottaen pieni- ja keskituloisia, eli tämäkin on syytä muistaa tässä.

Perussuomalaisen vaihtoehdosta kysyin ja sain, kiitos, vastauksia. Edustaja Rantaselle totean, että jos puolueohjelmassa on jotain panostuksia ja ne eivät sitten näy vaihtoehtobudjetissa, niin se vähän pistää haastavaan tilanteeseen, kun mietin sitä tilannetta, että jos ei ole rahaa, miten voidaan panostaa, mutta ymmärrän varmasti osittain ajatteluanne, ja edustaja Meri sanoi, että tästä vaihtoehtobudjetista näkee teidän arvot, ja juuri tämän takia minä olisin halunnut nähdä niitä panostuksia, että mitkä ovat ne panostuksen kohteet, joista ne teidän arvot paljastuvat ja näkyvät. Tämä oli vain sellainen yksi asia, jonka olisin toivonut siinä voimakkaammin olevan ihan sen takia, että pystyy sitä omaa ajattelua vahvistamaan keskustelun ja vertailun kautta.

Ehkä tässä kohdassa jatkan vielä edustaja Eestilän nostoon investoinneista ja niiden tärkeydestä. Se on aivan päivänselvä asia, että me voidaan tehdä vaihtoehtobudjetteja vaikka joka päivä, mutta jos me ei pystytä varmistamaan investointeja Suomeen, niin meidän tulevaisuutemme ei kovinkaan valoisa ole, ja siitä kiitoksia suuresti edustaja Eestilälle nostona. Etenkin hän nosti Pohjois-Ruotsin, mutta kyllähän me voidaan sanoa, ettei sinne Pohjois-Ruotsiin nyt sen takia investoida, että se on poikkeuksellisesti hienompaa tai parempaa seutua kuin meillä Suomessa on, [Puhemies koputtaa] eli siinä mielessä kyllä tulee se signaali jostain muualta. — Kiitos.

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Kiitoksia. — Edustaja Hoskonen, olkaa hyvä.

18.19 Hannu Hoskonen kesk: Kiitoksia, arvoisa puhemies! Vielä pari huomiota tästä opposition budjettiesityskeskustelusta.

Hieman ihmettelen kokoomuksen kantaa, kun nyt olemme eläneet varmasti Suomen rauhanajan historian vaikeimpia vuosia, tarkoitan tätä Venäjän hyökkäyssotaa, sen seu-

Punkt i protokollet PR 132/2022 rd

rauksena, kun koko läntinen Eurooppa meni — en sano, että melkeinpä polvilleen — suuriin talousvaikeuksiin. Ikävä kyllä voi melkein sanoa, että emme ole sitä pahinta vielä edes nähneet, kun talvi on vielä edessä. Tiedämme sen energian hinnasta tälläkin hetkellä, mihin se sota on johtanut. Ja korona varsinkin aiheutti sen, että moni yritys joutui todella vaikeuksiin, ja ihmettelen sitä arvostelua, kun hallitus teki siinä tilanteessa, pakkotilanteessa, hyvin nopeasti järjestelyt, joilla yrityksiä tuettiin, etteivät ne menisi nurin nimenomaan tämän koronan takia, koska siinä tilanteessa tarvittiin selvää valtion signaalia, että yritykset jäävät henkiin tämän koronatilanteen vaikeiden seurausten takia. Nyt se sitten ei olekaan hyvä. Muistan, kun elinkeinoministeri Lintilä eräissä tilaisuuksissa esitteli, mitä tehdään, ja joku siellä kysyi, että miksi ei tehdä nopeammin, miksi viivytellään. Kylmä tosiasia on se, arvoisat opposition kansanedustajat ja myös hallituspuolueiden edustajat, että ei ollut mitään mallia, miten siinä tilanteessa toimitaan. Piti luoda ensimmäiset lainsäädännöt, mitään mallia mistään ei löytynyt, ja Suomen valtiohan ei voi maksaa mitään tukia minnekään, ellei sitä varten ole nimenomaista lakia. Kaiken julkisen toiminnan tulee perustua lakiin, ja lakia on tarkoin noudatettava, siitähän kaikki lähtee. Jos arvostelua tulee, niin voitte moittia ehkä viikon tai kaksi, että joku laki on viiveessä, mutta kiitokset haluan osoittaa myös elinkeinoministeriölle ja sen virkamiehille, jotka tekivät aivan varmasti valtavat määrät ylitöitä saadakseen lait valmiiksi ajoissa, jotta pysytään yrityksiä pelastamaan, ja siinä onnistuttiin aika hyvin. Tämän hetken työllisyystilanne osoittaa sen, arvoisat opposition kansanedustajat: meillä on työllisyys kasvanut koko ajan. Ja voimme uskoa siihen, että parempi tulevaisuus on edessä. Meillä on vaikea talvi edessä, sen tiedämme, mutta yhteisesti tästä selviämme. Jos me lähdemme siihen, että lähdemme moittimaan niitä henkilöitä, niitä yrittäjiä taikka virkamiehiä, jotka varmasti tekivät parhaansa, niin ehkä olemme hieman väärää puuta haukkumassa. Mutta ymmärrän toki oppositiopolitiikan syvimmän ytimen. Opposition tehtävä on juuri tuo: pitää hallitus hereillä ja ahdistaa sitä, niin kuin jääkiekossa viedään vastustajan hyökkääjää laitaa eikä sitä päästetä maalin eteen — se on ihan normaalia peliä, myös koripalloilija tietää sen, että korin alle ei saa päästää.

Sitten tästä Euroopan unionin politiikasta vielä sen verran, että energiapolitiikkaan meidän on saatava muutos. Meillä tällä hetkellä rikotaan hallitusohjelmaa, mikä tulee Suomelle erittäin kalliiksi, ja se näkyy meidän ensi vuoden taloudessa ihan varmasti. Meidän on saatava turve takaisin suomalaiseksi energiaraaka-aineeksi, ja nämä päästökaupan virheet on oikaistava. Se 15 miljoonaa tonnia liikaa päästöjä, hiilinielujen vähättely, pitää oikaista. Ei suomalaisen veronmaksajan pidä maksaa meidän virkamiestemme tekemistä virheistä, kun neuvottelutilanteissa on kerrottu väärät päästölähteet. On aivan perusteltua sanoa, että kun Euroopan unionin komission edustajat kävivät täällä Ursula von der Leyenin johdolla, niin meidän viestimme muun muassa ennallistamisesta ja metsien tilanteesta oli hyvin ristiriitainen. Toinen osapuoli sanoi, että kaikki on hyvin, ja toinen osapuoli sanoi, että kaikki on mennyt ihan väärin, koko Suomen metsät tuhoutuvat. Näinhän ei ole. Suomen metsät ovat parhaassa mahdollisessa kunnossa, ja jos halutaan tehdä oikeaa metsäpolitiikkaa, joka suosii valtiontaloutta, pitää sekä kuntatalouden että valtiontalouden kunnossa, niin meidän on pakko jatkaa normaalia metsätaloutta: harvennushakkuut tehdään ajallaan, metsät uudistetaan silloin, kun ne ovat riittävän vanhoja, hoidetaan taimikot ja pidetään koko metsän ekosysteemi kunnossa. Jos ennallistamme, kasvavat metsät kuoliaaksi, ja jos ennallistamme suot, niin aiheutamme valtavan vahingon tuhoamalla hiilinielut ja tekemällä soista valtavan metaanipumpun, ja metaanihan on tunnetusti 40 kertaa pahempaa kasvihuonekaasua kuin hiilidioksidi ikinä on.

Punkt i protokollet PR 132/2022 rd

Elikkä ei pidä tehdä väärä päätöksiä siinä suuressa kiihkossa, mitä varsinkin vihreät tässä talossa ajavat. Heidän biologiset perusteensa eivät pidä paikkaansa. Onhan se käsittämätöntä, että yksi puolue saa kertoa ihmeellisiä satuja, tietoja, jotka eivät pidä ollenkaan paikkaansa, ja suuresti ihmettelen sitä, että meidän valtakunnan media nielaisee tämän väärän tiedon aivan sinisilmäisesti, tarttumatta ollenkaan biologisiin tosiasioihin. Haluan lähettää nyt medialle viestiä: katsokaapa, hyvät tiedotusvälineitten edustajat, vaikka valtakunnan metsien inventointitietoja, miten Suomen metsätalous on kehittynyt, miten Suomen kansantalous on kehittynyt, jos jaksatte yhden päivän paneutua näihin tietoihin. Me olemme 50 vuoden aikana yli tuplanneet puuvarastomme ja yli tuplanneet metsien kasvun elikkä yli tuplanneet hiilinielun. Tässä pitäisi olla meille kansalaisille näyttöä, että Suomen metsät toimivat, ja annetaan [Puhemies koputtaa] niiden toimia, ei tehdä keinotekoisia esteitä. Päätös kuuluu Suomen kansalle eikä Euroopan unionille.

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Edustaja Antikainen, olkaa hyvä.

18.25 Sanna Antikainen ps: Kiitos, arvoisa herra puhemies! Aivan aluksi haluaisin sanoa edustaja Hoskoselle, että kun kritisoitte tässä pöntössä vihreitä, niin muistakaa se, että te olette viimeiset kolme ja puoli vuotta taanneet vihreiden ja vasemmistoliiton päätöksiä.

Jos sitten mennään tähän ennallistamisasetukseen ja siihen, kuinka perussuomalaiset toimivat suuressa valiokunnassa — asia, jonka edustaja Kettunen otti esille — niin käydäänpä asiaa sitten hiukan läpi tässä. Eli tänäänhän suuri valiokunta antoi tämän lopullisen kannan ennallistamisasetukseen, ja perussuomalaiset eivät yhtyneet tähän suuren valiokunnan kantaan vaan irtauduimme muiden puolueiden rintamasta ja jätimme eriyvän mielipiteen. Kerron nyt, miksi. Siksi, että valiokunnan kannaksi muotoutui vihreiden ja keskustan lässähtänyt pannukakku nimeltä kompromissi. Suuren valiokunnan kanta siitä, että Suomen ei tule hyväksyä asetusehdotusta nykyisessä muodossaan, ei ole riittävä, vaan meidän mielestämme Suomen ei tule hyväksyä ennallistamisasetusta missään muodossa, ei yhtikäs missään muodossa. Tässä komission esittämässä ennallistamisasetuksessa on yksinkertaisesti kaikki pielessä, aivan kaikki. Yhteiselle metsäpolitiikalle ei ole määritelty oikeusperustaa EU:n perussopimuksista. Tästä huolimatta Euroopan komissiolta on tullut tällä kaudella useita esityksiä, joilla pyritään joko suoraan tai välillisesti vaikuttamaan meidän metsiimme. Nyt käsiteltävä ennallistamisasetus on jatkumoa tälle, ja on täysin selvää, että metsäpolitiikka kuuluu vain ja ainoastaan kansallisen päätäntävällän piiriin, eikä siitä tule antaa tuumaakaan, ei tuumaakaan, periksi. Lisäksi ennallistamissuunnitelmat tulisi aina laatia kansallisesti ja ennallistamistoimissa tulisi edetä vapaaehtoisuuden kautta.

Kerrottakoon vielä tästä ennallistamisasetuksesta, että tämä vertailuvuosi, 1952, on erittäin epäreilu Suomelle. Nimittäin sitä peilataan luontotyyppien 70 vuoden takaiseen pintaalaan, ja Suomi oli tällöin vasta teollistumassa toisin kuin valtaosa muista Länsi- ja Pohjois-Euroopan maista, jotka olivat jo kehittyneet teollisuusmaiksi jo vuosia tai vuosikymmeniä aiemmin. Monissa maissa luonnontilainen metsä oli 1950-lukuun mennessä jo käytetty. Komission arvion mukaan tämän asetuksen toimeenpano voi maksaa Suomelle vuosittain lähes miljardi euroa. Lisäksi alustavan arvion mukaan pelkästään metsäisten alueiden puunkäytön rajoituksista syntyisi metsänomistajille 50—100 miljoonan euron vuosittaiset tulonmenetykset. Suomelle ennallistamisesta aiheutuvat kulut olisivat bruttokansantuotteeseen suhteutettuna EU-alueen korkeimmat, ja tämä tarvittavien määrärahojen mittaluokka on merkittävä. Asetus olisi voimassa toistaiseksi, ja se sisältää vuoteen 2050

Punkt i protokollet PR 132/2022 rd

asti ulottuvia tavoitteita. Se sitoisi siis eduskunnan budjettivaltaa pitkäaikaisesti, ja perustuslakivaliokunta on pitänyt erittäin tärkeänä, että Suomen budjettisuvereniteettia suojataan mahdollisimman tehokkaasti.

Lisäksi viimeiseksi haluaisin ottaa esille sen, että hallitus rajoitti eduskunnan päätösvaltaa viivyttämällä Suomen kannan muodostamista tästä ennallistamisasetuksesta, koska se antoi U-kirjeen eduskunnalle vasta siinä vaiheessa, kun eduskunta ei enää käytännössä ehtinyt käyttää toissijaisuushuomautusta. Tämä toissijaisuusperiaatetta koskeva muistutus on normaalisti tehtävä kahdeksan viikon sisällä komission ehdotuksen antamisesta, mutta nyt sitten määräaika oli normaalia pidempi eli 12 viikkoa kesäkuukausista johtuen, mutta Suomen ennallistamisasetusta koskevan kannan valmistelu valtioneuvostossa kesti koko tämän ajan.

Tässä nyt totuus asiasta nimeltä ennallistamisasetus. — Kiitos, arvoisa herra puhemies.

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Kiitos, edustaja Antikainen. Nyt juuri vasta tähän tulin, niin en ollut ihan varma, mutta käsittääkseni olemme edelleen näissä vaihtoehtobudjeteissa emmekä ennallistamisasetuksessa. [Sanna Antikainen: He aloittivat aiheesta!] Pidetään puheenvuorot niissä. — Ja edustaja Aittakumpu nyt näyttää esimerkkiä.

18.30 Pekka Aittakumpu kesk: Kiitos, arvoisa puhemies! En kyllä malta olla ihan muutamalla lauseella ottamatta kantaa, koska tämä liittyy myöskin Suomen valtion budjettiin sillä tavalla, että tässä tosiaan kun suuri valiokunta kantaa otti, niin siinä yhtenä kärkenä oli se, että eduskunnan budjettivaltaa ei saa tällä tavalla rajoittaa. Pidän hyvin tärkeänä, ja se on minusta hyvin myönteinen uutinen, että koko Suomen eduskunta vastustaa tätä ennallistamisasetusta tässä muodossa. Lähinnä nyt se ero perussuomalaisten ja muiden ryhmien välillä tuolla valiokunnassa oli se, että muut haluavat kuitenkin neuvotella. Me haluamme neuvotella ja viedä tätä kautta tätä Suomen kantaa eteenpäin. Emme hyväksy tällaista ennallistamisasetusta, emme missään tapauksessa hyväksy. Suomi tulee äänestämään sitä vastaan, mikäli nuo muutokset eivät ole riittäviä. On erittäin arvokasta, että nyt tämä lausunto saatiin.

Mutta, arvoisa puhemies, tosiaan näistä vaihtoehtobudjeteista on nyt kyse, ja on hienoa, että oppositio pääsee aina esittämään nämä omat vaihtoehdonsa. Kuten tässä on jo tullut esille, perussuomalaisten vaihtoehtobudjetille täytyy antaa kiitosta siitä, että se pureutuu suomalaisten ongelmiin, aivan arkisiin asioihin, ottaa kantaa asumiseen, liikenteeseen, elämisen kustannuksiin ja niin edelleen, joitten kanssa suomalaiset tällä hetkellä kamppailevat.

Kokoomukselle taas voi perustellusti antaa tunnustusta erityisesti siitä, että kokoomuksen huoli talous- ja työllisyyspolitiikasta tulee hyvin tässä vaihtoehdossa esille. Velkaantumisen katkaiseminen ja kasvun vauhdittaminen ovat keskustallekin erityisen tärkeitä tavoitteita. Hämmennystä sen sijaa herättää se, että kokoomuksen vaihtoehto nojaa lähinnä isompiin keskuksiin ja hyvin toimeentulevien ihmisten pärjäämiseen. Tässä on iso ero keskustan ja hallituksenkin linjaan. Keskusta kantaa huolta kaikista suomalaisista koko Suomessa, myös maaseudulla. Kokoomuksen vaihtoehdossa myös leikataan työttömiltä, ja tässäkin on iso ero keskustan linjaan. Me haluamme pitää kaikista ihmisistä huolta ja koko Suomen elävänä.

Perussuomalaisten mukaan EU:lta tulee miljardilasku mutta ei juurikaan hyötyjä. Samaan aikaan heidän mukaansa suomalaisen viennin pitäisi vetää. Tässä pitää huomata se,

Punkt i protokollet PR 132/2022 rd

että nimenomaan EU:n ansiosta Suomen vienti vetää nyt niin kuin se vetää. Pienenä vientivetoisena taloutena EU:n tarjoama esteetön markkina-alue on nimenomaan pienelle Suomelle erityisen merkityksellinen. Suomi hyötyy EU:sta suhteessa enemmän kuin sellaiset maat, joilla on isot omat kotimarkkinat.

Voi olla, että perussuomalaiset ovat olleet turhankin suurpiirteisiä tässä vaihtoehtobudjetin laadinnassa. He eivät ole tehneet siinä niitäkään lisäyksiä, joita he ovat vastalauseessa ensi vuoden valtion budjettiin tehneet. — Kiitos, arvoisa puhemies!

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Kiitos. — Edustaja Savio.

18.33 Sami Savio ps: Arvoisa puhemies! Tuoreen Tilastokeskuksen julkistuksen mukaan Suomen bruttokansantuote pieneni heinä—syyskuussa 0,3 prosenttia, ja Osuuspankin pääekonomisti Reijo Heiskasen mukaan Suomen kasvuongelmat löytyvät erityisesti viennin tasosta. Tilanne on pienelle vientivetoiselle maalle erityisen huolestuttava, emmekä voi elää jatkuvasti velaksi, kuten Marinin hallitus on tehnyt.

Arvoisa puhemies! Valtiontalouden menojen alati kasvaessa lisääntyy paine korottaa entisestäänkin kireää verotusta, mikä puolestaan heikentäisi vientiteollisuutemme kilpailukykyä sekä myös monien jo nyt kodeissaan palelevien, huippukalliita energialaskujaan päivittelevien ihmisten ostovoimaa. Sen ei pidä antaa tapahtua.

Arvoisa puhemies! Perussuomalaiset esittävät tässäkin vaihtoehtobudjetissaan yhteensä noin miljardin euron säästöjä muun muassa maahanmuuton ja kehitysavun kustannuksista. Niitä voidaan karsia merkittävästi kansalaisten elintason silti alentumatta.

Myös EU:sta johtuviin menoihin on viimein puututtava. Esimerkiksi tässäkin keskustelussa esiin nousseen ennallistamisasetuksen toteutuessa alun perin esitetyssä muodossa Suomelle aiheutuisi noin 930 miljoonan euron vuosittaiset kustannukset. Lievennettykin ennallistamisasetus olisi paha takaisku maamme taloudelle, kuten edustaja Antikainen edellä hyvin kuvasi. [Sanna Antikainen: Niinpä!] Hallituksen on pysyttävä neuvotteluissa äärimmäisen tiukkana, mitä tosin vahvasti epäilen viime vuosien neuvottelutulosten perusteella.

Arvoisa puhemies! Perussuomalaisten linja on vuosien myötä pysynyt hyvin vakaana, mutta miten on hallituksen laita? Suomi ansaitsisi ja tarvitsisi erityisesti vaikeina aikoina toimintakykyisen hallituksen. Hallituspuolueiden yhä näkyvämmäksi käyvä keskinäinen riitely hankaloittaa kuitenkin entisestään asioiden järkevää ja tehokasta hoitamista. Muista hallituspuolueista poikkeavia omia linjauksiaan on tuonut erityisesti keskusta — ilmeisesti yhä syvenevästä kannatusalhostaan johtuen. On toki todettava, että keskustan viimeaikaiset irtiotot hallituspolitiikasta ovat olleet monelta osin aiheellisia, joskin poukkoilevia.

Arvoisa puhemies! Keskustan ja sen hallituskumppaneiden harjoittaman politiikan vuoksi seuraavalla hallituksella on valtava työsaara velkaantumiskierteen taittamisessa ja Suomen talouden kääntämisessä takaisin kasvu-uralle. Se ei tapahdu hetkessä mutta on kuitenkin mahdollista toteuttaa määrätietoisuudella ja päättäväisyydellä. Yhteiset voimavarat on keskitettävä olennaiseen, kuten perussuomalaisten vaihtoehtobudjetissa on tehty, eli Suomen ja suomalaisten parhaaksi.

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Näin. — Ja edustaja Puisto.

Punkt i protokollet PR 132/2022 rd

18.37 Sakari Puisto ps: Arvoisa puhemies! Käytän puheenvuoron, koska ihan keskustelun alkupuolella muun muassa valtiovarainministeri Saarikko ja myös eräät edustajat kyseenalaistivat sen, kuinka merkittäviä nämä eroavaisuudet ovat meidän vaihtoehtobudjetissa ja sitten hallituksen talousarvioesityksessä, ja esimerkiksi eräissä välihuudoissa esitettiin, että ne erot olisivat hyvinkin pieniä, ja puhuttiin prosentista tai vastaavasta.

Nyt jos ajattelee perussuomalaisten vaihtoehtobudjettia, niin me otettaisiin yli miljardi vähemmän velkaa, 1 162 miljoonaa euroa. Jos talousarvioesityksen loppusumma on 80,5 miljardia, niin voidaan tietysti ajatella, että tämä ero siihen nähden olisi pieni — omasta mielestäni se ei ole siihenkään nähden itse asiassa niin pieni — mutta se oikea luku, mihin se pitää suhteuttaa, on nimenomaan alijäämä elikkä 8,1 miljardia, josta tämä reilu miljardi, 1 162 miljoonaa, on itse asiassa jo 15 prosenttia elikkä hyvinkin merkittävä osuus.

No kuinka paljon sitten budjetti ja vaihtoehtobudjetit voivat erota tässä vaiheessa, kun ajatellaan, että on noin reilu kuukausi aikaa siihen, kun vuosi 2023 alkaa vaikuttaa, niin kyllähän niiden nyt suhtkoht lähellä täytyy olla siinä mielessä, mutta ne erot kuitenkin tulevat olemaan hyvin merkittäviä, jos mennään vähänkin pitemmällä aikavälillä. Jos ajatellaan pelkästään tätä hallitustaivalta, niin sehän lähti siitä ajatuksesta, että Suomella on varaa, että meillä on varaa tehdä menolisäyksiä, pysyviä ja kertaluontoisia, ja niitä tehtiinkin. Sitten hetki aikaa kului, ehkä muutama kuukausi, niin talousennusteet näyttivät huonommilta jo silloin, siis ennen korona, jolloin selitys vaihtui, ja lähdettiin siinä, että menolisäykset tehdään itse asiassa sen takia, että hallitus tekee vastasyklisiä talouspolitiikkaa, elikkä ikään kuin elvyttävästi. No sitten tuli korona ja Ukraina, ja tällöin otettiin uutta velkaa ja tehtiin uusia menoja, mutta sen varjolla sitten paljon muutakin ilman sen kummempaa kontrollia. Kehykseen ei palattu, ja sitten viime aikoina erilaisia menolisäyksiä vietiin yhdessä läpi ilman oikeastaan minkäänlaista priorisointia, ennen nyt näitä viimeaikaisia hallituksen poliittisia koplauksia.

Jos nyt ajatellaan, että tässä vaiheessa lähdetään tekemään eroa, mikä on melkein 1 200 miljoonaa, ja ajatellaan, että siinä tulee sisäänrakennetusti erilaisia rakenteellisia vaikutuksia, sanotaan nyt vaikka maahanmuuttokustannuksista, mitkä vaikuttavat sote-puolen menoihin ja moneen muuhun menoon, niin kyllähän tästä vuosien aikana tulee isoja summia, eli puhutaan oikeastaan kahdesta eriytyvästä urasta siinä, mitä hallituksella on, ja siinä, mitä meillä olisi meidän vaihtoehdossa tai opposition vaihtoehdoissa. Sikäli ajattelen, että nämä ovat kuitenkin huomattavia talouspoliittisia linjaeroja, ja niillä tulee olemaan hyvinkin merkittävä vaikutus siihen, mikä on Suomen fiskaalitalouden terveydentila sanotaan vaikka kahden vaalikauden aikana tai mikä on merkitys kilpailukykyyn ja kestävyyteen. Sen takia mielestäni sellainen väite, mitä alussa esitettiin, että erot olisivat pieniä, ei selvästikään ota huomioon tätä kokonaisuutta. — Kiitos.

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Edustaja Risikko.

18.41 Paula Risikko kok: Arvoisa puhemies! Tänä päivänä keskustelemme vaihtoehtobudjeteista, ja on todella hienoa, että tällaisia vaihtoehtobudjetteja tehdään, koska kyllähän meillä on erilaisia näkemyksiä hallituksen omasta esityksestä. Mielestäni täällä on käyty hyvää keskustelua ja aika reippaastikin, mutta kyllähän aivan vääriä tietojakin on ollut liikkeellä, ja se on tietysti vähän surullista. Tässähan tietysti aina toivoisi, jos hallituspuolueitten edustajat ja erityisesti ministerit kommentoivat oppositiopuolueitten ja ryhmien vaihtoehtobudjetteja, että olisi oikeasti siihen tutustuttu, koska kyllähän se aina surullista on,

Punkt i protokollet PR 132/2022 rd

että ministeriainiosta sanotaan väärää tietoa ja ne jäävät sitten elämään. Onneksi täällä on kuitenkin väki ollut hereillä ja pystytty kertomaan, että ei se nyt ihan noin ole, se, mitä on tulkittu.

Mutta joka tapauksessa olen itse hyvin tyytyväinen kokoomuksen vaihtoehtobudjettiin. Siinä panostetaan nimenomaan kestäväan talouteen, työllisyyteen, sivistykseen, hoitoon ja huolenpitoon ja turvallisuuteen, ja nämä jos mitkä ovat niitä tärkeitä asioita tällä hetkellä, kun ympäröivä yhteiskunta on aikamoisessa muutoksessa ja turbulenssissa. Jos pitäisi yhdellä sanalla sanoa, mitä tämä meidän oma vaihtoehtobudjettimme pitää sisällään, niin kyllä se on nimenomaan työ elikkä se, että me saadaan kasvua aikaiseksi, koska ei sitä kakkua voi syödä, ennen kuin sitä kakkua on leivottu. Työ on parasta kasvun ainesta, ja työ on parasta sosiaaliturvaa.

Viime hallituksessa, Sipilän hallituksessa, tehtiin arvovalinta nimenomaan työhön, ja jos ei sitä olisi tehty, miten kauhea tämä kausi meillä olisi ollut, kun on ollut erilaisia väliin tulevia muuttujia, näitä mustia joutsenia, kuten Venäjän hyökkäyssota Ukrainaan ja pandemia. Eli teimme aivan oikean valinnan silloin, ja siitä kiitos myöskin pääministeri Sipilälle, silloiselle pääministerille, jota täällä aika paljon kölin alta myöskin omat vetävät — vähän surullista kuultavaa aina välillä — ja hän kuitenkin teki kaikkensa, kuten koko hallitus, että Suomi pysyisi jaloillaan. Työ on parasta sosiaaliturvaa, olen edelleen sitä mieltä, ja täällä on ollut myöskin väärää tietoa siitä, että nyt veroalennuksia tulisi erityisesti rikkaille. Kyllä tässä nimenomaan painopiste on keski- ja pienituloiset.

Mitä sitten tulee siihen, kun täällä sanottiin, että suurin työllisyyden este on nimenomaan terveys — minkä ihmeen tähden sitten Kela-korvauksia alennetaan ja minkä ihmeen tähden terapiatakuuta ei hyväksytty? Täällä vihjaistiin, että viime kaudellakin alennettiin Kela-korvauksia. No, ne alennettiin siitä syystä, kun piti tulla valinnanvapaus. Se oli se diili, mutta tässä tämä. — Kiitos.

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Kiitos. — Edustaja Vikman.

18.44 Sofia Vikman kok: Arvoisa puhemies! Aiemmissa puheenvuoroissani olen käynyt läpi sitä, miten kokoomuksen vaihtoehto saattaisi Suomen talouden kestäväälle pohjalle ja muuttaisi Suomen suunnan, koska meidän vaihtoehdossa on enemmän työtä suomalaisille, enemmän käteen omista tuloista ja vähemmän velkaa valtiolle. Mutta kun aiemmin mainitsin, että teemme myös priorisointeja, eli teemme arvovalintoja ja painopisteitä, pystymme panostamaan vaihtoehdossamme tärkeisiin asioihin — turvallisuuteen, koulutukseen, osaamiseen, sivistykseen ja toisaalta myös hoivaan, huolenpitoon, välittämiseen — niin haluaisin vielä nostaa esiin tämän sivistyksen.

Sivistyksen Suomen rakentaminen on kokoomukselle tärkeää. Suomen ja suomalaisten pärjäämisen ja hyvinvoinnin edellytys on sivistys ja osaaminen. Me vahvistaisimme varhaiskasvatuksen laatua, nostaisimme osallistumisastetta, vahvistamme lukiokoulutuksen laatua ja saatavuutta ja pääomitamme korkeakouluja miljardilla — nostamme osaamistasoa. Kaikista sivistyspanostuksista merkittävin ja tärkein mielestäni on kuitenkin tämä, jonka kokoomus toteuttaisi, eli vahvistaisimme perusopetuksen laatua. Kokoomus haluaa, että jokainen nuori saavuttaa riittävät tiedot ja taidot toisen asteen opintoihin. Vaikka meillä on maailman paras peruskoulu, tai ainakin ajattelemme niin, niin tosiasiasa perusopetuksen päättää oppilaita, joilla ei ole riittäviä perustaitoja pärjätä toisen asteen opinnoissa. Ongelmiin on puututtava nykyistä paljon varhaisemmassa vaiheessa. Esimerkiksi hallituk-

Punkt i protokollet PR 132/2022 rd

sen toteuttama oppivelvollisuuden pidennys ei auta vaan valuu hukkaan, jos oppimisen perustan annetaan rapautua. Jokaisella peruskoulun päättävällä on siis oltava riittävät perustiedot ja -taidot toisen asteen opintoihin, sen me kokoomuksen vaihtoehdossa turvaisimme.

Yhtenä keskeisenä kehittämisen kohteena on oppimisen tuki perusopetuksessa. Valitettavasti oppilaat eivät saa tällä hetkellä riittävästi tarvitsemaansa yksilöllistä tukea oppimiseen. Kokoomus on sitoutunut siihen, että oppimisen tukea on tarjolla ja nimenomaan yksilöllisesti, oppilaan tarpeita vastaavasti. Tuen keinovalikoiman on oltava laaja, ja myös pienryhmäopetuksen on oltava mahdollista.

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Ja edustaja Kettunen.

18.47 Tuomas Kettunen kesk: Kunnioitettu herra puhemies! Täytyy tähän ennallistamisasetukseen... Totta kai me puhutaan nyt varjobudjeteista, mutta ennallistamisasetukseen liittyen perussuomalaisten vaatimus asetuksen vastustamisesta ihan kaikissa muodoissa jättäisi Suomen neuvotteluiden ulkopuolelle jo ennen kuin ne ovat alkaneet. [Sanna Antikainen: Ei pidä paikkaansa!] — Tässä on tämä suuren valiokunnan ansiokas mietintö, johonka kaikki muut puolueet lähtivät paitsi perussuomalaiset. — Tämä antaa nyt hyvän pohjan neuvotteluihin edistää sitä, että tarvittaessa... [Puhemies koputtaa]

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Nyt, arvoisat edustajat, tähän ennallistamiskysymykseen ei nyt tässä yhteydessä tarvitse enää palata. Ne ovat nämä vaihtoehtobudjetit.

— Kyllä. No, kiitoksia tästä huomiosta, puhemies. — Mutta kuitenkin: Suomella on mahdollisuus äänestää tätä ehdotusta vastaan, mikäli esitys on Suomen etujen vastainen.

No, puhemies, mennään nyt sitten itse asiaan, metsätalouteen liittyvään aihealueeseen. Jo edellisessä puheenvuorossa, kunnioitettu puhemies, kiitin perussuomalaisia siitä, että metsätalouden edellytykset on taattava ja turvattava. Kiitän myös kokoomuksen linjaa luonnonsuojelun edistämisen osalta vapaaehtoisin toimin. Sitä voi kyllä kannattaa. Metso- ja Helmi-ohjelmat: ne ovat osoittautuneet oivallisiksi tavoiksi edistää luonnon monimuotoisuutta. Näihin ohjelmiinhan lisärahoitusta on tulossa ensi vuonna hallituksen esityksen mukaan 17 miljoonaa. Kokoomuksella oli ehdotus 20 miljoonaa euroa, hyvä niin. Mutta kyllä keskusta lähtee siitä, että vapaaehtoiset toimet luonnonsuojelun ja ennallistamisen edistämisessä ovat aina pääasiallinen keino. Vapaaehtoisuus on aina pääasiallinen keino.

Puhemies! Mitä tulee nytten siihen, kun puhutaan maa- ja metsätaloudesta, ne ovat niitä meidän huoltovarmuuskysymyksiä ja asioitten edistämistä. Huoltovarmuus, omavaraisuus: se tulee maakunnista, se tulee maaseudulta.

Kokoomus on kuitenkin tekemässä vaihtoehtobudjetillaan leikkauksia. Siellä jätetään toteuttamatta lisäys alueellisen ja paikallisen maaseudun kehittämisen ohjelmiin, 10 miljoonan leikkaus. Te olette luopumassa yritysten neuvontapalveluiden valtionavusta maaseudun elinkeinojen kehittämiseen: te olette leikkaamassa 5,4 miljoonaa, kun juuri nyt sinne pitäisi satsata se 5,4 miljoonaa euroa ja etsiä se säästökohde aivan jostain muualta. Nyt pitäisi satsata maaseudun elinkeinoihin, maakuntien tulevaisuuteen, koska sieltä, kunnioitettu puhemies, meidän huoltovarmuus tulee myös jatkossa.

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Edustaja Kaunisto.

Punkt i protokollet PR 132/2022 rd

18.50 Ville Kaunisto kok: Arvoisa puhemies! Haluan keskustan duolle Kettunen—Aittakumpu muistuttaa, että vielä viikonloppuna teidän puolueenne puheenjohtaja ja valtiovarainministeri Saarikko vaati järeää uudistusta työttömyysturvaan ja asumistukiin, ja nyt te kritisoitte täällä. Tämä on todella ikävää siinä mielessä nähdä, jos teidän puolueenne puheenjohtaja ei sitä tukea teiltä saa. No, nämä ovat niitä haastavia kokonaisuuksia, mitä Suomessa joudutaan todennäköisesti ja tullaan edistämään.

Mutta oikeastaan jatkaisin edustaja Puiston hyvästä puheesta velkaantumisesta. Se on oikeastaan aika ratkaisevaa ymmärtää, Hoskonenkin nosti asian esiin. Mehän ollaan toimitettu niin koronan yhteydessä kuin Venäjän hyökkäyssotaan liittyvien menojen kohdalla hyvin yhteistyössä täällä eduskunnassa, mutta siitä huolimatta ja sen lisäksi VM:n laskelmien mukaan puhutaan noin 10 miljardista eurosta velkarahaa, mitä tämä hallitus on käyttänyt erinäköisiin ideologisiin asioihin — tai lähtökohtaisesti taitaa olla riitojen sopimiseen — ja kyllähän tämä on aika huolestuttava suunta.

Näitä rahoja on aika holtittomasti käytetty, ja siis tämä holtiton velkarahan käyttäminen lähti käyntiin jo ennen koronaa, sekin on syytä tässä yhteydessä muistaa. Se oli hallitusohjelmassa, ihan näin oli tarkoitus mennä rallatella eteenpäin välittämättä huomimisesta. Kun me kokoomuksessa esitetään erittäin varteenotettava vaihtoehto, miten sitä velkaantumista vähennettäisiin miljardilla vuodessa, niin kyllä kuulostaa kovin kyseenalaiselta, että sitä aletaan täällä salissa hallituspuolueiden johdolla kritisoidaan. En näe, miten voidaan edes keskustella vaihtoehtobudjeteista, jos miljardit ovat pikkusumma. Mitä järkeä on keskustella taloudesta, jos miljardit ovat sellaisia summia, jotka vain ilmeisesti tippuvat taskusta hallituspuolueiden kulkiessa täällä käytävillä?

Sen verran haluaisin todeta — tämä ei nyt mene ennallistamisasetukseen, koska se kuitenkin on osa tätä talouden kokonaiskuvaa — että kyllä olen henkilökohtaisesti erittäin huolissani siitä, millä tavalla hallitus on vaikuttanut meidän EU-asioissa EU-politiikkaan, ja tämä ennallistamisasetus on yksi hyvä esimerkki siitä. Kun ollaan toimitettu huonosti, tai itse asiassa tällä hetkellä tuntuu, että hallitus on toiminut niin kuin he ovat halunneet ja he ovat saaneet tämän lopputuloksen, mikä komissiosta on lähtemässä eteenpäin, niin nämä ovat isoja kysymyksiä, ja todella toivon, että tässä hallitus skarppaa voimakkaasti loppukaudella [Puhemies koputtaa] ja seuraava hallitus sitten ottaa tämän homman haltuun.

Toinen varapuhemies Juho Eerola: No niin, ja edustaja Antikainen.

18.53 Sanna Antikainen ps: Kiitos, arvoisa herra puhemies! Vihervasemmistolaisen velkajuhlan on nyt yksinkertaisesti loputtava. Maailma kylässä -juhlat ja muut tuhlausbileet on nyt vain yksinkertaisesti lopetettava. Perussuomalaisten vaihtoehto laittaa tuttuun tapaan suomalaisen etusijalle. Meidän vaihtoehto on tehty suomalaiselle. Se välittää ensisijaisesti suomalaisesta, ja me pelastamme Suomen vihervasemmistolaiselta tuhlaukselta.

Arvoisa puhemies! Tässä vaihtoehtobudjetissa perussuomalaisten leikkaukset tehdään suomalaisten tahdon mukaisesti. Tämä on tärkeä seikka, koska juuri mikään muu puolue ei tee niin. Kokoomuskin laittaa 700 miljoonaa lisää kehitysapuun tilanteessa, jossa suomalaisilla on ennennäkemättömiä vaikeuksia tulla toimeen ja valtion talous on kuralla.

No, mitä tarkoittaa tämä ”leikkaukset suomalaisten tahdon mukaisesti”? No, kerrotaan. Elinkeinoelämän valtuuskunnan tuoreessa kyselytutkimuksessa suomalaisilta kysyttiin leikkauskohteista. Tuloksista kävi ilmi, että suomalaisten enemmistö toivoi julkisen talouden tasapainottamisen aloitettavan ensisijaisesti valtion menoja leikkaamalla eikä vasem-

Punkt i protokollet PR 132/2022 rd

mistolaisilla veronkorotuksilla. Suomen ylikireä verotus vie tavallisilta suomalaisilta palkansaajilta liikaa rahaa kukkarosta. Suomessa ei tule enää palkalla toimeen, varsinkaan tilanteessa, jossa nyt olemme, jossa inflaatio jyrää. Tosiaan kyseisestä tutkimuksesta selvisi, että suomalaisten enemmistön mielestä menoleikkauksia tulisi ensisijaisesti kohdentaa keskushallintoon, ympäristönsuojeluun, kehitysyhteistyöhön, Repo-, siis anteeksi, Yleisradioon, taiteeseen, kulttuuriin ja maahanmuuttoon. Kerrottakoon samalla, että toisin kuin vihervasemmistolaiset, suomalaisten enemmistö ei halua kohdistaa leikkauksia esimerkiksi maanpuolustukseen. Mehän olemme nähneet kaikki nämä vuodet, kuinka juuri SKP:n ja SKDL:n perillinen vasemmisto sekä vihreä puolue ovat vuosia huutaneet Suomen maanpuolustuksen alasajon perään. No onneksi sentään ovat hetkeksi hiljenneet realiteettien edessä.

Arvoisa puhemies! Hallitus on selitellyt velkajuhliaan koronalla ja Ukrainan sodalla. Totuus on se, että tämä hallitus on lisännyt muita kuin koronaan ja sotaan liittyviä menoja 8,1 miljardilla eurolla, ja tähän ei muuten lasketa mukaan EU-tukipaketteja eikä maahanmuuton miljardiluokan kustannuksia — nämä ovat lähes 10 miljardia euroa. Sen sijaan, että hallitus olisi ollut vastuullinen ja isänmaan etua ajatteleva, on se tuhlaillut rahaa sinne, tänne ja tuonne ympäri Afrikkaa ja Lähi-itää, välttellyt kipeitä päätöksiä ja juossut vastuuta karkuun. Ensisijaisena motivaattorina on ollut oman imagon ja brändin luominen, ei Suomen ja suomalaisten etu.

Arvoisa puhemies! Jatkan perussuomalaisten vaihtoehdon läpikäyntiä seuraavassa puheessani. Yleisesti sanon vielä loppuun, että perussuomalaisten vaihtoehdolla vihervasemmiston velkajuhlat loppuvat ja asiat laitetaan vihdoin tärkeysjärjestykseen. — Kiitos.

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Kiitos. — Ja edustaja Risikko.

18.57 Paula Risikko kok: Arvoisa puhemies! Tuossa äskeisessä puheenvuorossa aloitin jo sitä, että työ on parasta sosiaaliturvaa, ja sitten viittasin siihen, mitä täällä ministeri Sarkkinen sanoi päivällä, että työllistymisessä yksi ongelma on terveys nimenomaan, mikä on ihan totta. Meillä on tällä hetkellä työkyvyttömyssyryryhmistä kaikkein johtavimmassa asemassa mielenterveysongelmat. Siitä syystä kansalaisaloite terapiatakuusta olisi ollut tuiki tärkeä. Sitä on kokoomus kannattanut tässä koko nämä pari viimeisintä vuotta sen jälkeen kun on huomattu, että mielenterveysongelmat ovat lisääntyneet muun muassa koronan jälkeen, ja varmasti turvattomuutta ja ahdistuneisuutta tuo myöskin Venäjän hyökkäyssota Ukrainaan, ja tietysti monia perheitä kiristää myös energian hinnan nousu ja muu. Siitä syystä olisimme sitä mieltä, että tämä terapiatakuu pitäisi laittaa, ja vieläkin ehtii siirtää rahoja sinne. Meillä on olemassa sellainen iso ohjelma kuin Terapiat etulinjaan, jolla on kehitetty nimenomaan tämäntyyppistä toimintaa, ja se 35 miljoonalla aivan varmasti hoituisi, matalan kynnyksen palveluja.

Toinen, mikä täällä tuli esille, mikä on työttömyyden yksi toinen osasy, on nimenomaan osaaminen ja nimenomaan sen puute, eli tämä kohtaanto-ongelma. Meillä on tällä hetkellä työpaikkoja, mutta meillä ei ole sitten niitä, jotka pystyisivät ottamaan niitä vastaan, kun ei ole osaamista.

No, me olemme tässä meidän vaihtoehdobudjetissamme todenneet, että me haluamme edistää myös sivistyksen Suomea, ja me haluamme satsata nimenomaan koko koulupolkuun, ihan varhaiskasvatuksesta esiopetukseen ja niin edelleen ja siitä sitten eteenpäin. Me

Punkt i protokollet PR 132/2022 rd

olemme esittäneet tässä vaihtoehtobudjetissa, että varhaiskasvatuksen laatuun ja tasa-arvoon lisätään rahoitusta ja alennetaan edelleen varhaiskasvatuksen maksuja.

Sitten vahvistettaisiin perusopetuksen laatua ja tasa-arvoa ja vahvistettaisiin perustaitoja. Tämähän on se meidän ongelma, että perusopetuksesta valmistuu tällä hetkellä jopa joka seitsemäs nuori ja toisen tutkimuksen mukaan joka kahdeksas nuori, jolla ei ole perustaitoja, eli puuttuu lukutaito, kirjoitustaito tai laskutaito. Lisäksi me tarvittaisiin oppimisen tukea. Meillä on hyvin paljon, noin 20 prosentilla nuorista lapsista peruskoulussa oppimisen vaikeuksia, ja siihenkin lisäisimme varoja.

Me vahvistettaisiin lukiokoulutuksen laatua ja saavutettavuutta. Tällä hetkellähän kunnat maksavat suurimmaksi osaksi lukiokoulutuksen, ja se ei ole oikein, koska valtionosuuksien pitäisi olla suuremmat.

Lisäisimme korkeakoulujen aloituspaikkoja, ja nimenomaan niin, että ne eivät ole halpuutettuja aloituspaikkoja vaan täysimääräisesti rahoitettuja, ja pääomitettaisiin korkeakouluja miljardilla.

Tässä sitä sivistystä sitten pystyttäisiin vahvistamaan ja siihen kohtaanto-ongelmaankin vaikuttamaan. — Kiitos.

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Näin, kiitos. — Edustaja Vikman.

19.00 Sofia Vikman kok: Arvoisa puhemies! Kokoomus haluaa, että säästäväisyydestä tehdään jälleen suomalainen hyve. Se koskee tietysti valtiontaloutta, mutta toisaalta myös jokaisen tavallisen suomalaisen edellytyksiä vaurastua ja säästää. Niinpä me uudistaisimme meidän vaihtoehtobudjetissa osakesäästötilin. Kokoomuksen aloitteestahan Sipilän hallitus päätti vahvistaa kaikkien suomalaisten mahdollisuuksia vaurastua perustamalla uuden osakesäästötilin. Vuoden 2021 alkupuolella osakesäästötilejä oli avattu jo lähes 200 000, ja tileillä olevien tavallisten suomalaisten säästöt olivat arviolta lähes miljardi euroa. Kokoomus olisi halunnut osakesäästötilistä laajemmin jo alusta saakka. Tilin talletuksiin asetettiin kuitenkin keinotekoinen katto ja tarpeettomat verosanktiot. Rajoitukset asettavat piensijoittajan selvästi epäedullisempaan asemaan varakkaampiin kotitalouksiin verrattuna. Kokoomus haluaakin poistaa tarpeettomat rajaukset tavallisen säästäjän suosimasta osakesäästötilistä, eli tehdään säästäväisyydestä jälleen suomalainen hyve.

Arvoisa puhemies! Vielä toisena täytyy nostaa esiin kokoomuksen vaihtoehdossa pannotukset meille tamperelaisille erittäin tärkeään päärataan, erityisesti välillä Helsinki—Tampere. Hallituksen vaihtoehdossa ensi vuodelle tähän ei euroakaan tullut, ja me osoitaisimme tänne Helsinki—Riihimäki kapasiteetin lisäämiseen rahaa. Itse asiassa tälle samalle raideosuudelle tein itse myös talousarvioaloitteen, koska se on niitä koko Suomen kannalta aivan kriittisimpiä pullonkauloja, jotta meillä raideliikenne sujuu. Totta kai myös tieinvestoinnit ovat tärkeitä. Näiden lisäksi kokoomus myös pääomittaisi nopeiden raideyhteyksien hankeyhtiöitä, nimittäin meillä on laajemminkin Suomessa tarve nopeuttaa ja parantaa keskeisiä yhteyksiä myös pidemmällä aikajänteellä.

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Ja edustaja Kettunen, edustaja Kettunen poissa. — Edustaja Kaunisto.

19.03 Ville Kaunisto kok: Arvoisa puhemies! Edustaja Vikman nosti erittäin tärkeän, pienen mutta tärkeän, asian, osakesäästötilin ja siitä tällaisen keinotekoisen maksimisijoi-

Punkt i protokollet PR 132/2022 rd

tusmäärän poistamisen. Se ei aja asiaa, sillä se on täysin keinotekoinen ja se ei perustu mihinkään. Se oli tärkeä askel, että tämä edellisellä hallituskaudella pistettiin eteenpäin, ja nyt on aika katsetta suunnata eteenpäin. Lähdetään siitä, että Suomessa voi jokainen vaurastua maltillisella ja rauhallisella ja pitkäjänteisellä sijoittamisella, ja siinä pitäisi kyllä valtion olla vahvasti tukena.

Mutta tuossa edustaja Antikainen tiedusteli hieman näitä kokoomuksen panostuksia. En jaksa lukea koko tätä listaa, mihin me koetaan tarpeelliseksi panostaa. Tämä on osittain sitä, mitä aikaisemmin perussuomalaisilta kysyin, kun olisin toivonut heiltä niitä selkeitä panostuskohteita, mihin he kokevat, että on syytä allokoida rahaa. Nostan kuitenkin tässä yhteydessä poliisien resurssit ja poliisien määrän esiin, koska niin kuin me kaikki olemme nähneet, Suomessakin on melkoisia haasteita turvallisuuden, katuturvallisuuden ja jengitoiminnan, suhteen. Vaikka poliisien määrä ei luonnollisesti ole kuin yksittäinen ratkaisu tähän hyvin laajaan ja monisyiseen ongelmaan, niin kyllä sillä on oma roolinsa tämän kokonaisuuden ratkaisemisessa. Kyllä se lähtee siitä, että poliisien määrän takaamalla ja sitä parantamalla jokaisella on Suomessa, asuu sitten missä päin vain Suomea, turvallinen arki sitä kautta. Kokoomus oli valmis pistämään poliisin toimintamenoihin kahdeksan miljoonaa euroa lisää, ja tämä on mielestäni äärimmäisen tärkeää. Se on signaali siitä, mitä kokoomus haluaa, mihin kokoomus haluaa puuttua, mihin me halutaan panostaa, ja tätä kautta luodaan suunnitelma siihen, miten poliisien määrä pystytään tulevien vuosien aikana nostamaan 8 000 poliisiin. Jälleen kerran: Jos kysytään, mihin me halutaan panostaa, niin kohteita on paljon, me ollaan tehty aika raaka työ siinä, että me löydetään sitä priorisointia ja valintaa. Jos on yksi kohde, jonka haluan nostaa, niin tämä on esimerkiksi sellainen, mikä puuttuu juuri tällä hetkellä pinnalla oleviin ongelmiin.

Toinen hyvä esimerkki: Meillä tulee pelastajien määrässä olemaan valtava ongelma, ja ylipäänsä tämä sote-uudistus tulee haastamaan kyllä pelastustoimea. Missä roolissa pelastustoimi tulee siinä kokonaisuudessa olemaan, siinä on jälleen kerran valtava vastuu seuraavalle hallitukselle. Todella toivon, että kokoomus tulee olemaan siinä merkittävässä roolissa, koska tässäkin — jälleen kerran: mihin me panostetaan — me panostetaan pelastajien koulutusmäärään. — Kiitos.

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Kiitos. — Ja edustaja Antikainen, edustaja Antikainen on poissa. — Edustaja Kettunen, joka äsken oli poissa, on nyt paikalla.

19.06 Tuomas Kettunen kesk: Arvoisa puhemies! Olen käyttänyt kaikki nämä puheenvuorot, mitä tässä iltapuolen keskustelussa olen käyttänyt, tuonne biotalouden suuntaan, metsäteollisuuden suuntaan, ja olen kyllä ollut tyytyväinen monesta niin perussuomalaisten kuin kokoomuksen vaihtoehtobudjetissa olleesta linjauksesta liittyen metsätalouden suuntaan, mutta harmittaa hieman tämä kokoomuksen leikkauslistalla oleva esitys puuntuotannon kestävyys tukemiseen liittyen. Teillä on täällä esitys, että 50 prosenttia leikattaisiin puuntuotannon kestävyys tukemisesta, eli 23,7 miljoonaa euroa. Nyt täytyy muistaa, arvon kokoomuslaiset edustajat, ketkä olette ansiokkaasti tänä iltana käyttäneet puheenvuoroja ja olette vielä paikalla, että metsänhoito- ja perusparannustöillä parannetaan aina metsän kasvukuntoa ja lisätään eritoten hiilensidontaa. Kestävän puuntuotannon edistäminen tukee myös ilmasto- ja ympäristötavoitteita talousmetsissä, joita suurin osa metsistämme on. Mutta tämä ennen kaikkea mahdollistaa sen, että meidän raaka-ainevarannoit turvataan, varsinkin kun nyt metsäteollisuus on investoinut asianmukaisesti tähän

Punkt i protokollet PR 132/2022 rd

maahan, ja toivon, että myös tulevaisuudessa investoi edelleenkin, koska kyllä metsäteollisuus tulee olemaan se toiminnan ala, joka siirtää tätäkin maata pikkuhiljaa fossiilitaloudesta kohti biotaloutta. Tänäkin päivänä tehdään uusiutuvia tuotteita metsäteollisuuden korkeasti jalostetuilla tuotteilla, selluteollisuus mukaan lukien.

Puhemies! Haluan nostaa tästä perussuomalaisten vaihtoehtobudjetista, että te olette tänne kirjanneet, että hallitus haluaa haittamaahanmuuttoa. Olisin tähän toivonut vähän kommentteja. Tänne on kirjattu näin, että ”hallitus on koko kautensa ajan pyrkinyt helpottamaan Suomelle tosiasiallisesti haitallista maahanmuuttoa”. [Sanna Antikainen: No niin onkin, se on totta!] Mitäköhän tämä tarkoittaa? Ja varmaan tästäkin on luvut tämän vaihtoehtobudjetin jollakin sivulla, en vain niitä ole vielä löytänyt. Mutta tosiasiahan on se, että tähän maahan saa tulla tekemään työtä, tästä maasta saa lähteä toiseen maahan tekemään työtä. Maassa maan tavalla, verot maksetaan ja työt tehdään hyvin — sehän on hyvää maahanmuuttoa. Mutta kysyisinkin: mitä tämä haittamaahanmuutto oikein on, ja kun tätä teidän esityksenne mukaisesti on niin paljon nyt tällä hallituskaudella tullut, niin mistäköhän nämä luvut ovat peräisin? [Sanna Antikainen: Tilastoista!]

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Ja edustaja Rantanen vastaa.

19.09 Mari Rantanen ps: Arvoisa puhemies! Ensin totean tässä edustaja Kaunistolle, että ette varmaan ole ehtinyt lukea tätä perussuomalaisten vaihtoehtobudjettia vielä kovin tarkoin, mutta täällä on esimerkiksi listattu tällaisia asioita kuten puolustusmenot, poliisi, perusopetus ja hoiva, joista ei tule tinkiä, että siinä mielessä olemme [Ville Kauniston välihuuto] yhtä mieltä siitä, että esimerkiksi poliisin resursseista on pidettävä huolta, ja olemme varmasti hyvin samaa mieltä myös pelastajien osalta tästä asiasta, koska se on tuolla hallintovaliokunnassakin moneen otteeseen todettu ja mietinnöissä tuotu esiin, että tähänkin asiaan on syytä kiinnittää huomiota. Pelastustoimihan on oma osasensa, erittäin tärkeä osanen, sisäistä turvallisuutta, että siinä mielessä. Ja kuten todettua, tämä meidän vaihtoehtobudjetti on nyt tämäntyyppinen — siellä on aika paljon sitä tekstiä, ja se vaatii vähän paneutumista ja vaivaa myöskin lukea se. Mutta on tietysti hyvä, että te sentään, edustajat Kaunisto ja Kettunen, kysytte asioita sen sijaan, että te päättelisitte jotakin, mikä ei pidä paikkaansa.

Mutta sitten edustaja Kettuselle maahanmuuton osalta: En tiedä, mahdointeko lukea valtiovarainministeriön blogia, virkamiesblogia, jossa he nimenomaan tuovat esiin muun muassa tästä työperäisestä maahanmuutosta sen, että ei ole syytä vastustaa sellaista osaa, jota Suomesta ei esimerkiksi löydy ja joka tuo lisäarvoa tänne. Näitä henkilöitä tulee Suomeen kovin vähän. Erityisasiantuntijan oleskeluluvalla ja EU:n sinisellä kortilla, jossa toisessa on se noin 3 000 euron tuloraja ja toisessa on yli 4 800 euron tuloraja, heitä on tullut tänä vuonna — en tiedä uskaltaako heittää lukua, koska heidän sen nyt taas aivan päästäni — noin 2 200—2 400 henkilöä, mutta muutoin muita työntekijöitä on tullut noin 10 000 henkilöä. Ja nyt te totesitte, että ”kyllä, Suomeen pitää voida tulla tekemään työtä”. [Tuomas Kettunen: Kyllä!] Mutta arvoisa edustaja Kettunen, lähtökohta on se, että meillä ensinnäkin omassa maassa on työttömiä työnhakijoita yli 230 000 ja työnhakijoita yhteensä yli 470 000, ja näistä työttömistä työnhakijoista ylipäänsä on jo vieraskielisiä tässä maassa iso osa. Viimeisimmässä tilastossa, jonka katsoin, oli yli 49 000 vieraskielistä, niin että hämmästelen suunnattomasti sitä, että nyt teillä on edelleen kova hinku siihen, että tuodaan vaan lisää. Meidän pitäisi pystyä työllistämään nämä henkilöt, jotka ovat nyt jo maas-

Punkt i protokollet PR 132/2022 rd

sa ilman työtä. Jos heillä on koulutuspuutteita, siihen pitäisi pystyä vastaamaan. Ja se ongelma, mikä tässä... [Puhemies koputtaa] — Saanko tulla jatkamaan tuolta?

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Totta kai, edustaja Rantanen. Se oli lähinnä merkki siitä, että... [Puhuja siirtyy puhujakorokkeelle]

Jatkan tästä. — Ja edustaja Kettunen, se ongelma, mikä tässä isommassa porukassa on, joka meille tulee, on se, että he tulevat halpatyötehtäviin — siivoojiksi, ravintola-alalle ja niin edespäin. Ne ovat tärkeitä tehtäviä, mutta ongelma on siinä, että näissä on palkkataso niin pieni, että nämä henkilöt maksavat veroja hyvin vähän siitä palkastansa mutta joutuvat täydentämään omaa toimeentuloansa sosiaaliturvalla, ja sen lisäksi heille täytyy toki tarjota palveluja. Ja tämäntyyppinen toiminta, joka on negatiivista julkiselle taloudelle, ei ole meidän mielestämme järkevää, vaan järkevämpää olisi se, että me pyrimme työllistämään kaikille aloille niitä henkilöitä, joita meillä on siellä työttömyyskortistoissa.

Ja sitten tähän liittyy toinen kysymys, joka liittyy työperäiseen hyväksikäyttöön. Meillä on tässä maassa viitteitä siitä, että meille esimerkiksi tullaan kuudeksi kuukaudeksi työhön, työperäisesti, pääsääntöisesti näille matalapalkka-aloille, jonka jälkeen näillä henkilöillä on oikeus siirtyä meidän työttömyysturvalle ikään kuin hakemaan uutta työtä. Ja tämä aiheuttaa kaksi ongelmaa: toinen on se, että se on negatiivista julkiselle taloudelle ja toki yhteiskunnalle, ja sitten toinen on kyllä valitettavasti se, että useinpa sieltä tulee sitten seuraava paikkaamaan tätä edellistä, joka on siirtynyt sinne työttömyysturvalle. Ja tämän tyyppinen toiminta ei meidän mielestämme ole järkevää.

Mutta sitten, kun totesitte, että olemme lisänneet — tai te olette lisänneet — tätä haitallista maahanmuuttoa tällä hallituskaudella, [Tuomas Kettusen välihuuto] niin siihen liittyy monia asioita. Itse asiassa teidän hallituksenne, edustaja Kettunen, on nakertanut meidän ulkomaalaislakia monesta suunnasta. Se on täynnä reikiä tällä hetkellä, ja otetaanpa esimerkiksi tämä: te olette helpottaneet esimerkiksi perheen yhdistämistä. [Puhemies koputtaa] Olkaa hyvä, edustaja Kettunen, ja käykää katsomassa Migristä, kuinka paljon sitä perheen yhdistämistä on ja mistä maista tullaan esimerkiksi kansainvälisen suojelun myötä perheen yhdistämisen kautta tänne Suomeen, niin teilläkin voivat silmät siinä [Puhemies koputtaa] avautua.

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Näin, kiitoksia. — Ja edustaja Kaunisto.

19.16 Ville Kaunisto kok: Arvoisa herra puhemies! Edustaja Kettunen nosti täällä metsäteollisuuden tulevaisuuden esiin. Metsäteollisuus on erittäin vahva Kymenlaaksossa, Kaakkois-Suomessa ja itäisessä Suomessa. Metsäteollisuuden tulevaisuuden mahdollisuudet ja menestys ei ole pelkästään talouspolitiikkaa, vaan se on ihan suoraan sanottuna turvallisuuspolitiikkaa. Siinä me ollaan täysin samaa mieltä. Metsäteollisuus itse asiassa on ratkaisu, ja metsäteollisuuden kehittämä teknologia on ratkaisu moneen ongelmaan. Siitä Suomi tulee vielä tulevaisuudessa hyötymään aivan valtavasti. Metsäteollisuus on meidän ylpeydenaihe.

Sitten tullaankin tähän asiaan, että kun puhutaan vaihtoehtobudjeteista, on äärimmäisen helppoa hallituspuolueesta sanoa, että ei siitä voi ottaa pois tai ei siitä voi ottaa pois. Sellainen ratkaisu, että sanotaan vain ei ei ei, ei ole itse asiassa mikään ratkaisu. Otan nyt otteen Metsäteollisuuden tavoiteohjelmasta tulevalle hallituskaudelle: ”Pyritään tasapainot-

Punkt i protokollet PR 132/2022 rd

tamaan julkinen talous pitkällä aikavälillä, jotta verotus voidaan pitää kilpailukykyisenä.” Tämä on se, mitä metsäteollisuus vaatii. Se, että metsäteollisuus pysyy Suomessa kilpailukykyisenä, tarkoittaa, että meillä pitää olla tasapainoinen talous, julkista velkaa pitää vähentää ja työnteon kannustimien pitää olla kunnossa. [Tuomas Kettunen: Ja verotusta ei saa kiristää!] — Verotusta ei saa kiristää. Verotusta pystyy laskemaan, niin kuin kokoomuksen esimerkki osoittaa.

Tämä on erittäin tärkeää, tämä on erittäin tärkeää, kun me ajatellaan suomalaista teollisuutta ja sen kilpailukykyä laajemminkin kuin vain metsäteollisuutta. Ei ole Suomen etu ja kansainvälisen kilpailukykyyn etu, jos Suomen julkinen talous ei ole kunnossa, ja sitä ajetaan kuntoon rauhallisilla, pienillä askelilla, olkoon se sitten vaikka miljardi vuodessa kahdeksan vuoden ajan, ja siellä on myös niitä pieniä asioita, joista voidaan vain sanoa ei käy, ei käy, ja todellisuus on, että siellä on monta sellaista, jotka kirpaisevat, mutta sen ison kuvan pitää olla selkeä. Suomen tulevaisuus ja Suomen kilpailukyky on täysin riippuvainen siitä, että me huolehditaan julkisesta taloudesta vastuullisemmin kuin miten siitä ollaan nyt pidetty huolta.

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Edustaja Antikainen.

19.18 Sanna Antikainen ps: Kiitos, arvoisa herra puhemies! Edustaja Kettunen kysyi, mitä on haittamaahanmuutto. No haittamaahanmuutto on sellaista maahanmuuttoa, joka ei ole hyväksi tälle maalle. Tämän taustalla ovat tilastot. Esimerkiksi nyt tähän ajankohtaiseen jengiasiaan on kerrottava, että Suomen Poliisijärjestöjen Liitto kertoi vastikään, että jopa 95 prosentilla katujengiläisistä on maahanmuuttajatausta. Krimon tutkimus muutama vuosi takaperin kertoo, että Afrikassa ja Lähi-idässä syntyneiden miesten rikollisuustasoerot ovat 17-kertaisia kantaväestöön verrattuna. Sitten teidän hallituksen alainen valtioneuvosto teki selvityksen 2021, joka nostaa esiin, miten ensimmäisen polven ulkomaalais-taustaiset ovat yliedustettuina erityisesti aikuisiin kohdistuvissa raikauksissa Suomessa.

Eli kyllä nyt toivoisin, että tutustukaa siihen, mitä maahanmuutto on kokonaisuudessaan. Siinä on monia eri aspektoja, ja tämä on erittäin merkittävä asia meidän koko maamme ja varsinkin tyttöjen ja naisten turvallisuudelle. — Kiitos.

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Kiitos. — Edustaja Kettunen.

19.20 Tuomas Kettunen kesk: Kunnioitettu herra puhemies! Täytyy tosiaan tutustua tarkemmin tilastoihin. Odotin, että ne tilastot olisivat olleet täällä teidän vaihtoehtobudjetissanne, ja sivulla... [Sanna Antikainen: No ei sinne voi kaikkea laittaa!] — Totta kai ymmärrän, että varmaan ei ihan pysty lukuja laittamaan. — Täällä sivulla 12 kuitenkin on tämä: ”Hallitus haluaa haittamaahanmuuttoa”. Se on kirjattu sanoina, mutta mitkä ovat ne luvut? 2015 perussuomalaisten ollessa hallituksessa tuli tuolta pohjoisen suunnalta 30 000 pakolaista Suomeen, [Sanna Antikainen: Sipilän kutsumana!] ja heistä jonkin verran on jopa myös kotiutunut tänne Suomeen, siitä 30 000:sta. En tiedä, kuinka moni on lähtenyt. Pitää tutustua tarkemmin myös tilastoihin tämänkin luvun osalta.

Mutta te olette kuitenkin tehneet selvän linjauksen maahanmuuton osalta, hyvä niin, siitä kiitän. Siellä on huomattavia leikkauksia kotouttamis- ja vastaanottomenoihin, ja korostan tässä myös, että nämä leikkauksethan eivät koskisi Ukrainan pakolaisia. [Sanna Antikainen: Ei!] Näin olette linjanneet, ja hyvä niin, koska sodan jaloista tulleita Ukrainan pa-

Punkt i protokollet PR 132/2022 rd

kolaisia tulee auttaa. Heidät pitää kotouttaa tähän maahan, saada työn syrjään kiinni, sitä kautta unohtaa se sota, hirvittävyys, mitä heidän kotimaassaan tapahtuu.

Mutta mietin vain tosiaan niitä huomattavia leikkauksia kotouttamisen osalta. Olen teidän kanssa täysin samaa mieltä siitä, että tässä jengiytymisessä, mitä tänne pääkaupunkiseudulle ja suuriin kaupunkeihin näköjään on ilmaantumassa maahanmuuttajataustaisten henkilöitten osalta, varmaan yhtenä syynä on myös, että kotouttaminen ei ole onnistunut. Sen myötä on sitten tullut semmoista toimettomuutta, että ei lähdetä sinne työn syrjään kiinni, mikä on kaikista parasta sosiaaliturvaa, niin kuin kokoomuskin on todennut, ja olen siitä ihan täysin samaa mieltä. Mutta kuinka tähän jengiytymiseen vastataan? Totta kai olen sitä mieltä, että myös viranomaistoimintaan, resursseihin tulee satsata elikkä poliiseihin, poliisien toimintaan, mutta nyt täytyy muistuttaa siitä, että tässä teidän vaihtoehtobudjetissa poliisille perussuomalaiset eivät esitä lisärahoitusta. Tässä varjobudjetissa te ette esitä penniäkään lisärahoitusta poliiseille. Ainoastaan te olette todenneet, että rahoitus on turvattava. Mutta mitä se tarkoittaa? Rahoitus on turvattava. Lisärahoitusta ei ainakaan ole tulossa tällä teidän varjobudjetilla.

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Edustaja Rantanen.

19.23 Mari Rantanen ps: Arvoisa puhemies! En tiedä, oliko edustaja Kettunen täällä salissa, kun pidin puheenvuoroni tuolta pöntöstä tähän asiaan liittyen, mutta siinä totesin juuri sen, että tässä meidän vaihtoehtobudjetissa ei esitetä millekään taholle lisärahoitusta, [Tuomas Kettunen: Ei edes maataloudelle!] mutta on niin, kuten totesin, että budjetin sisällä voidaan tehdä arvovalintoja, laittaa asioita tärkeysjärjestykseen. Niin kuin hyvin tiedätte, meidän budjeteissa on kyllä melkoinen määrä hankehumpppaa, siellä on melkoinen määrä erilaisia ilmastohysteriatoimia, siellä on näitä maahanmuuton kuluja. Ja kyllä, sieltä me voimme siirrellä rahaa paikasta toiseen, säästämällä niistä asioista, mitkä eivät ole tärkeitä, ja siirtämällä niitä rahoja niihin asioihin, jotka ovat tärkeitä. Itse asiassa täällä esittämekin siirtoa esimerkiksi ympäristöministeriön osalta, kun siellähän on valtavasti lisätty tällä vaalikaudella ympäristöministeriön menoja, 199 miljoonasta on tullut 360, ja sillä rahoitetaan jo monta asiaa.

Mutta sitten haluan vastaila näihin esityksiin liittyen.

Ensinnä totean edustaja Kettuselle: Käytätte sanaa ”kotouttaminen”. Se on sana, jossa me teemme jollekin henkilölle jotakin. Ja siinäpä se ongelma onkin, me olemme kotouttaneet niin valtavasti näitä ihmisiä, että he eivät kotoudu. Heidän pitäisi itse kotiutua, kotiutua tähän maahan, hyväksyä nämä säännöt, hyväksyä tämä kulttuuri ja haluta elää suomalaisten kanssa. Olen itse joskus aikanaan keskustellut useamman maahanmuuttajan kanssa, jotka ovat tulleet tänne siihen aikaan, kun tällaista kotouttamisklusteria ja -bisnestä ei ollut, ja he ovat kyllä kuvanneet sitä, että kotoutuminen loppui siihen, kun kotouttaminen alkoi, mikä tarkoittaa sitä, että me luomme sellaisia palveluja ja sellaisia piirileikkejä, ettei siinä itse asiassa kukaan pääse elämän syrjään kiinni, kun kaikki palvellaan eteen.

Mutta tähän liittyen haluaisin myös nostaa vielä muutaman asian tästä niin kutsutusta haitallisesta maahanmuutosta. Te olette tällä hallituskaudella nostaneet kiintiöpakolaisten määrää. Sitä ei itse asiassa moni maa edes tee, koko kiintiöpakolaisten ottamista. Te olette myös osallistuneet EU:n taakanjakoon. Nyt viimeisimpänä meille tuodaan Ranskasta — siis Ranskasta — turvapaikanhakijoita lisää, aivan kuin meillä ei olisi omastakin takaa. [Puhemies: Aika!] — Joudun kyllä tulemaan taas sinne eteen, pahoittelut.

Punkt i protokollet PR 132/2022 rd

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Ilman muuta, tulkaa. [Puhuja siirtyy puhujakorokkeelle]

Sitten jatkan tästä: Edustaja Kettunen, teiltä on saattanut lipsahtaa ohi tämmöinen toimeentulotuen muutos, josta viime viikolla tässä salissa äänestettiin, jossa annettiin mahdollisuus laittomasti maassa oleskelevien saada jatkossa jatkuvaa toimeentulotukea. Me tulemme tänään keskustelemaan laittomasti maassa olevien terveyspalveluiden laajentamisesta. Nämä kaksi esimerkiksi ovat omiaan aiheuttamaan meille niin kutsuttua haitallisen maahanmuuton seurauksia. Ja täytyy tässä yhteydessä todeta, että on aika erikoista, että keskusta ja SDP vastustivat tätä kertalaillistamista, jota vihreät esittivät. Eihän sitä tarvitse esittää, kun tänne on tuotu nyt toimeentulotuen mahdollisuus ja terveyspalveluiden mahdollisuus ja Helsinki maksaa vielä kämpät kaupan päälle. Tämähän on itse asiassa parempi diili kuin tämä kertalaillistaminen.

Mutta sitten vielä totean, äskeisessä puheenvuorossani jäi se sanomatta, että kun meille on nyt tullut tänne valtava määrä ukrainalaisia — sieltä on toki tullut suurimmaksi osaksi naisia ja lapsia — niin hämmästelen sitä, että kukaan ei puhu, miten heidät saadaan työmarkkinoille. Sen sijaan hallitus puhuu koko ajan, että meille pitää saada lisää porukkaa ulkomailta ja nimenomaan EU- ja Eta-maiden ulkopuolelta tänne työntekijöiksi. Miksi ukrainalaiset eivät tähän tehtävään kelpaa? — Kiitos.

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Kiitoksia. — Edustaja Kaunisto.

19.27 Ville Kaunisto kok: Arvoisa herra puhemies! No en ehkä lähde tähän maahanmuuttokysymykseen sen enempää puuttumaan. Sinänsä ehkä olennaista on ymmärtää humanitaarisen ja työperäisen maahanmuuton ero. [Tuomas Kettunen: Kyllä!] Se on ehkä ratkaisevaa, kun tästä keskustellaan. [Tuomas Kettunen: Juuri näin!]

Palaan edustaja Rantasen nostamiin asioihin, siihen, että heidän vaihtoehtoon on sisäänkirjoitettu panostuksia poliisiin tai pelastustoimeen. Tämä on se haaste tietyllä tavalla: jos ne rahat eivät näy siinä, ne panostukset eivät näy siinä, mutta samaan aikaan kuitenkin te osoitatte, miten te vähennätte velkaantumista, niin tietyllä tavalla te olette ne vähennykset tehneet, mutta niitä panostuksia ei näy. Ja tämä on se, mikä itselleni on haastava yhtälö, kun ymmärtää, että joo, te olette valmiita tuosta ottamaan pois, ja sitten olette kirjoituksen mukaisesti valmiita panostamaan, mutta rahaa te ette ole siihen pistäneet. On vaikea nähdä, kuinka paljon sitä velkaantumista ollaan itse asiassa valmiita suitsimaan. Mutta ehkä en nyt enää tässä enempää. Tämä menee jo tarttumisen puolelle, ja pahoittelen, herra puhemies, pitkä ilta ja niin edespäin.

Mutta ehkä loppuyhteenvedon haluan — kun pyysin keskustelua, sain keskustelua, ja kiitos edustajille aktiivisesta keskustelusta — korostaa, että se olennainen asia, kun täällä salissa keskustellaan vaihtoehtobudjeteista ja taloudesta yleisesti, on se, että kyllä pitäisi pysyttäytyä todellakin siinä ihan totuuden ytimessä. Väärinymmärtämisen vaara on hirveän haastava kyllä, kun näistä asioista puhutaan.

Edelleen korostan sitä, että miljardi ei ole pieni summa, jos puhutaan velkaantumisen suitsimisesta per vuosi. Se ei ole pieni summa. Tällaista tietoa ei minun mielestäni saisi suomalaisille edes esittää. Se on vastuutonta.

Punkt i protokollet PR 132/2022 rd

Toinen: Työn veron ja eläkkeiden veron alentamiset eivät ole mitenkään verrattavissa siihen, mitä Isossa-Britanniassa tehtiin. Se ei ole verrattavissa. Tämäkin on tärkeä nostaa esiin.

Ja viimeisenä vielä: Kun me nähdään tämä kriisiytyvä maailma ja me nähdään osittain jopa Putinin tavoitteet aiheuttaa nälänhätää Afrikassa, niin näen sen tarpeen, että meidän pitää panostaa siihen, että ihmisillä olisi hyvä asua siellä, jolloin välttyttäisiin suurilta siirtolaisaalloilta, joita eivät sitten mitkään muuritkaan enää pysäytä. Mutta siitä huolimatta haluan korostaa, että tässä vaihtoehtobudjetissa, toisin kuin edustaja Antikainen sanoi, ei ole 700 miljoonan panostusta kehitysapuun. Ei täällä ole sellaista. Ei sellaista voi sanoa, kun sellaista ei täällä ole. [Puhemies koputtaa] Mutta eteenpäin. — Kiitos.

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Kiitos. Ja älkää edustaja Kaunisto ja älkääkään suotta muutkaan edustajat pyydelkö anteeksi puheenvuoronne. Olen varautunut täällä nolla kahteen saakka olemaan. [Ville Kaunisto: Älä yllytä!] — Edustaja Kettunen.

19.31 Tuomas Kettunen kesk: Arvoisa puhemies! Kiitoksia, että annatte mahdollisuuden tähän keskusteluun, emmekä todellakaan pyydä anteeksi, vaan kiitämme tästä mahdollisuudesta.

Kiitän myös edustaja Kaunistoa, että pyysitte tätä keskustelua, ja kiitoksia, että olette ansiokkaasti ollut täällä koko illan keskustelemassa meidän kanssamme näistä teidän kohtuullisesti hyvistäkin varjobudjeteista. [Ville Kaunisto: Koko aika paranee!]

Puhemies! Täytyy vain todeta perussuomalaisen suuntaan se, että ymmärrän, että lisärahoitusta ei ole tulossa muun muassa maatalouden suuntaan tässä teidän vaihtoehtobudjetissa, mutta samaan aikaan te vaaditte hallitusta linjaamaan, että lisärahoitusta maatalouden suuntaan pitää saada valtion budjetin suunnalta. Olen tässä eri mieltä. Minun mielestäni tällä hetkellä viljelijät tarvitsevat ja ansaitsevat kunnioitusta tekemällensä työlle, ja he tarvitsevat ja ansaitsevat kaupan suunnalta asianmukaisen hinnan sille alkutuotteelle, alkutuotannon tuotteille — ei niinkään sitä tukea vaan arvostusta ja sitä, että kauppa tulee myös vastaan hintojen osalta.

Puhemies! Vielä tähän loppuun. Emme ole puhuneet vielä ollenkaan liikenteestä ja autoilusta. Täällä on kokoomuksen suunnalta laitettu muutamia esityksiä. Kokoomus haluaa muun muassa poistaa autoveron asteittain autokannan uusimiseksi, mutta sitten täällä oli ihan hyvä esitys tämän ammattidieselin osalta. Ammattidieselin käyttöönotto, sehän totta kai toisi helpotusta kuljetusyrittäjien ahdinkoon ja keventäisi elinkeinoelämän logistiikkakustannusten nousupaineita. Tein tästä asiasta jo alkutalvesta kirjallisen kysymyksen, ja olen siitä tyytyväinen, että hallitushan on jo edistänyt tätä — tämä ammattidieselhän on jo valmistelussa. Siitä olen kyllä sangen pahoillani, että kyseisen lainsäädännön valmistelu kestää minusta kohtuuttoman pitkään. Ajattelin, että kyllä puoleen vuoteen tällainen ammattidiesel saadaan tähän maahan, mutta näköjään menee pitempäänkin. Mutta sitä vain jäin miettimään, kokoomuksen kantaa liittyen siihen, että kun me olemme menossa fossiilitaloudesta kohti biotaloutta, niin mikä on Kansallisen Kokoomuksen kanta kotimaisiin uusiutuviin ja synteettisiin polttoaineisiin. Keskustan ajatus ja kanta on se, että totta kai kotimaisten polttoaineiden lisäämistä tankkeihin kyllä kannatetaan, mutta sen on tapahduttava kohtuuhintojen osalta. Eliikkä nyt kun näistä jakeluvelvoitteista käydään keskustelua, niin ei missään nimessä tällaisena kriisin aikana tule jakeluvelvoitteita varsinkaan ko-

Punkt i protokollet PR 132/2022 rd

rottaa, koska ne tulevat näkymään liian kohtuuttomasti tuolla polttoainetankkien mittarihinnoissa.

Riksdagen avslutade debatten.

Ärendet slutbehandlat.